ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1304

5 динара

24.12.1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН СТРИП
КОМАНЧА
I ДЕО

Ripley

Веровали или не!

МАРШАЛ МИШЕЛ НЕЈ

(1769–1815)

КОМЕ ЈЕ БИЛО НАРЕЂЕНО ДА У ЛАНЦИМА ДОВЕДЕ НАПОЛЕОНА КОЈИ ЈЕ ПОБЕГАО СА ЕЛБЕ, **ПОДЛЕГАО ЈЕ ЦАРЕВОМ УТИЦАЈУ И ПРИДРУЖИО МУ СЕ У МАРШУ НА ПАРИЗ.** НЕЈ ЈЕ ЗБОГ ОВЕ ИЗДАЈЕ СТРЕЉАН.

ОРКЕСТАР НА ПРЕКООКЕАНСКОМ БРОДУ „ТИТАНИК"

УПРАВО ЈЕ СВИРАО ХИМНУ „ЈЕСЕН" У КОЈОЈ СЕ НАЛАЗЕ РЕЧИ **„И ОДРЖИ МЕ НА УЗБУРКАНОМ МОРУ"** КАДА СЕ БРОД СУДАРИО С ЛЕДЕНИМ БРЕГОМ И ПОЧЕО ДА ТОНЕ.

ПОЛАРНИ МЕДВЕДИ

МОГУ ДА НАЊУШЕ ПЛЕН И СА УДАЉЕНОСТИ ОД **30** КИЛОМЕТАРА.

МУЗЕЈ ЕДГАРА АЛАНА ПОА —

У РИЧМОНДУ (САД) НАЛАЗИ СЕ У МАЛОЈ КАМЕНОЈ КУЋИ САГРАЂЕНОЈ 1737. ГОДИНЕ.

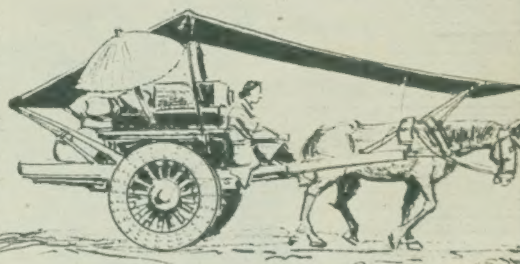

ДВОКОЛИЦЕ

У ОКОЛИНИ ПЕКИНГА (КИНА) ЧЕСТО ИМАЈУ ДУГАЧКЕ ЗАКЛОНЕ ОД СУНЦА КОЈИ ШТИТЕ КОЧИЈАША, ТОВАР И — КОЊА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у једном француском речнику из 19. века дефиниција за карабин гласи: „Студент медицине назван тако што убија са истим успехом као и карабин".

● младунче кенгура тек дошло на свет дугачко је свега два и по сантиметра, једва је нешто веће од пчеле, а тело му је провидно као у глисте.

● „Ако хоћете да се удате или ожените купите тачан сат" — кажу опет статистичари. Наиме, они су израчунали да је у 17 од сто случајева до разилажења међу вереницима дошло због закашњавања на састанак.

● недавно је Немац Херман Мајнкен постао доктор наука мада претходно није похађао никакву вишу школу. Можда вест не би била интересантна да Мајн

кен није пре тога напунио 78 година. Он иначе није непознат у Немачкој. По струци је ихтиолог (стручњак за рибе) и досад је написао око 645 научних дела. Специјалиста је за „златне" рибице.

● један француски проналазач направио је пре извесног времена касету за аутомобиле. Касета почиње аутоматски да свира чим се пређе брзина од 140 километара на час, и то само једну те исту арију: посмртни марш.

● зрели људи у Кореји носе црне шешире као доказ да су ожењени. Међутим, удовци носе беле шешире да би објавили да су опет кандидати за женидбу.

● Е је највише употребљено слово у главним светским језицима. Од хиљаду употребљених слова Е се у француском језику употреби 176 пута, у немачком 166, у шпанском 136 а у енглеском 131 пут. Најмање употребљавана слова су у француском W, енглеском Z, шпанском K, а немачком X.

● жута мухара или гомољавка (Amanita phalloides) је најотровнија од свих печурки. Петнаест часова после јела човек почиње да се тресе, пада у кому и умире.

● највећи акваријум на свету је акваријум Џон Шед у Чикагу, у савезној америчкој држави Илиноису. У њему се налази десет хиљада различитих водених животиња.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

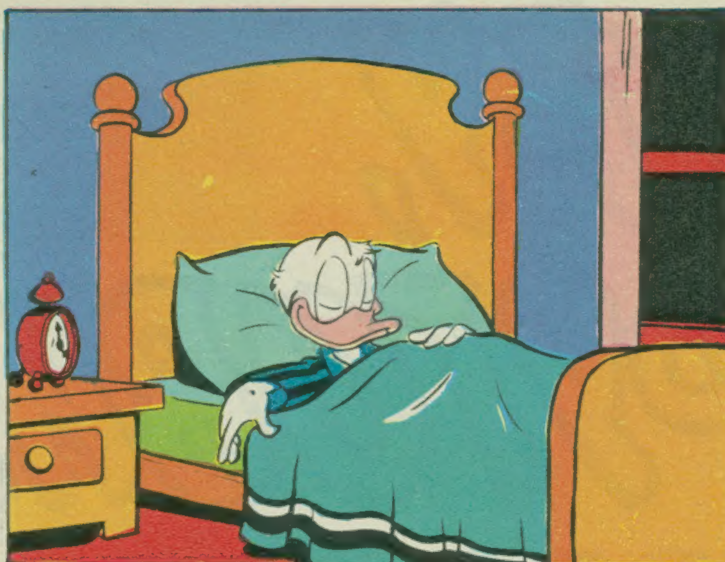

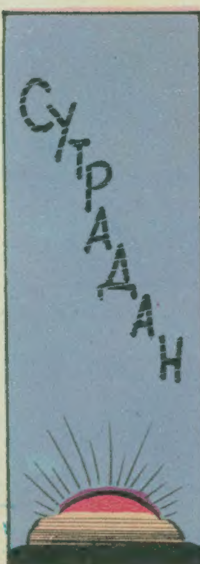

ПРЕКО НЕРЕТВЕ У ЛЕГЕНДУ

ЈА ЋУ, ДРУГОВИ!

ОКО 11 ЧАСОВА, У НОЋИ ИЗМЕЂУ 6. И 7. МАРТА 1943. ГОДИНЕ, НА ЛЕВОЈ ОБАЛИ ПОДИВЉАЛЕ РЕКЕ НИЈЕ БИЛО НИЈЕДНОГ ПРОЛЕТЕРА СЕМ СТЕВЕ ОПАЧИЋА. АЛИ, НИЈЕ БИО САМ — НЕДАЛЕКО ОД ЊЕГА ЧЕКАЛО ЈЕ 12.000 ЧЕТНИКА!

Док је долина Неретве одјекивала од стравичних експлозија мина, Стево се почео пажљиво припремати за прелазак преко срушеног моста. Све је радио полако и савесно. Око десет сати увече, 6. марта 1943. године, изуо је цокуле и, само у чарапама, дохватио рукама гвоздену конструкцију моста и нечујно кренуо према другој обали која се кроз непрозирну таму није ни видела. **Кретао се полако, стопу по стопу, а за њим, без шума, његова славна „Гром-десетина". Пипао је у мраку где ће стати и за шта ће се ухватити промрзлим рукама. Није видео нити знао шта га чека на сваком следећем кораку: да ли пад у дубину или митраљески рафал с друге обале, где су у бункерима чекали четници.**

Дубоко под њим претећи је хучала Неретва, а изнад његове главе звиждале су мине.

Шум воде постао је ускоро тако снажан да се Стеви учинило као да се налази у неком циновском узаврелом гротлу. Конструкција којом се кретао и за коју су се, због хладноће, лепиле руке, понирала је у воду. Неретва је запљускивала стубове по којима је ишао храбри партизан, и сад су за њега долазили најстрашнији тренуци. Јер, Стево се воде плашио више од четника и њихових митраљеза.

Али, ако није био вичан води и пливању, Стево је био и те како вешт у верању по каменитим врлетима родне Лике. Зато се хитро успузао уз железну греду и полегао на пречагу над понором. Тад му се учинило да је обуздао и савладао највећу препреку — водену неман — мислећи да ће све остало што се испречило пред њим савладати лакше и једноставније.

Наставио је кретање навише, према стрмој обали. Ослушкивао је како за њим тихо иду другови из његове „Гром-десетине": Мирко Катић, Марко Бергер, Станко Скрачић, Крешо Грубелић, Мила Милошевић, Силвестер Антић, Марин Шево, Раде Грнић, Вицко Ружић, Гојко Шчербо, Никола Полић и Винко Зулин-Милан.

Тренутак одлуке

У јеку IV непријатељске офанзиве 2. далматинска бригада добила је задатак да у Јабланици, преко срушеног моста на Неретви, пређе реку и на њеној левој обали, на којој су се утврдили четници, организује мостобран за прихватање осталих јединица. Ту, у долини Неретве, Врховни командант друг Тито дошао је на блиставу стратешку замисао: да сруши велики, железни мост и да тако завара непријатеља.

Народни херој Стево Опачић-Буковчанац рођен је 1921. године као дванаесто дете у сиромашној сељачкој породици у Биовчином селу код Книна. У четрнаестој години напустио је родно село где је чувао стоку и научио слова и отиснуо се у свет. Радио је мукотрпне послове на радилиштима и упознавао тежак живот обесправљених радника. У активан раднички покрет укључио се 1938. године у Београду.

Од капитулације југословенске војске, априла 1941, па до устаничких дана у Буковици, Стево прикупља оружје а затим, заједно са друговима устаницима, учествује крајем јула исте године у нападима на усташе у Евронику, Мокром пољу и Обровачкој Крупи.

Средином октобра 1941. године ступио је у илегалну буковичку партизанску групу, коју је предводио учитељ Јово Мартић. Тих дана примљен је и у СКОЈ. Касније је био борац у батаљону „Буде Борјан", у 2. далматинској и десетар у 2. чети 3. батаљона. Прочуо се по својој „Гром-десетини", нарочито у току IV непријатељске офанзиве. Учествовао је и у бици на Сутјесци, у борбама у Далмацији и у завршним операцијама за ослобођење Лике и Истре, и свуда је био пример херојства и другарства.

После рата био је на разним дужностима у ЈНА и завршио је Вишу војну академију. Данас је председник међуопштинског одбора Савеза резервних војника старешина за Далмацију, члан међуопштинске конференције ССРН за Далмацију и потпредседник Савезног одбора резервних војних старешина Југославије.

За народног хероја проглашен је 20. децембра 1951. године.

У претходницу за прелазак преко порушеног моста одређен је 3. батаљон под командом Бруна Вулетића. Међутим, кад је требало да се јаве добровољци који ће први преко Неретве, настала је краткотрајна тишина. Јер, свуда су одјекивале експлозије мина, звиждали меци, а испод, на пола преломљене конструкције моста, ваљала се моћна Неретва. Тада је пред строј иступио двадесет двогодишњи Стево Опачић и рекао одлучним гласом:

— Ја ћу, другови, са својом „Гром-десетином" први прећи Неретву!

Партизани су се ћутке згледали. Тешко су могли да верују да ће Стево успети да изврши тако мучан и изузетно тежак задатак. Јер, он није умео да плива, а верање по железним гредама над понором реке мора да улије страх у кости сваком људском бићу.

Непријатељски бацачи нису престали да дејствују, шрапнели су сиктаво летели на све стране док су очи целог батаљона биле упрте у Стеву и његову „Гром-десетину". Од њих се очекивало готово немогуће.

Још само бункер...

Пузећи полегнут, Стево је изненада застао као прикован за срушени мост: с друге, леве обале прво је севнуо пламен, а одмах затим, дугим, убитачним рафалом, огласио се четнички митраљез. Танад су реско ударала о челик, заискриле су варнице, и група људи на мосту престала је чак и да дише. Шта сад?

Покушавајући да буде миран, да не направи сувишан покрет или да не пусти глас од себе, Стево је напрегнуто ослушкивао како, с времена на време, неко од људи из његове десетине крикне и сурва се у дубину, ка води. Знао је да не сме губити време. Згрчио се, стегнуо вилице и — наставио даље, напред, право на смртоносна уста митраљеских цеви. Није мислио како да их занеми, обузда и учини немим. Осећао је само да то мора да уради сигурно, јер од њега зависи судбина свих другова иза њега и оних на десној обали Неретве. Тако ће отворити пут Титовој војсци, угроженом народу и беспомоћним рањеницима. Најзад, дао је реч и обећао да ће први проћи тај проклети мост и ту немилосрдну Неретву и — више нема поврат-

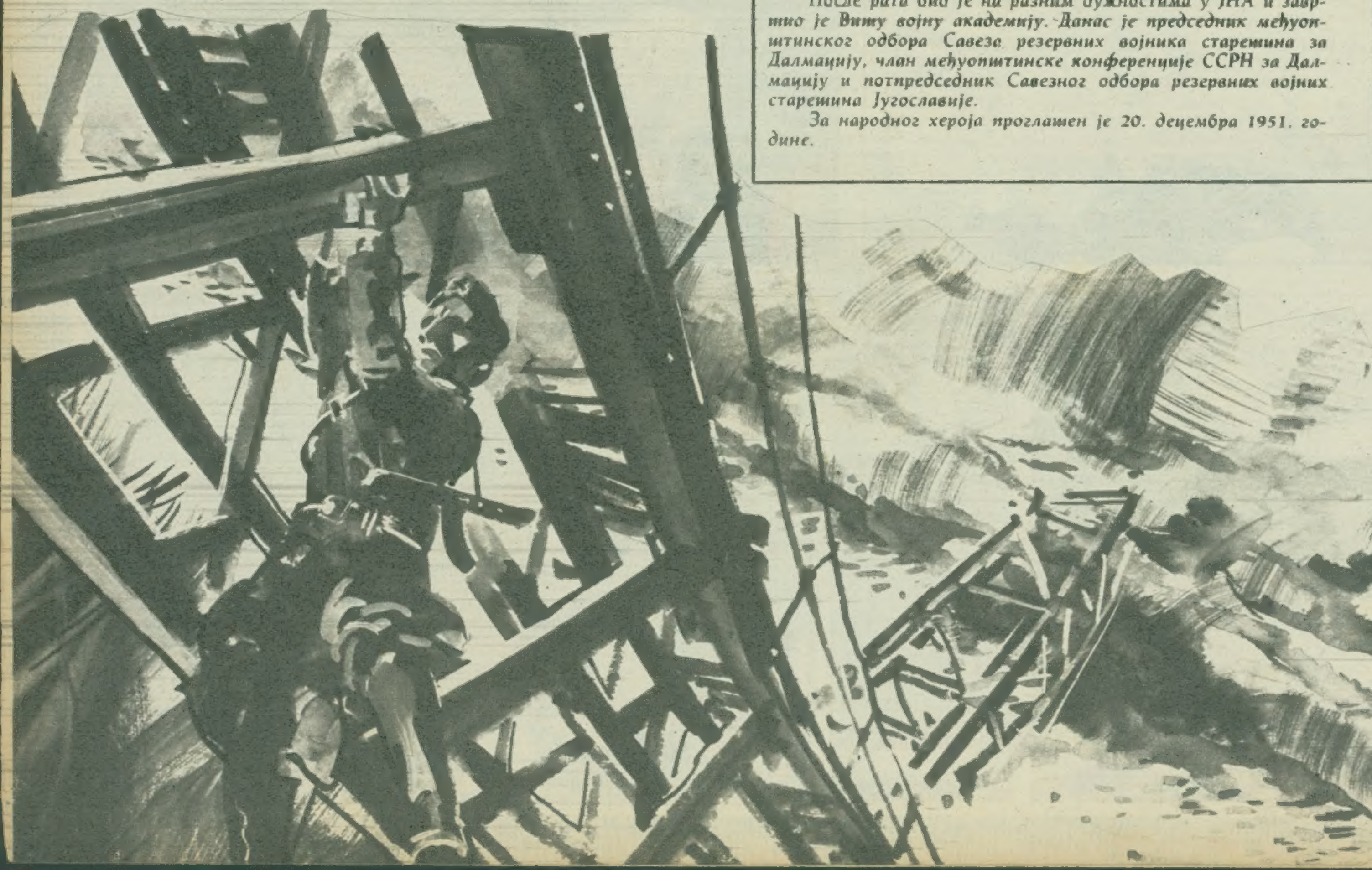

ка. Својим животом отвориће им пут.

Мичући се и пузећи педаљ по педаљ доспео је на крај моста. Али, ту га је чекало ново изненађење: конструкција моста нагло се прекидала над неизвесном дубином. Сад се налазио на двадесетак метара од четничког бункера и муњевито донео одлуку да скаче доле, иако није знао да ли га чека вода, стење, грмље или земља.

Када се стропоштао и откотрљао до неког камена, видео је да је, ипак, имао среће. Пао је на насип, сад је опет био на сувом и, колико-толико, сигуран.

Још само бункер, помислио је.

Јуриш!

Знао је да нису изгинули сви борци који су га следили и да ће ускоро наићи. Сам себи је наредио да до њиховог доласка по сваку цену ућутка бункере који су ригали убитачну ватру и смрт. Полегао је, напрегнуо вид не би ли бар нешто уочио у густој тмини, и као вук, ћутке и сваког часа спреман на скок, почео да се привлачи бункеру.

Ускоро је био испод њега тако да је руком могао да дохвати усијану цев митраљеза. Полако је одврнуо три бомбе и, једну за другом, хитро их кроз митраљески отвор убацио у бункер. Јака експлозија проломила се над Неретвом.

Сигуран да је успео и понесен тиме, Стево је скочио на ноге, зграбио стројницу и снажно повикао:

— Напред, пролетери! Јуриш! Урааа!

У том тренутку, око 11 часова у ноћи између 6. и 7. марта 1943. године, на левој обали Неретве није било ниједног пролетера осим Стеве Опачића. Али није био сам: на истој обали налазило се и 12.000 четника.

Утрчао је у бункер, уништио стројницом преживеле четнике, узео њихов митраљез и окренуо га од моста на четнике. Са чудним заносом пустио је први, дуг рафал, кличући и дозивајући другове:

— Јуриш, пролетери!

Ускоро су, један за другим, почели да пристижу његови другови. Успели су да ликвидирају бункере око моста и да четнике натерају у паничан бег. Тад је Стево над реком испалио ракете, што је био уговорени знак да је мостобран на левој обали успостављен и да јединице могу слободно преко моста.

У току ноћи Неретву је прешао цео 3. батаљон, а за њим два батаљона Друге пролетерске бригаде. У зору су прешла још два батаљона Друге далматинске бригаде, а за њима, следećих дана, остатак Титове војске са народом и рањеницима.

После овог подвига Стево је примљен у КПЈ и постављен за заменика командира 2. чете 3. батаљона.

М. Медић
И. Ђујић

Талма у једном од историјских костима који су га прославили

Пре два века није се могло ни замислити да се глумац појави на позорници голих руку или у одговарајућем костиму: то је било равно стрип-тизу!

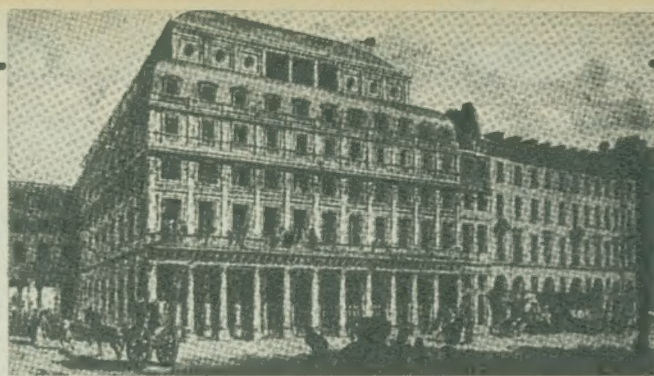

Париско позориште »Комеди Франсез«,* основано 1680. године.

СКАНДАЛ У КОМЕДИЈИ

Маркиз Бретеј основао је 1786. године у Паризу школу за глуму, која је била претеча данашњег Конзерваторијума. Двадесет петогодишњи Франсоа-Жозеф Талма, чим је чуо вест, без двоумљења је спаковао кофере и заувек оставио бели мантил и своју зубарску ординацију у Лондону у којој је данима маштао о светлима позорнице.

Две године касније постао је члан позоришта „Комеди Франсез". Наравно, следовале су му споредне улоге, све до оне вечери када се одлучио на један изузетно смео покушај на премијери Волтерове трагедије „Брутус".

Талма је тумачио бледу улогу неког римског сенатора. Када је дошло време за његов наступ, из глумачке ложе устао је кратко подшишан младић, одевен у полудугу римску тогу, прихваћену на рамену лепом копчом, голих руку и ногу у римским сандалама! Жамор се зачуо и у дворани и на позорници.

— Зар голих руку на позорницу! — скандализовао се један женски глас.

— Видите Талму, личи на антички кип! — подсмешљиво је коментарисала његов изглед млада глумица Лујза Конта.

Стегнутог грла али достојанственог корака, Талма је ступио на позорницу и те вечери доживео прве овације. **Ипак, дуго је још морао да води борбу са старијим глумцима, навикнутим на старински начин одевања на позорници, онако како се чинило још у доба Корнеја и Расина: играли су у сопственим оделима.**

Талма је заједно са пријатељем, сликаром Давидом, стрпљиво проучавао историју костима. **Сметало му је, неподношљиво боло очи, што у „Комедији" разни Митридати, Нерони и Електре говоре своје улоге у хаљинама какве се виде у „Кафеу д Пари" или на променадама Булоњске шуме.** И решио је да скрене пажњу на себе, што му је потпуно успело!

Револуционарна 1789. година донела је Талми највеће успехе. Тада је у репертоар „Комедије" уврштена драма „Шарл IX" Мари-Жозефа Шенијеа.

Када су дељене улоге, нико од старијих глумаца није желео да тумачи негативан и, по предању, омражен насловни лик. Решење се само наметало: доделити га најмлађем, оном ко још нема право да бира, а то је био Талма.

У току премијере Талма је неколико пута измамио дуготрајан аплауз. **А када је одигран и пети чин, публика је скочила на ноге, сви су желели да поздраве његову глуму и дуго је огромна „Комедијина" дворана одјекивала од пљеска и повика.** Био је то велики успех и за комад и за писца, а Талма је постао „име број један" у театру и ван њега.

Сада су и најзагриженије присталице старог позоришта биле много спремније да прихвате Талмине смеле идеје које су захтевале увођење одговарајућег историјског костима, нов начин глуме, природан и неизвештачен, без патоса и декламовања, како се до тада чинило.

М. К.

МИНИ-КВИЗ

1. Због чега је познато име Џона Макадама?
2. Како се змијски цар зове научно?
3. Бурнус је:
4. Шта је кобалт?
5. Када су САД ушле у други светски рат?

ОДГОВОРИ:

1) Енглески инжењер Џон Макадам (1756—1836) пронашао је нов начин изградње путева код кога се горњи слој насипа туцаним каменом и песком а затим залива водом и набија ваљком; 2) Змијски цар се научно зове боа (Boa constrictor). Ова змија неотровница може да буде дугачка и до 6 метара. Живи у тропским пределима Јужне Америке и на Мадагаскару; 3) Бурнус је дугачак и широк огртач с капуљачом а носе га Арапи преко одела; 4) Кобалт је тежак метал, тврђи од гвожђа. У природи се обично налази уз никл, употребљава се у легурама. Добро је позната дивна плава боја коју он даје. Још стари Египћани употребљавали су га за бојење стакла и керамике; 5) Изненадним нападом из ваздуха на Перл Харбор, ратно пристаниште на хавајском острву Оаху, Јапанци су 7. децембра 1941. године уништили велики део северно-америчке пацифичке флоте. Тако је почео рат између САД и Јапана.

Брач је највеће острво средњодалматиске острвске скупине и треће по величини у Јадранском мору. Његова површина износи око 394 квадратна километра. Насељен је још од неолита али су први познати становници Илири (антички назив Брача, Brattia, потиче вероватно од илирског брентос — јелен). Римско доба оставило је трагове на острву које у раном средњем веку потпада под Византију, затим у 9. веку под Неретљане, да би после тога ушло у састав хрватске државе. У 13. веку Брач је у поседу Омишана, а 1240. одузимају га Сплићани; у 14. веку признаје власт угарско-хрватског краља Лудовика I, а затим босанског краља Твртка I и херцега Хрвоја Вукчића, уживајући широку аутономију. Од 1420. до 1797. њиме влада Венеција, кратко време Аустрија, од 1807. до 1815. је у власти Француза, потом је опет под Аустријом. У току народноослободилачке борбе поприште је борби са Италијанима и Немцима. Ослобођен је 1944. године.

У брачкој архитектури заступљене су готово све уметничке епохе, захваљујући највише камену, материјалу погодном за клесање и монументално грађевинарство. Јер, на овом острву шкрте земље на којем „човек и камен живе и ратују од искона", како је писао Тин Ујевић, све је од камена: цркве, куће, улице...

ОВАКО ЈЕ ПОЧЕЛО — Зачетак брачке архитектуре без сумње су буње, древне настамбе округле основе, крајње примитивне са уједињеним сводом и кровом. У ствари, оне и немају крова јер су подизане од камених плоча наслаганих једна на другу. Такав купасти облик имао је само једну просторију и у њој су људи могли једва да се усправе. Прозора није било а уместо врата остављен је отвор. Буња, на слици, снимљена у околини старог града Шкрипа, није једина на острву; има их више, чак се и нове подижу. Данас служе као пољске кућице и пастирска склоништа за зимских киша и летњих жега.

СА АНТИЧКИМ ИЗУМОМ — Када су Хрвати из Неретљанске крајине загосподарили Брачем, били су пагани. Ипак, временом су почели да улазе под окриље хришћанске вере и да подижу црквице. Градили су их ломљеним каменом али како нису били навикнути на камене грађевине облепљивали су их малтером споља и изнутра. Цркве су једноставне, једнобродне, са полукружним сводом и четвртастом или полукружном апсидом. Помоћу слепих аркада у унутрашњости даван им је привид монументалности. Спадају у ред преромантичких грађевина иако су подизане у романичком раздобљу, односно у 11. и 12. веку. Најлепши и најстарији представник тих богомоља је Црква светог Николе у Селцима изнад Сумартина. Пређашња врата на њој била су нешто ужа од данашњих, постављених половином прошлог века. Старе вратнице окретале су се на осовинама пободеним у рупе на надвратку што је био антички изум.

ЛЕТЊИКОВАЦ ХАРАШИЋА — Највише трагова у традитељству Брача оставио је у 18. веку барок, првенствено на кућама велепоседника и бродовласника, такозваним летњиковцима. На њима су најраскошнији балкони са ступчићима, профилирана врата, украси око прозора и мале мансарде. Пример тог грађевинарства је кућа познате породице Харашић, подигнута у некадашњој брачкој престоници Нережишћима (на слици). Иначе, летњиковци су служили за одмор аристократије и у стамбеној архитектури представљају највећи домет.

НА КАМЕНУ ЖИВОТ

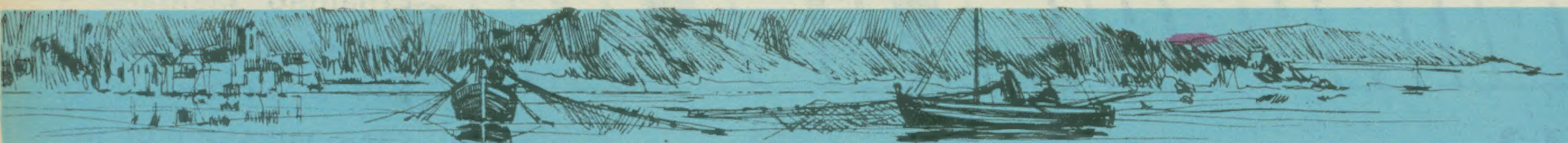

МЕДИТЕРАНСКЕ КОШНИЦЕ — Данас на Брачу има око двадесетак насеља од којих су она у залеђу старија. Градићи на морској обали били су у почетку раштркани у неколико делова. Касније се услед насељавања становништва простори између кућа попуњавају, улице постају тешње и слика збијености све изразитија. Скида се кров и граде мале мансарде које Брачани називају луминарима. Врата и прозори се обрубљују праговима, а терасе и степеништа каменим колонама. Зграде припијене једна уз другу, попут ових у Супетру (на слици), постале су прибежиште многих породица из унутрашњости острва.

НОНО, ДОБРИ НОНО — Куће из 19. века, као ова у Болу (на слици), претежно су једностране, с дводелним кровом и конобом у приземљу. На горњи спрат, где се налазе собе за спавање, воде камене, а одатле до највишег дела куће — мансарде — која је некад служила као кухиња, дрвене степенице. У кухињи је било постављено огњиште а око њега клупе. Изнад огњишта, обешени о таван, сушио се пршут, козја ребарца, рибе нанизане на жице, машине, коже закланих јагањаца, ту се седело до касно у ноћ, све док ноно (деда) не исприча приче, а нона (бака) не испреде кудељу. Брачка кућа има дводелни кров и покривена је плочама. На крововима се истичу димњаци са маштовитим завршецима.

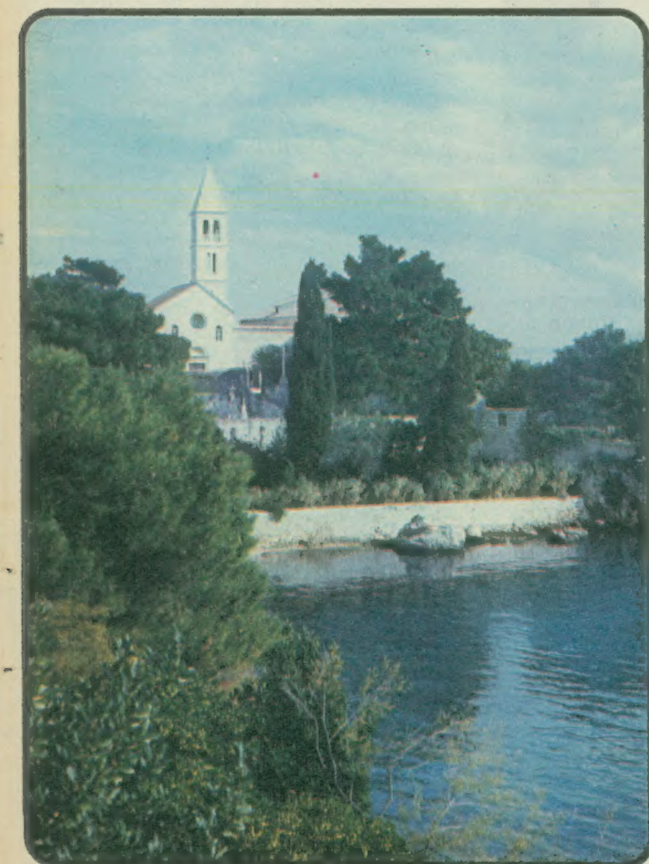

ТИНТОРЕТОВА ПОДВАЛА — На рту Главица у Болу налази се комплекс доминиканског самостана основаног 1475. године. Првобитно је ту била једнобродна црква са готичким сводом, али је касније проширена још једним бродом. Звоник је подигнут 1713. године. У цркви највећу пажњу привлаче слике нашег барокног сликара Трипа Кокоље и једна олтарска слика коју је радио славни италијански мајстор Ђакомо Тинторето. У архиви самостана чува се „Књига рачуна" у којој стоји да је Тинторету за његов рад исплаћено прво 144, а накнадно још 620 млетачких лира, и то на име трошкова за злато, плаву боју, носаче, оквире, сандуке, па чак и путне трошкове за фратре који су слику из Тинторетове радионице у Венецији донели до Бола! Међутим, како је квалитет слике лошији од најлошијих Тинторетових радова, стручњацима није било тешко да утврде да слику није радио он него неко од његових ученика и да је мајстор преварио доминиканце!

НАЗОРОВ ДОМ — У овој кући у Постирама родио се 30. маја 1876. и ту живео до своје шесте године песник Владимир Назор. Зграда је била власништво његове бабе по мајци, односно угледне пстирске породице Томазео. На ренесансном забату куће уписани су цитати из хуманистичких текстова. Дечачких дана проведених у Постирама Назор се сећао са носталгијом и о њима касније написао: „Хоћу да сједим опет у старој кући, стиснут с братом и сестрама уз књигу расвијетљену свијећом на столу, док се јесења вечер црни у луци. И хоћу, оче, да зацврче опет цврчци у љетно подне док сеоски дерани силазе пјевајући к мору..."

Текст и снимци: МИЛЕНКО ТОДОРОВИЋ

СПАСАО МЕДВЕДА

Тек што се ослободио огромне животиње, Сирил је зачуо страшно завијање у даљини. Његов нападач и он имали су сада заједничког непријатеља.

Крцкање грања под Сириловим ногама одјекивало је у тишини која је владала шумом. Мрак је тек почео да се спушта и он се враћао у своју брвнару до које је требало да пешачи још око три километра.

Прену га шум који је долазио иза њега. Ломећи шибље пред собом, нека огромна животиња му се приближавала. Сигурно је лос, помисли Сирил и пожита да у заклону сачека животињу.

Ослоњен о стабло иза којег се склонио брзо провери да ли му је пушка напуњена и стави прст на обарач. Уто се, на Сирилово запрепашћење, из грмља помолио огроман сури медвед. Устремио се на њега показујући му своје беле зубе. Сирил је у првом тренутку као скамењен посматрао звер. Зној му се сливао низ леђа.

Када се медвед приближио на неколико метара, зачуло се страшно завијање у даљини. Били су то вукови. Медвед је застао као да се премишља.

МЕЂУ ЗВЕРИМА

Неколико месеци раније, у лето 1965. године, двадесет петогодишњи Сирил Робинсон из Онтарија, у Канади, саградио је у оближњој шуми малу брвнару. Готово сваки викенд проводио је у њој, доводећи често и своје пријатеље. Али, овог пута дошао је сам. Иако је у том делу Канаде било дивљих звери он до тог дана није имао прилике да види ниједну. Његова брвнара налазила се у близини главног пута па је мислио да је то разлог што животиње не посећују тај крај.

Сирил је често ишао у дуге шетње и увек је са собом носио и „винчестерку“. Први пут сада требало је и да је употреби.

Док је медвед и даље неодлучно стајао на неколико метара од њега, подигао је пушку и нанишанио. У том тренутку поново се чуло претеће завијање. Младић се још један тренутак двоумио: чак и ако пуцањем усмрти медведа, мораће да се носи са читавим чопором вукова. Једини излаз је да покуша неопажено да се извуче и стигне до брвнаре. Бешумно је устукнуо неколико корака, а онда се дао у паничан бег. Када је залупио врата брвнаре за собом, лакнуло му је. Упалио је петролејку и заложио ватру. У међувремену и завијање је престало. Умор је савладао Сирила и он је убрзо заспао.

ДВОБОЈ ВУКОВА

Изненада, пробудио га је снажан тресак. Нешто је ударило у брвнару, а и завијање вукова чуло се сасвим близу. Изгледало је као да неко жели да провали унутра. Сирил је скочио из кревета и пришао прозору.

Медвед, од којег је само један час раније успео да умакне, стајао је наслоњен на брвнару. Чопор вукова ишао је ка њему. Крвожедне животиње биле су спремне да се сваког тренутка баце на медведа и растргну га. Један вук се издвојио из чопора показујући своје беле очњаке. Остали као да су чекали да он први крене у напад. Секунд касније вук предводник бацио се на медведа и зарио му зубе у трбух. Шикнула је крв, али медвед је, снажним ударцем шапом, успео да се ослободи првог напада вука. Сада је и чопор решио да навали на своју жртву.

Сирилу је одједном било страшно жао медведа. Дохватио је „винчестерку“ и пришао прозору. Вођа вукова као да је желео сам да заврши са медведом. Зато се устремио на вука који се усудио да се највише приближи жртви. Почели су да одмеравају снаге и реже један на другог. Остали вукови мирно су посматрали овај двобој, али су мотрили на медведа, спремни да га зауставе ако покуша да побегне. Предводник се тада бацио на свог изазивача и зарио му зубе у врат. Вук се срушио на земљу а вођа се окренуо према чопору као да је хтео да им да на знање да ће сви они тако проћи ако покушавају да му се супротставе. Онда је погледао у медведа и јурнуо на њега.

Сирил је отворио прозор и нанишанио на предводника. Метак се зарио у његово тело. Животиња је урликнула и срушила се на земљу. Сирил је погодио још три вука пре него што су се сви разбежали.

За то време медвед је стајао као укопан. Када је схватио да је опасност прошла, погледао је према Сирилу. Оклевао је неколико тренутака, а онда се окренуо и изгубио у шуми.

С. И.

АНЕГДОТЕ

ВЛАДАРИ И ФИЛОЗОФИ

Дионизије Старији, тиранин сиракушки (430—367 пре н.е.), упита једном Аристида, грчког филозофа:

— Зашто филозоф често посећује владаре, владари филозофа нинад?

— Зато што лекари посећују болесника а не болесници лекаре! — одговори Аристид.

НИЈЕ ЛАКО С ДЕЦОМ

Када је енглески краљ Чарлс II (1630—1685) посетио неку сеоску школу, затече учитеља с капом на глави. Учитељ, штавише, не скиде капу ни после зачуђених погледа краљевих пратилаца.

По изласку из школе, краљ упита учитеља зашто није скинуо капу.

Овај се не збуни већ одговори:

— Величанство, са децом је и иначе тешко изаћи на крај, а још да знају да има неког ко је старији и од мене, морао бих одмах побећи из школе.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

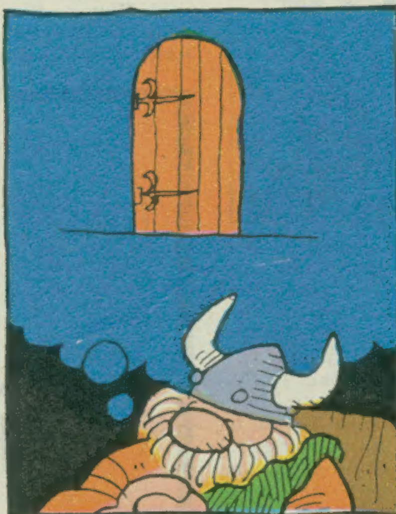

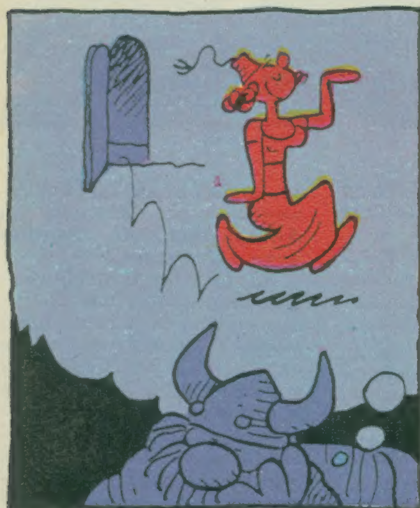

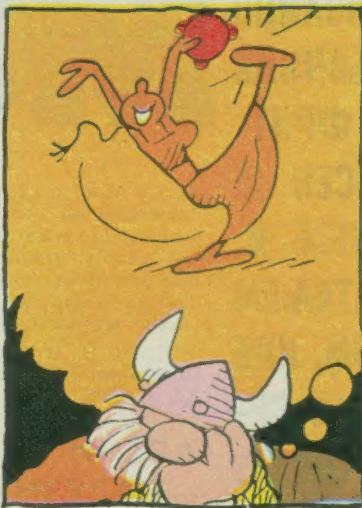

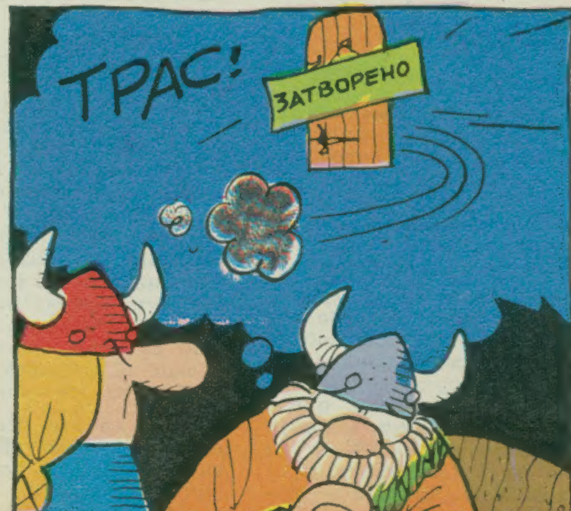

СЛУЧАЈНО РАЗЈАШЊЕН ЗЛОЧИН

УБИСТВО НА КИШИ

Инспектор Малињак налазио се на трагу убици кад је неочекиван обрт догађаја показао да овај има непобитан алиби.

Пространа кухиња у дому марсејског трговца папиром Жозефа Маршана пријатно је мирисала на кувану овчетину која се крчкала у повећем котлу на огњишту. Двадесетогодишњи син Антоан седео је у једном углу и четкао чизме док је његова мајка Анжелика нервозно шетала од лонца до прозора и сваки час задизала крајичак завесе да погледа напоље. Очекивали су Маршана који је требало да стигне из Тулона, где је отпутовао још пре недељу дана ради набавки за свој дућан.

— Не брини, мама, новембар је, дани су кратки, још је рано — умиривао је Антоан мајку.

Заиста, те 1718. године, зима као да је већ била на прагу, чак и у топлом Марсеју.

Напољу се ускоро зачу лавеж. Мајка и син се пренуше: био је то њихов пас Ажакс, газдин верни пратилац на сваком путу. Значи, стигли су!

Откриће у шуми

Антоан и Анжелика су стрчали низ степенице и отворили капију пред којом је био пас, сав окрвављен. Кад га Антоан осветли фењером, приметише да шепа на једну шапу. Трговца нигде није било.

— Пођимо му у сусрет, пас је сигурно дотрчао пре њега — рече Антоан забринутој мајци. Обукли су капуте и навукли кукуљице па пешке кренули путем којим је Жозеф Маршан морао долазити. Већ су стигли до излаза из града, а од Жозефових кола ни трага. Ишли су брзо, ћутећи, упирали поглед у мрак, ослушкујући не би ли зачули топот коња. На месту где је пут залазио у шуму Когњију обоје се тргоше на лавеж иза себе: био је то Ажакс који је, онако шепајући, трчкао за њима а да то нису ни примећивали. Пас поче да вуче Антоана према шуми, да режи, подвивши реп као што чине животиње када су љуте или уплашене.

Недалеко одатле, у шипражју, стајала су заглибљена у блату трговчева кола. До њих су, у локви крви помешаној са водом, лежали коњи и господар.

Загонетка или...

Анжелики врисак застаде у грлу. Готово се онесвестила. Пас је цвилео и лизао господарево лице на којем се крв већ згрушала. Антоан благо повуче мајку и рече пригушеним гласом:

— Хајдемо, мама, треба јавити полицији.

Вратили су се у Марсеј касно у ноћ. Инспектор Малињак се управо спремао на починак када су мајка и син залупали на његова врата. Саслушавши њихову причу, одмах је одлучио да пође на место злочина. Наредио је момку да припреми коње и, у пратњи два стражара, записничара и Антоана који им је показивао пут, кренуо ка шуми Когњију. За њима је требало да дођу и кола марсејског погребника, такође пробуђеног на брзину.

— Да ли сте нешто дирали? — упита инспектор Антоана кад су стигли на место злочина.

— Не, све је онако како смо затекли — одговори младић скрхан болом.

— Ко је све знао за путовање вашег оца? — било је следеће питање.

Антоан се мало замисли, па рече:

— Поред нас, укућана, знао је Виктор, очев помоћник у радњи.

— Кога имате у кући?

— Старог Паскала и његову жену Мелани, они нам помажу у кући, али никуд не излазе. Осим тога, они су као чланови породице..

Малињак издиктира записничару опис сцене, а он да рече гробару да може понети тело. Упита још где станује Виктор, јер и њега је морао да саслуша, мада се наметао закључак да је трговца убила нека банда

САОНИЦАМА ПРЕКО МОРА

ТРАГОМ ИСТРАЖИВАЧА

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО ИЗВИЂАЧКИХ ИЗЛЕТА ФРИТЈОФ НАНСЕН ЈЕ УПРЕГАО ПСЕ И, СА ПРИЈАТЕЉЕМ ЈОХАНСЕНОМ, КРЕНУО ПРЕМА СЕВЕРНОМ ПОЛУ. ПРЕД ЊИМА СУ СЕ НАЛАЗИЛЕ НЕПРЕГЛЕДНЕ ПОВРШИНЕ ЛЕДА.

У јуну 1893. године брод „Фрам“ је напустио луку Кристијанију, данашње Осло. На њему се налазило дванаест људи које је предводио Фритјоф Нансен и залихе хране за следећих пет година. „Фрам“ није био велики брод, али је зато његова оплата од храстовине, дебела најмање 80 сантиметара, била тврда као гвожђе. Труп брода био је тако вешто заобљен да ни најјачи притисци леда нису могли да му нашкоде. Када би притисак леда постао прејак, брод се само подизао из воде.

Коме је и зашто била потребна ова оклопњача од брода?

ЛЕД И СТРУЈА — САВЕЗНИЦИ

Тридесет двогодишњи Фритјоф Нансен, Норвежанин, желео је да својим бродом продре кроз ледене санте све до Северног пола. На ово га је навео трагичан крај америчке експедиције „Цинет“: брод којим је пловила ова експедиција био је укљештен ледом у подручју Новосибирских острва па га је посада морала напустити. После марша према копну, близу реке Лене, страдала је од исцрпљености.

Неколико година касније, делови олупине брода „Цинет“ нађени су далеко од места удеса, чак код гренландске обале, где их је морала донети нека непозната струја. **То је значило да на Северном полу, за разлику од Антарктика, не постоји неко веће копно!**

На томе је Нансен градио свој план: он се надао да ће и његов брод „Фрам“ захватити исте струје и да ће га одвести до самог Северног пола. **У ствари, дошао је на луду идеју: да струју и притисак леда, непријатеља многих експедиција, учини својим савезницима!**

За посаду је изабрао једанаест својих пријатеља, чврстих момака који су били спремни да крену с њим и на крај света. Сваки од њих је већ небројено пута путовао по Леденом мору.

ТЕШКО ЈЕ ЗАДРЖАТИ НАДУ

Три месеца пошто су исправили из луке, „Фрам“ је без већих тешкоћа стигао северозападно до Новосибирских острва, на 79. паралелу где га је заробио лед, што је Нансен и очекивао. Лед се кретао, носећи са собом заробљени брод, али не онако како је Нансен очекивао: уместо према

пљачкаша, или, можда, усамљени лопов. Трагове. ако их је и било, киша је сасвим спрала. Чак су се јед ва разазнавале и бразде точкова Маршанових кола.

Потера за осумњиченим

Следећег јутра, чим је свануло, Малињак пожури кући удовице Росели код које је Виктор становао. Журио је да рутински испита младића како би могао да закључи случај чије је решење видео још прош ле ноћи, на месту злочина. Намћораста удовица Росели, на инспекторово питање где је Виктор, одмахну руком:

— Откуд знам, синоћ није долазио на спавање!

Малињак се трже! У свом послу навикао је на разне обрте, а да помоћник убије и опљачка газду, догађа се често. Само, где тражити Виктора? Удовица Росели знала је за само једног младићевог пријатеља који је ретко долазио. Описала је трговачког помоћника као потуљену особу која се није много дружила са људима. Његову адресу није знала, само је рекла да се зове Ришар, да је пегав и да су он и Виктор понекад залазили у оближњу крчму где су играли карте.

У крчми су сви познавали пегавог Ришара и његовог повученог пријатеља. Крчмар љубазно и уверљиво исприча Малињаку да су синоћ оба младића била код њега, када је Виктору изненада позлило. Пријатељ га је, уз помоћ још неких људи, натоварио на кола и одвео у болницу, у Кармелитски манастир.

Малињак без оклевања појури тамо. Крчмар је говорио истину: инспектор нађе младића у веома тешком стању. Главна сестра чак одмахну главом на питање може ли Виктор да говори:

— Не, господине инспекторе, не знам ни да ли ће остати у животу...

Док се лагано возио кући, Малињак је размишљао о овом најновијем обрту. Виктор је отпао као кривац, његов алиби био је чврст као стена. Нема сумње: трговца су убили непознати пљачкаши. У прилог томе говорили су и џепови на његовом оделу испражњени до дна. Чим се вратио, написао је извештај и тако је случај трговца Жозефа Маршана окончан.

Одао га џепни сат

Једног дана, шест месеци после убиства, Антоан уђе у крчму „Лантерн", која се налазила у близини сада његовог дућана. За једним столом седела је група непознатих људи и вечерала. Одједном, Ажакс, од којег се младић није раздвајао, скочи на једног од њих и поче да га уједа из све снаге. Људи заграјаше, неко дохвати мотку и стаде ударати пса. Антоан га је вукао за врат, али подивљала животиња није се дала савладати. Најзад, када је човек већ био на поду, младић је успео да одвуче пса и да заједно са њим побегне из крчме, јер друштво нападнутог већ се спремало да га линчује.

Али, не пође кући, већ право — Малињаку. Задиханим гласом исприча му шта се догодило и, вукући га за рукав да пожури, заврши:

— То је убица, господине Малињак, пас не би напао никог без разлога!

Малињак сместа истрча. Стигли су у „Лантерн" за мање од четврт сата и затекли оно друштво још тамо: испирали су нападнутоме ране од уједа. Малињак му нареди да пође за њим. У марсејском затвору обављен је претрес: у џепу непознатог човека пронађен је џепни сат трговца папиром. Антоан је био у праву!

Убица, нека протува из околине Марсеја коме ово није била прва пљачка, осуђен је на смрт.

M. K.

Гренланду, „Фрам" је ишао назад. За годину дана приближио се пуних 150 километара луци из које је исловио!

Почетком 1895. године положај „Фрама" постајао је опаснији. Санте су пуцале и великом масом наваљивале на брод. Посада је за сваки случај пренела већину залиха на један ледени брег, удаљен око 500 метара од брода. Из дана у дан ситуација је постајала све тежа. Пси које су повели да вуку санке цвилели су без престанка, а ни посада није била ништа мање уплашена.

Изненада, једног дана све се смирило јер је притисак леда нагло попустио. Посада је клицала од среће јер је брод издржао ледено крштење.

Налазили су се на географској ширини од 83 степена и 24 минута и ниједна експедиција пре њих није стигла на тако истурену тачку. По прорачунима, ако се новонастала струја не би мењала, могло је да се деси да прођу на око 300 километара од Северног пола. Ово би било веома незгодно јер бродом, окруженим ледом, не би могли да стигну до најсеверније тачке Земље.

Нансен се, међутим, и за то побринуо: опремио је групу псима, саоницама и крпљама за снег. **Сада је чекао погодан тренутак да са још једним чланом посаде, Јохансеном, напусти брод и покуша да се пробије према Северном полу!**

После неколико извиђачких излета, 14. марта 1895. године, упрегли су псе у саонице и кренули на север. Пред њима су се налазиле непрегледне површине равног леда које су у почетку врло брзо прелазили.

„Поново лепо време за пут, с прекрасним заласцима сунца, али прилично хладно, поготову ноћу у врећама за спавање. Било је 43 степена испод нуле. Чини се као да је лед равнији што даље идемо. Једино је непријатна хладноћа. Наша одећа се дању претвара у ледени оклоп, а ноћу у влажне завоје..." забележено је у Нансеновом дневнику, са датумом: 23 март.

Што су даље путовали било је све теже, пси су бежали, па их је требало поново ловити. Пукотине су ометале напредовање и Нансен и Јохансен су полако малаксавали.

„2. април... Већ сам одавно увидео да је по оваквом леду и с овим псима немогуће стићи до Пола или у његову непосредну близину. Морамо се вратити пре или касније!"

Стигли су, у ствари, веома далеко: 86 степени 13 минута и 6 секунди северне географске ширине, када им је разум наложио да се окрену и врате. Тада су од Пола били удаљени око 450 километара, или читавих 15 дана пута. Међутим, ни повратак није текао глатко. Опет су се сукобљавали са пукотинама које није било могуће прећи, па их је требало заобилазити, а и хране је полако нестајало.

„10. јун. Хоћемо ли стићи до копна док још имамо хране — и хоћемо ли уопште стићи? Убрзо ће бити сасвим немогуће да се пробијамо даље кроз овај лед и снег који је права каша. Пси тону на сваком кораку... Тешко је задржати наду али је ипак чувамо..."

СЛУЧАЈАН СУСРЕТ

Средина лета је изненадила двојицу истраживача пре него што су дошли до чврстог копна. Морали су да сачекају јесен јер је напредовање по житком леду било немогуће. Убијали су туљане, медведе и птице и тако обновили залиху хране. Негде почетком септембра дошли су до отвореног мора и сели у кајаке, али их је лед, који се опет стезао, спречио да тако наставе пут. Тешка срца морали су да пристану на још једно зимовање. У примитивним склоништима од медвеђих кожа животарили су више од девет месеци, све док лед није поново попуцао и ослободио пут на југ. **Било је то 19. маја 1896. године!**

После дугог путовања кајаком два Норвежанина су набасала на Џексонову енглеску експедицију која је добро опремљена презимила на јужној обали Земље Фрање Јосифа и сада чекала брод који ће је одвести кући. Била је то невероватна случајност!

Већ 13. августа енглески брод „Виндворд" пребацио је Нансена и Јохансена у Норвешку. „Фрам" се са целом посадом, такође, вратио у домовину. Ослободио се леда код Шпицбергена баш када је Нансен стигао у Норвешку!

Нансенова експедиција придонела је својим искуствима успеху будућих поларних експедиција. Открила је, уз остало, једну дубинску увалу од око 3800 метара с топлом дубинском струјом од 0,5° Целзијусових.

Нансен није стигао до крајње тачке Северног пола, али је својим храбрим маршем показао пут онима који ће доћи после њега.

M. J.

НАНСЕНОВ БРОД „ФРАМ" НАПУСТИО ЈЕ ЛУКУ КРИСТИЈАНИЈУ 20. ЈУНА 1893. ГОДИНЕ

ФОРД Ф

Брисачи са две брзине и уређајем за прање стакла обезбеђују добру видљивост.

Попречно нагнут изнад осовине, паралелно с њом, мотор се прави у три верзије: 40 и 45 КС са запремином од 935 cm³ и 53 КС са запремином од 1087 cm³.

Трајно затворен систем за хлађење спречава замрзавање течности до —37 степени.

УНУТРАШЊЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Предња вуча пружа све услове за највеће могуће коришћење простора и сигурну вожњу.

Нагиби и затури точкова су тако конструисани да омогућавају сигурно кочење при свим условима саобраћаја.

Диск кочнице напред и добош кочнице позади саме се подешавају. Облоге за кочнице могу се проверити без скидања точкова.

Кабина је добро акустички изолована тако да су звук мотора и шумови који се производе при вожњи, чак и мање чујни него у великим возилима.

Резервоар за бензин налази се на најсигурнијем месту — испред задње осовине. Захваљујући малој потрошњи од 6,8 литара нормалног бензина, резервоар, који иначе прима 34 литра, не мора често да се пуни.

ИЗ »ФОРДОВЕ« ФАБРИКЕ АУТОМОБИЛА У КЕЛНУ, ИЗИШАО ЈЕ НОВ ПРОИЗВОД — »ФОРД ФИЕСТА«. ЗАХВАЉУЈУЋИ ПОТПУНО ИСКОРИШЋЕНИМ КОНСТРУКТИВНИМ МОГУЋНОСТИМА, ОВАЈ АУТОМОБИЛ НУДИ ВЕЛИКИ ПРОСТОР И ВИДЉИВОСТ, СИГУРНУ ВОЖЊУ И ИСПУЊАВА СВА ОЧЕКИВАЊА. ВЕЋ У СЕРИЈСКОЈ ПРОИЗВОДЊИ ОВОГ ВОЗИЛА, КОЈЕ ПРЕДСТАВЉА ВЕЛИКО ДОСТИГНУЋЕ У КЛАСИ МАЛИХ АУТОМОБИЛА, ОБУХВАЋЕНЕ СУ СВЕ МЕРЕ ПРЕДОСТРОЖНОСТИ КОЈЕ СУ, ПО МИШЉЕЊУ СТРУЧЊАКА ИЗ ФАБРИКЕ У КЕЛНУ, НЕОПХОДНЕ ЗА СИГУРНУ И БЕЗБЕДНУ ВОЖЊУ. ПРОИЗВОДЕ СЕ ЧЕТИРИ МОДЕЛА СА ТРИ ВЕРЗИЈЕ МОТОРА ЈАЧИНЕ 40,45 и 53 КОЊСКЕ СНАГЕ.

ЗА СВАЧИЈИ УКУС

»ФОРД ФИЕСТА« се производи у четири модела са три верзије мотора с тим што се, по жељи, у сваки модел може уградити један од три мотора.

ФОРД ФИЕСТА ГХЛА

ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ: мотор у линији од 935 cm³, 40 КС, максимална брзина 130 km/h. Све значајне сигурносне особине, као што је специјално предње стакло, аутоматски сигурносни појасеви, уграђен грејач за задње стакло и дијагонално двокружни систем кочења, обухваћени су серијском производњом.

ФОРД ФИЕСТА Л

ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ: мотор у линији од 935 cm³, 40 КС, максимална брзина 130 km/h. Поред стандардне серије опреме овај модел пружа и посебну удобност — тепихом обложен под, пресвлаке за седишта, поклопац за пртљажник, џепове на вратима.

ФОРД ФИЕСТА С

ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ: мотор у линији од 1087 cm³, 53 КС, максимална брзина 145 km/h, специјално подешавање точкова са стабилизатором позади. У овом моделу налази се и обртомер, осветљавање табле се, по жељи, може регулисати, часовник, електрични уређај за прање стакла, рад брисача са паузом.

ФОРД ФИЕСТА ГХЛА

ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ: мотор у линији од 935 cm³, 40 КС, максимална брзина 130 km/h. Унутрашњост овог модела је специјално опремљена — обртомер, електрични уређај за прање стакла, рад брисача са паузом, осветљен преградак за рукавице, посебан преградак на закључавање у пртљажнику, уређај за брисање стакла, светла за вожњу уназад.

ИЕСТА - КВАЛИТЕТ УМЕСТО ВЕЛИЧИНЕ

Аутоматски сигурносни појасеви омогућавају потпуну слободу кретања.

На задњем седишту се удобно седи јер простор за ноге износи 87 cm³.

У пртљажнику има довољно простора. Када се преклопи наслон задњег седишта, његова запремина износи 1205 литара.

У посебно одвојеном преграткu пртљажника могу се сместити и ствари које не мора свако да види.

Дијагонално двокружни систем кочења пружа двоструку сигурност, јер сваки круг делује независно један од другог.

Задња осовина са стабилизационом полугом обезбеђује неутрално понашање возила при вожњи.

СПОЉАШЊЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

1. Возило се, по жељи, испоручује и са „панорама кровом" направљеним од засенченог сигурносног стакла, које се може подизати или уклонити.
2. Специјално сигурносно предње стакло и после оштећења омогућава видљивост.
3. Поклопац за мотор, који се диже унапред, затвара се аутоматски.
4. Широки правоугаони фарови оптимално осветљавају пут.
5. Возило је тако конструисано да пружа високу стабилност одржавања правца, прецизно управљање и повољну отпорност на бочни ветар.
6. Специјално конструисана маска спроводи струјање ваздуха тако да се при већој брзини побољшава аеродинамичност, али то не утиче на хлађење.
7. Велике површине прозора пропуштају довољно светлости у унутрашњост возила и омогућавају бољи видик. Прегледност је 86%.
8. Засечена ивица на крају крова побољшава аеродинамичност и тако омогућава штедњу бензина.
9. Задње стакло је у серијској производњи опремљено уграђеним грејачем који спречава замагљивање.
10. Браве на вратима су увучене у каросерију.
11. Широки точкови са радијалним гумама пружају добру основу за сигурност.
12. Велика врата за пртљажник опремљена су двоструким амортизерима.
13. Ниско постављен пртљажник чини „ФОРД ФИЕСТУ" примамљивим.

На свечаним парадама Команчи је неоседлан поносно корачао на челу колоне

КОЊ ХЕРОЈ

Никада га више нико није узјахао. Постао је живи симбол храбрости и снаге Седмог коњичког одреда!

Призор [illegible] Литл Биг Хорна

Управо је свитало када су јахачи Седмог коњичког одреда армије Сједињених Америчких Држава стигли на узвишење изнад реке Литл Биг Хорн, у Монтани. Генерал Џорџ Армстронг Кастер подигао је руку и цео одред је стао. У долини испод њих налазило се једно од највећих индијанских села које је Дивљи запад икад видео.

Кастер се окренуо у седлу и обратио војницима:

— Момци, сада су наши! Ухватићемо их на спавању! Не штедите никога! Трубачу, засвирај јуриш!!!

Трубач се испрсио и засвирао, а затим се цео одред сјурио у долину.

Тога дана, 25. јуна 1876. године, генерал Кастер направио је највећу и последњу грешку у свом животу. Потценио је снагу Индијанаца и у жељи да их што пре уништи кренуо је у самоубилачки напад. Поделио је одред на три групе и напао Сијуксе са три различите стране.

Сијукси, на челу са поглавицом Биком Који Седи, нису спавали већ су у највећој тишини чекали напад коњаника. У селу је било око 15.000 Индијанаца, а међу њима више од 3.000 ратника!

ТРАЖИО ЈЕ ГОСПОДАРА

После кратког времена Кастер и коњаници били су опкољени и пружали узалудан отпор. Трбач који је мало пре тога свирао јуриш, панично је свирао повлачење, али и то је сада било немогуће. Индијанци су полако сужавали круг и засипали војнике оловом и стрелама.

Када је седећег дана на бојиште стигао коњички одред послат као евентуално појачање Кастеру, јахачи су наишли на стравичну слику: пољана је била прекривена лешевима Индијанаца и војника у плавим блузама. Ништа се није померало, нико се није мицао. Војници из одреда који је сада стигао немо су посматрали бојиште.

Изненада, из гомиле мртвих коња и људи подигла се једна тамна прилика. Био је то коњ! Ово је освестило коњанике који су одмах дојахали и почели да траже преживеле, а неколико њих је пришло коњу.

Био је то Команчи, коњ погинулог Кастеровог капетана Мајлса Кеога. Команчи је био у јадном стању. На телу је имао десетак рана, а седло му је са леђа склизнуло под трбух. Болно је рзао и њушкао по лешевима као да је тражио господара.

Један од коњаника извукао је револвер, решен да коњу скрати муке. Ту се нашао поручник Нолан, добар пријатељ покојног Кеога и ухватио га за руку:

— Коњ још није спреман да умре! Ако је ово преживео, живеће још доста дуго уз мало неге и пажње...

НА ЧЕЛУ ПАРАДЕ

Команчи је са преживелима паробродом „Далеки запад" пребачен у војно утврђење Абрахам Линколн. Било је потребно више од годину дана специјалне неге да би се Команчи потпуно опоравио. Смештен је у посебну шталу и храњен мешавином мекиња, жита и пива. Команчи се тако навикао на укус пива!

Никада више нико га није узјахао, јер то је сада био коњ — херој! Остао је у Седмом коњичком одреду у којем је био много више него маскота: постао је живи симбол храбрости и снаге одреда.

Био је ослобођен редовних вежби којима су били подвргавани остали коњи у одреду, а на свакој свечаној паради корачао је поносно, неоседлан, испред осталих коњаника.

О њему је нарочито бринуо Густав Корн, поткивач, па су њих двојица постали велики пријатељи. Дању га је Корн шетао по околини, а увече, када би Корн кренуо у кантину да попије криглу пива, водио је и Команчија који је тиво волео више него ишта. Уколико би Команчи претерао и попио више него што је требало, Корнова дужност била је да прошета са њим и полако га истрезни.

После чувене битке код Литл Биг Хорна коњ је живео још четрнаест година. Једног децембарског дана 1890. године Корн је погинуо у некој борби с Индијанцима, које су у то време постајале све ређе.

Причало се да Команчи није могао да поднесе губитак свог најбољег пријатеља. Угинуо је неколико месеци касније.

Војници и сви они који су волели Команчија нису могли да дозволе да падне у заборав. Његово тело је препарирано и изложено на универзитету у Канзасу.

М. Ј.

НИЧЕ РАЈА К'О ИЗ ЗЕМЉЕ ТРАВА

Пошто је дахија Мехмед Фочић — ага посекао 23. јануара 1804. године српске кнезове Алексу Ненадовића и Илију Бирчанина, свима је било јасно да Турци желе да побију све виђеније Србе. Карађорђе је успео да им умакне и да се, према забелешци Боже Грујевића, првог секретара Совјета, коју је направио према Карађорђевом казивању, састане са Станојем Главашем. Тог дана ту су била свега четири одметника од турске власти. Трећег дана била су деветорица, седмог дана 300, а десетог дана с њима је на окупу било већ 2.000 устаника!

НОВОГОДИШЊИ РУЧАК

САВИЈАЧА

ЗА ПИТУ САВИЈАЧУ ПОТРЕБНО ВАМ ЈЕ 1/2 КГ ДЕБЕЛИХ КОРА (ЗА ГИБАНИЦУ), 300 ГРАМА БЕЛОГ МЛАЂЕГ СИРА, ПОЛА ПАКЛЕ (125 ГР) МАРГАРИНА, 2 ШОЉИЦЕ УЉА И 4 ЈАЈЕТА. (АКО ЈЕ СИР СЛАН НАДЕВ НЕ СОЛИТЕ.) БЕЛАНЦА УЛУПАЈТЕ ПЕНАСТО, ЗАТИМ СИР ИЗМРВИТЕ СИТНО И ДОДАЈТЕ 4 ЖУМАНЦЕТА, ШОЉИЦУ УЉА И РАСТОПЉЕН МАРГАРИН. НА КРАЈУ У МАСУ УБАЦИТЕ И УМУЋЕНА БЕЛАНЦА.

ЈЕДНУ КОРУ ПОПРСКАЈТЕ ЗЕЈТИНОМ, СТАВИТЕ НАДЕВ, ПА ЗАТИМ СТАВИТЕ ДРУГУ КОРУ, ПА НАДЕВ И НА КРАЈУ ТРЕЋУ КОРУ И СВЕ ТО САВИЈТЕ У РОЛНУ И СТАВИТЕ У ПОДМАЗАН ПЛЕХ. ТАКО УРАДИТЕ И СА ОСТАЛИМ КОРАМА. НА КРАЈУ СВЕ ПОПРСКАЈТЕ ЗЕЈТИНОМ КОЈИ СТЕ ПОМЕШАЛИ СА МАЛО МЛЕКА. НАЈЗАД, САВИЈАЧУ ТРЕБА СТАВИТИ У ЗАГРЕЈАНУ ПЕЋНИЦУ.

ПЕЧЕЊЕ У ФОЛИЈИ

КОМАД СВИЊСКОГ ИЛИ ЈУНЕЋЕГ МЕСА ДОБРО ОПЕРИТЕ ПА НОЖЕМ НА ВИШЕ МЕСТА НАПРАВИТЕ РУПЕ. АКО МЕСО НИЈЕ ДОВОЉНО МАСНО, ПРЕМАЖИТЕ ГА УЉЕМ, ПОСОЛИТЕ И ПОБИБЕРИТЕ. А ЗАТИМ У ОТВОРЕ СТАВИТЕ СЛЕДЕЋУ СМЕСУ: ОД СИТНО ИСЕЦКАНОГ ЦРНОГ ЛУКА (ВЕЋА ГЛАВИЦА), 3 ЧЕСНА БЕЛОГ ЛУКА, ПЕРШУНА И ЛОРБЕРА. ТАКО ПРИПРЕМЉЕНО МЕСО ЗАВИЈТЕ У ФОЛИЈУ И СТАВИТЕ У ВЕЋ ЗАГРЕЈАНУ ПЕЋНИЦУ. МЕСО ТРЕБА ДА СЕ ПЕЧЕ ОКО 1,15 САТ, А ОНДА ГА ИЗВАДИТЕ ИЗ ФОЛИЈЕ И ОСТАВИТЕ ДА СЕ ПЕЧЕ ЈОШ НЕКО ВРЕМЕ НА ТИХОЈ ВАТРИ ДА БИ ДОБИЛО БОЈУ. ОВАКО ИСПЕЧЕНО МЕСО МОЖЕ СЕ СЛУЖИТИ И ТОПЛО И ХЛАДНО.

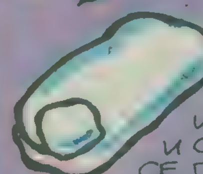

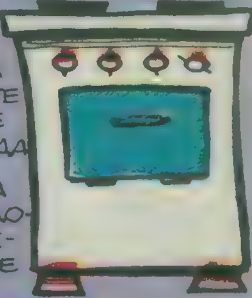

ТОРТА ОД ПОМОРАНЏЕ

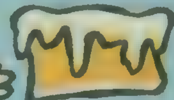

1 2 3 4 5 6 7 8

240gr

180gr

ПОТРЕБНЕ СУ ВАМ ДВЕ ВЕЛИКЕ ПОМОРАНЏЕ, 240 ГР ШЕЋЕРА, 180 ГР БРАШНА, 8 ЈАЈА И 3 ЧАШЕ ШЛАГА. ЖУМАНЦА УМУТИТЕ СА ШЕЋЕРОМ, ИСЦЕДИТЕ У ТО СОК ОД ЈЕДНЕ ПОМОРАНЏЕ, СТАВИТЕ БРАШНО И СНЕГ ОД БЕЛАНАЦА. СМЕСУ ДОБРО ИЗМЕШАЈТЕ И СТАВИТЕ У ПОДМАЗАН ПЛЕХ ДА СЕ ПЕЧЕ НА ТИХОЈ ВАТРИ. ПРЕ НЕГО ШТО ТЕСТО БУДЕ ИСПЕЧЕНО ПО ВРХУ ПОРЕЂАЈТЕ ПАРЧИЋЕ ПОМОРАНЏЕ ИСЕЧЕНЕ НА КОЛУТОВЕ И МАЛО ПОШЕЋЕРЕНЕ. ДОПЕЦИТЕ И КАД СЕ ТЕСТО ОХЛАДИ ПРЕМАЖИТЕ ГА ШЛАГОМ.

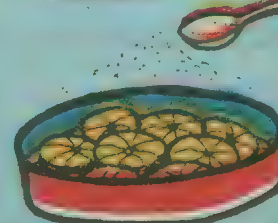

НОВОГОДИШЊИ ВОЋНИ НАПИТАК

У ПОСУДУ (АКО ИМАТЕ МИКСЕР ОНДА У ЊЕГА) СТАВИТЕ ЈЕДНУ ПОМОРАНЏУ, БАНАНУ, МАНДАРИНУ, ДВЕ КАШИКЕ ШЕЋЕРА, ВЕЛИКУ ШОЉУ МЛЕКА И ЧАШИЦУ МАРАСКИНА И СВЕ ТО ДОБРО ИЗМЕШАЈТЕ И МУТИТЕ СВЕ ДОК СЕ НЕ ПРЕТВОРИ У ТЕЧНУ КАШУ. ОВА КОЛИЧИНА ЈЕ ЗА ДВЕ ОСОБЕ. ПИЈЕ СЕ ОХЛАЂЕН.

ЗЛАТО КОЈЕ ХОДА

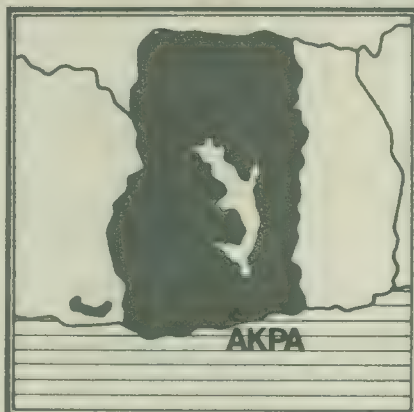

● Гана се простире на површини од 238.537 км² а у њој живи 9,36 милиона људи. Највећи део становништва припада етничкој групи Акана, а од осталих племена најпознатија су Га, Еве и Адангене.

● Трагајући за морским путевима за Индију, Португалци се 1471. године искрцавају на обале Гвинејског залива. После њих Гану освајају Французи, затим Холанђани, Британци, Швеђани, Данци и Немци. Од 1553. године Британци почињу да експлоатишу злато, али од краја 17. века интереси колонизатора се мењају: грозницу за овим племенитим металом заменила је много уноснија — трговина робљем. Ова земља била је један од највећих западноафричких центара за извоз робова све до 1833. године када се та страшна трговина укида.

● Током 19. века народи Златне обале седам пута су подизали устанке против британске колонијалне управе, али су колонизатори увек излазили као победници, чак су покорили и све северне делове земље. Званично право на ове територије Велика Британија добила је тек на Берлинској конференцији 1885. године, када је извршена подела афричког континента међу тадашњим европским силама.

● Све до другог светског рата, Британци су успешно контролисали политичку ситуацију у Гани. Током рата и касније, покрет за националну независност знатно је ојачао, радничка класа постаје све бројнија, разбијају се племенски оквири друштвеног уређења и шире се социјалистичке идеје.

● У фебруару 1951. године одржани су први општи избори а за председника владе изабран је Кваме Нкрумах.

● Гана је постала прва афричка независна држава у оквиру Комонвелта, 6. марта 1957. а неколико година касније проглашена је републиком. Међутим, 1961. транспортни радници започињу штрајк који се завршава годину дана касније, после неуспелог напада на председника Нкрумаха. Нови покушај атентата изведен је 1964. године, а затим су војне снаге и полиција, 24. фебруара 1966. године, извршиле војни удар док је Нкрумах био ван земље. Војне и цивилне владе смењивале су се неколико пута а од октобра 1975. године на челу земље налази се Врховни војни савет од седам чланова.

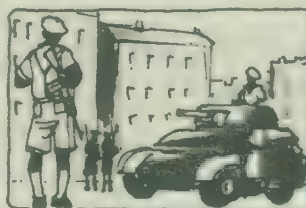

● Становници Гане баве се углавном пољопривредом, а она је и највећи светски произвођач какаоа (око 416.000 тона годишње). Иако има 950.000 говеда, 1,5 милион оваца и 1,7 милион коза, храна мора да се увози па је од 1972. године покренута операција „прехрани самог себе" која има за циљ да се модернизује пољопривреда и смањи увоз.

● Прерада златне руде започета је крајем 19. века. Тада је племе Ашанти заробило француског трговца Пјера Бона који је од њих дознао да око Васаве има богатих налазишта овог метала. Чим је, 1874. године, побегао из заробљеништва, одмах је отишао у Француску где је основао предузеће за истраживање ганских рудника злата. За привреду ове земље данас веома је значајан извоз дијаманата. Сем тога, Гана је велики произвођач мангана, а резерве бокситне руде процењене су на 200 милиона тона.

● После другог светског рата све више Гањана стиче образовање: на универзитетима је уписано 5,5 хиљада студената, а око 5 хиљада завршава студије ван земље.

● Стицањем независности, Гана се опредељује за активну спољну политику на принципима несврставања, афричког јединства и бори се за мир у свету, тако се и изјашњавала на свих пет конференција несврстаних земаља. Она пружа пуну помоћ и подршку ослободилачким покретима у Африци и редовно учествује на скуповима политичких и ослободилачких покрета овог континента.

Први септембар 1923. године био је један од оних врелих дана пуних влаге кад и само дисање представља изузетан напор, рад нарочито.

Посада енглеског теретњака „Ликон" желела је да што пре исплове из јапанског залива Јокохаме и отисну се на отворено море.

Лежећи на уском тврдом кревету, седамнаестогодишњи стјуард Џон Хауард с досадом је превртао странице старог, давно заборављеног часописа пожутелих ивица. С времена на време бацио би поглед на зидни часовник чије су се казаљке споро примицале дванаестом часу. Било му је доста и путовања и мора и несносних тропских врућина. Желео је да се врати, што пре, у свој родни, увек зелени Есекс.

Горе од судара

Било је тачно подне кад је најзад осетио познато подрхтавање: машине су прорадиле.

— Најзад! — уздахну Џон с олакшањем и пожури да још једном погледа луку у којој је врило од људи и бродова. Готово истог тренутка осети како се „Ликон" затресе и затетура се. Изгубивши равнотежу Џон полете кроз уску кабину и свом снагом удари главом о врата.

— Сударили смо се с неким — простреле му кроз главу и он истрча напоље. Кад је стигао на палубу, схватио је да се преварио: није био у питању судар

У време када су се први холандски бродови, средином 18. века, појавили у Тиморском мору које запљускује северозападне аустралијске обале, индонежански рибари већ су у њему увелико ловили рибу и вадили шкољке, скупу и омиљену посластицу на трпезама богатих Кинеза. Један од рибара, Хаџи Ибрахим из града Макасара, на острву Целебес, које се данас зове Сулавеси, био је радозналији од осталих — подстакнут причама авантуриста проводио је сате и сате копајући по пустој аустралијској обали у потрази за племенитим металима.

Изненада осмехнула му се срећа: недалеко од плаже на којој се искрцао из своје џунке пронашао је жилу сребрне руде тако богату, да се чинило као да је читав гребен састављен само од тог племенитог метала!

Ибрахиму засјаше очи од радости. Са неколико својих момака које је позвао да му помогну, копао је и товарио руду у малу џунку, све док јој газ под тежином терета није дошао до горње ивице.

У Макасару Ибрахим је

већ нешто много горе — земљотрес!

Пред његовим очима Јокохама се претварала у гомилу рушевина. Велики солитери, чији највиши спратови као да су досезали до под само небо, рушили су се попут посеченог снопља. За само неколико секунди нестали су као да их никад није ни било.

Огроман облак жуте прашине који је постајао све тамнији дизао се полако изнад порушеног града да би одједном, кад је плануо пожар и хиљаде варница заискрило увис, постао гримизноцрвен.

Буктање, тресак и ломљава, крици избезумљених људи, сливали су се у један једини звук од којег је Џон осећао како му се коса диже на глави. Стежући грчевито прсте око ограде брода који су таласи, високи као планина, попут листа отргнутог с гране бацили тамо-амо, укочено је зурио у ужас пред собом. Никада још није видео нешто тако страшно, нити је могао да наслути колико је човек немоћан пред стихијом природе.

ИЗ РУШЕВИНА У ТАЛАСЕ

Кроз завесу дима и ватре са енглеског теретњака назирале су се прилике које су као обезглављене јуриле обалом тражећи спас.

Пламени ветар

Пренуо га је заповеднички глас капетана који је издавао потребна наређења.

— Шта си се укипио, сто му громова! — дрекну капетан на њега. — Иди и затвори све прозоре!

— Одмах, капетане! — одговори Џон гласом који ни сам није могао да препозна и, посрћући преко палубе, пожури да изврши наређење.

Као у бунилу, отварао је једна за другим врата кабина и затварао прозорска окна кроз која је продирала вода. „Ликон" се тако силовито љуљао и поигравао на таласима да је Џон попут лоптице летео између зидова једва успевајући да се некако одржи на ногама. Па ипак, није се предавао.

Пола часа касније, журно се пео степеницама ка палуби и чим је крочио на њу, осетио је оштар бол у левом ножном зглобу. Очигледно, угануо је ногу али није имао времена да мисли на њу. Капетан га је пожуривао да помогне у спуштању спасилачких чамаца јер су се стотине људи бежећи од сигурне смрти на обали, без размишљања бацало у ускомешале таласе.

Мноштво чамаца и импровизованих сплавова отискивало се од обале управо у тренутку кад их је четири-пет огромних таласа подухватило и, вртећи их као чигре, бацило назад, ка копну. Џону се чинило да никада неће заборавити крике престрављених људи које је већ у следећем тренутку море прогутало.

Са обале се, ипак, отискивало све више чамаца. неки већ захваћени пламеним варницама које је носио ветар што је у међувремену почео да дува пре него што су и успели да се одвоје од дока. Други су претоварени, тонули, вукући за собом све своје путнике.

На обали је кључало као у кошници. Кроз завесу дима и ватре, Џон је назирао прилике које су као обезглављене јуриле лево-десно тражећи спас. А тло је и даље подрхтавало убирући нове жртве.

Последње питање

Веслајући снажним замасима, Џон је, са још два друга, у последњем тренутку стигао до малог Кулија који је једва успевао да се одржи на површини воде. Лице му је било натечено, обрве нагореле, коса слепљена од крви. Уз помоћ другова Џон га извуче из воде и лагано спусти на дно чамца.

Дечак затрепта капцима, отвори очи и, препознавши у спасиоцима британске морнаре, осмехнуо се.

— Желели сте лепо време? — упита лошим енглеским језиком а онда клону на под. Био је мртав.

Џон осети како му сузе навиру на очи и грубо их отра надланицом. Није било времена за плакање.

До у сам мрак неуморно је помагао у проналажењу преживелих становника Јокохаме који су спас потражили у мору. А онда се, потпуно малаксао, уморно спустио на тврди лежај у својој кабини и заспао мирним сном.

Тек сутрадан тло се смирило и „Ликон" је, искрцавши на обалу све залихе пиринча и хране којим је располагао, запловио ка домовини.

Д. К.

БЕЛА МРЉА НА ГЛОБУСУ

УКЛЕТИ СРЕБРОНОСНИ ГРЕБЕН

Чудном игром судбине сви који су успели да пронађу богато налазиште племените руде нестали су или погинули не оставивши податак где се то место налази.

понудио руду једном кинеском трговцу. Овај је откупио цео товар и Хаџи Ибрахим је постао богаташ.

Како наћи благо?

Али, рибару са Целебеса „ђаво није давао мира": хтео је и други пут да искуша срећу па је запловио према аустралијској обали. Да ли је стигао до сребрног гребена или се утопио, или су га, можда, убили домороци, никада се није сазнало. Тек, нико га више није видео.

Хаџи Ибрахим је оставио иза себе дневник у којем је детаљно описао своје путовање, па и оно најсрећније на којем се обогатио. Само, ничим није наговестио где се тачно налази сребрна жила, вероватно из страха да то још неко осим њега не открије...

Тајна среброносног гребена можда би још дуго почивала да почетком овог века на Целебес није доспео британски путник Ланг. Како му је понестало новца, потражио је тамо неки посао и добио га код једног трговца из Макасара, који је, чудном игром случаја, био потомак — Хаџи Ибрахима.

Од њега је Ланг сазнао за Хаџи Ибрахимов подвиг и несрећу, а видео је и дневник који је породица брижљиво чувала. Иако у њему није било података о месту где се сребро налази, осим да је то негде на северозападној обали Аустралије, у области која се данас назива Кимберли, Ланг је одмах решио да пође у потрагу за благом.

Трагедија лудог шеширџије

„То мора бити негде у близини обале, иначе Ибрахим не би могао да натовари толико сребро у своју џунку", мислио је Ланг. Али, узалудно је провео године лутајући пустом обалом. Одржавао је везе са неприступачним домороцима који су га, можда, и убили. Зна се једино да је 1939. године одлучио да се врати кући, у Британију, али — тамо никада није доспео, нити га је ико више видео. Можда је несрећни Ланг ипак пронашао скривено благо на које упућује још једна прича.

Крајем 19. века лутао је овом истом обалом један необичан путник, шеширџија кога су због чудног понашања сви звали лудкасти Џек. Провео је читавих двадесет година у пустарама Кимберлија, навраћајући само повремено у места Брум и Виндем да би се снабдео храном и водом.

При крају 1909. године, пошто је између његова два доласка у град прошло више времена него обично, неко је најзад приметио Џеков бродић у близини рта Јапми Сануда. Али, шеширџија се није појављивао и људи су случај пријавили полицији која је одмах кренула у потрагу. **На пустој барци нашли су га како лежи на палуби — пререзана гркљана.**

Полицајци су претресли цео бродић. Један предмет нарочито је привукао њихову пажњу: повећа лименка испуњена до врха — сребрном рудом! Али, аустралијски шеширџија никакву белешку није оставио иза себе. Остаје само да се нагађа како је и он, можда пронашао онај уклети рудник...

М. К.

БИМ И БУМ
JOE MUSIAL

ТО ЈЕ НАШ КЕН-ГУР! ПОЖУ-РИ!
АХ'А! СВЕ МИ СЕ ЧИНИ ДА ГА НЕШТО БОЛИ!
АВУХ

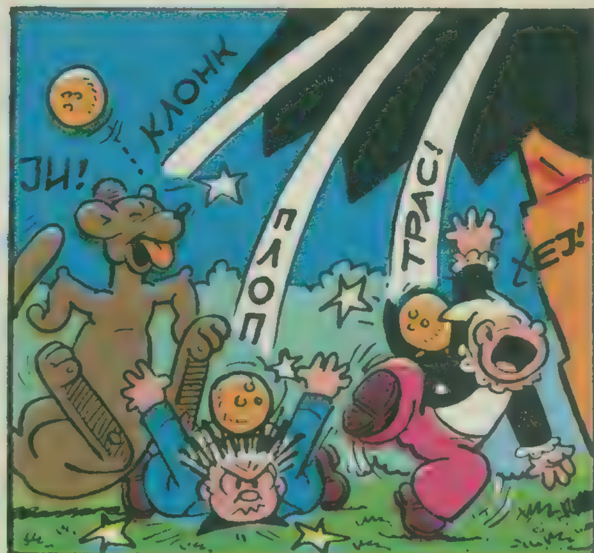
ЈИ!
КЛОНК
ПЛОП
ТРАС!
ХЕЈ!

МА КО ДА СИ... ГРРР... ОСВЕ-ТИЋЕМО ТИ СЕ!
!!!
ТО НИЈЕ СМЕ-ШНО!

ПССТ... ПРИЧЕ-КАЈ МЕ ТУ... БЗЗЗ... МИСЛИМ ДА ЗНАМ КО ЈЕ!
ЗНАМ И ЈА!
???

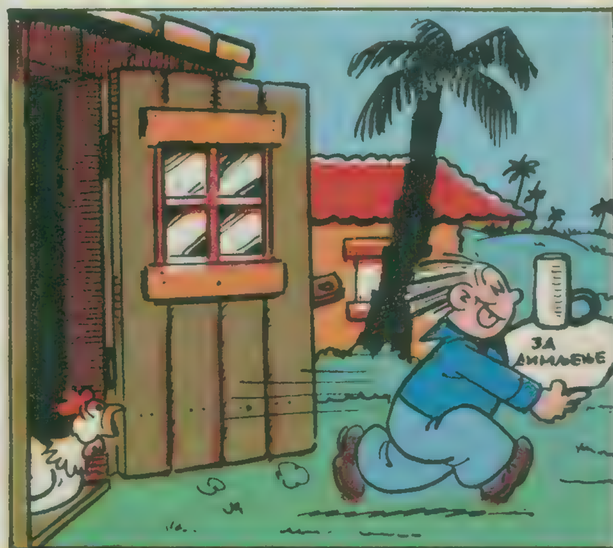
ЗА ДИМЉЕЊЕ

???
???
ЗА ДИМЉЕЊЕ
King Features Syndicate, Inc., 1976. World rights reserved.

КХХХ
КХХХ
КХХХ ШМРК

БАААА! БЛАБ! ТО САМ ЈА! БАМ!
ИЈУУУФ
MUSIAL

БОБАН

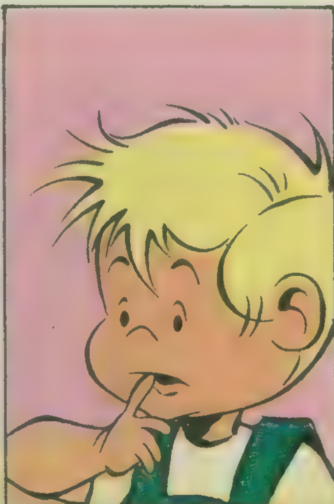

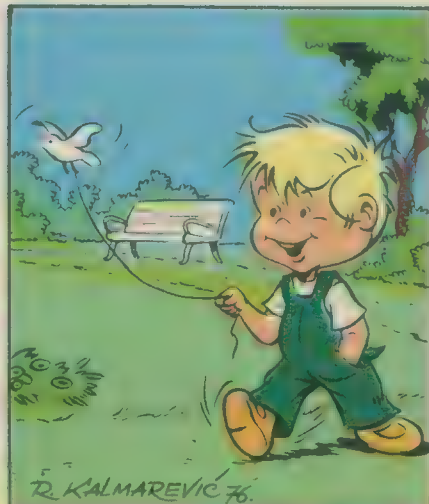
R. KALMAREVIĆ 76.

Команча:

ВУКОВИ ВАЈОМИНГА I

СЕПТЕМБАР, ПОДНЕ, НА ЈЕДНОМ ПУТУ ВАЈОМИНГА. БАБЉЕ ЛЕТО. КРОЗ ТОПАО И ТРЕПЕРАВ ВАЗДУХ ШИРИ СЕ ЗУЈАЊЕ ХИЉАДЕ НЕВИДЉИВИХ ИНСЕКАТА.

БЕНГ!

ЈАХ! БРЖЕ, БРЖЕ! ИЗА НАС СУ БРАЋА ДОБС! ТО БИ ТРЕБАЛО ДА ВАС ПОТЕРА БОЉЕ ОД БИЧА, РАГЕ ЈЕДНЕ! ЈАХ! ЈАХ!

КО ЛИ ЈЕ ТАЈ ПУТНИК? ИСУВИШЕ ДОБРО ГАЂА ЗА МОЈ УК...
НАГРАДА ОНОМЕ КОЈИ ОБОРИ СИДА БАЛОКА!

БЕНГ!
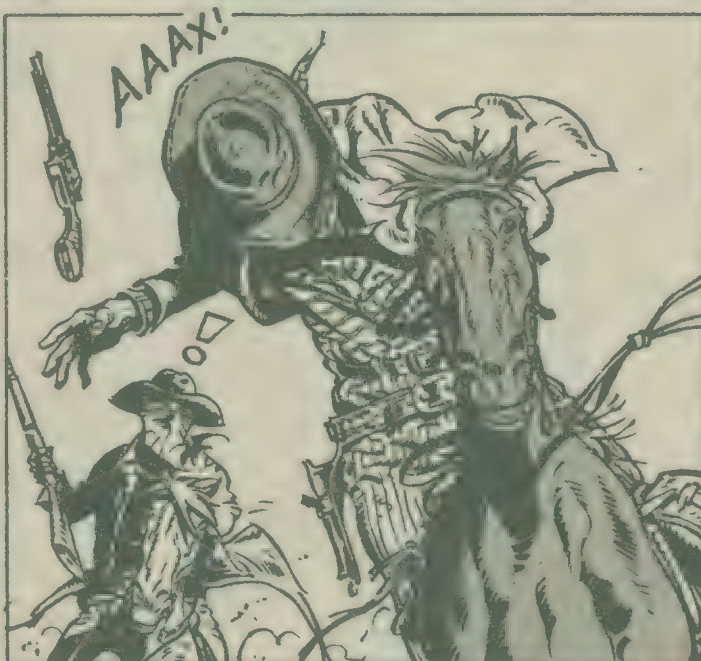
АААХ!

ДОБАР ПОГОДАК, ПРОПОВЕДНИЧЕ! ЈОШ ЈЕДАН ИЛИ ДВА ТАКВА И...

БАМ!

ДО ЂАВ...

УБИЋУ И ДРУГОГ ЧИМ КРНТИЈА СТАНЕ!
УРА! НАПУНИЛИ СМО ДЕБЕЛОГ СИДА ОЛОВОМ!

ДО ЂАВОЛА! КОЊИ СУ СЕ УПЛАШИЛИ И СКРЕНУЛИ СА ПУТА!
ПОТЕРАЈТЕ КОЊЕ! МОРАМО СЕ ДОЧЕПАТИ САНДУКА ПРЕ НЕГО ШТО...

КАСНО! ПРОПАЛО ЈЕ!
!

ЉУДИ СА РАНЧА!

АКО СЕ СУКОБИМО СА ОНИМА СА „ТРИ ШЕСТИЦЕ" ПРЕ ЋЕМО СЕ НАПУНИТИ ОЛОВОМ НЕГО ЗЛАТОМ. ПИШИ ПРОПАЛО!

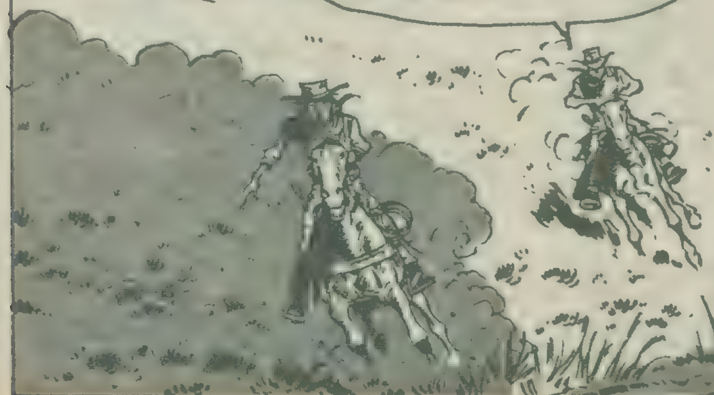
ЈУРИМО БАНДИТЕ?
НЕ! ИМАМО ПРЕЧА ПОСЛА! БАЛОК ЈЕ МОЖДА ЈОШ ЖИВ А И ВИДЕО САМ НЕКОГА У КОЧИЈИ! МОРАМО СЕ ДОЧЕПАТИ КОЊА!

ЈУ-ХУУУ! ХОООХ!
ЏАБЕ ВИЧЕШ! МОРАМО УХВАТИТИ ОНОГА НА ЧЕЛУ!

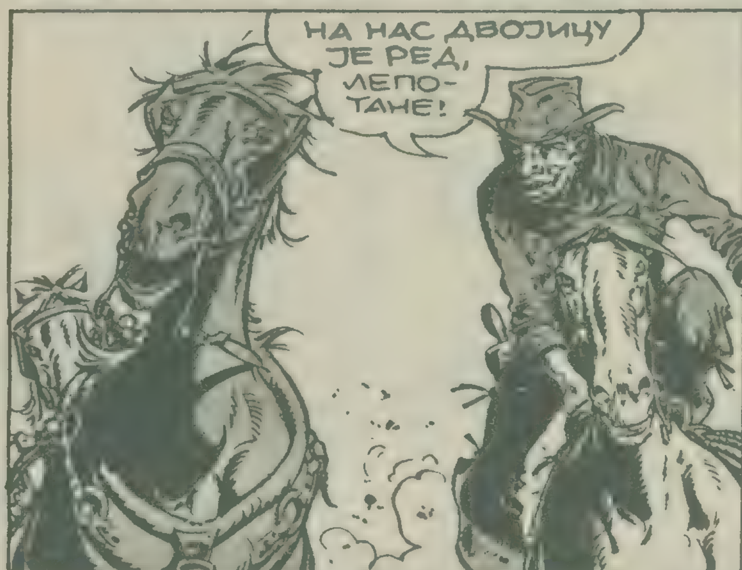
НА НАС ДВОЈИЦУ ЈЕ РЕД, ЛЕПОТАНЕ!

ТААКО... ТААКО! ПУСТИ ЧИЧУ ТОБИЈА!

У РЕДУ ЈЕ! КОЧНИЦА ЈЕ ИСПРАВНА! СИД ЋЕ ЈОШ БИТИ ЗА УПОТРЕБУ!
КАД ПОМИСЛИМ ДА НА РОДЕУ ДОБИЈАШ ЗА СЛИЧНЕ ГЛУПОСТИ НАГРАДЕ!

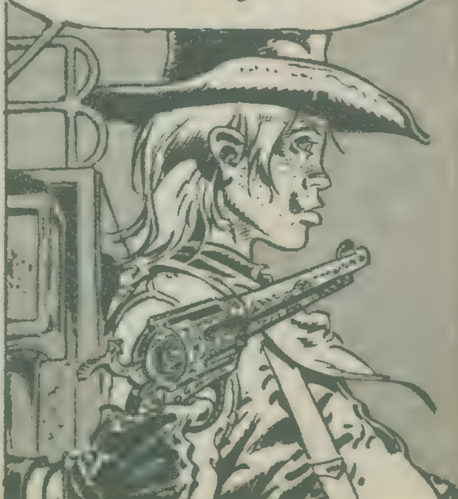
ОСТАНИТЕ МИРНИ И РЕЦИТЕ МИ, МЛАДИЋУ: ОДМЕТНИК ИЛИ ПОШТЕН ГРАЂАНИН?

ОСТАВИТЕ ТО ОРУЖЈЕ, ПРЕЧАСНИ! ВИДЕО САМ КАКО СЕ ЊИМЕ СЛУЖИТЕ! НЕМАМ НИШТА ПРОТИВ РАЈА, АЛИ ВИШЕ ВОЛИМ ДА ОСТАНЕМ НА ЗЕМЉИ!

!?

ОД ВАС ЗАВИСИ ДА ЛИ ЋЕТЕ МЕ УБЕДИТИ! ЧЕКАМ!

ЈА СЕ ЗОВЕМ ТОБИ А ОНО ЈЕ КЛЕМ-ЧУПАВКО! КАУБОЈИ СМО НА РАНЧУ «ТРИ ШЕСТИЦЕ»!

У РЕДУ! ВЕРУЈЕМ ВАМ! ДА СЕ ПОБРИНЕМО ЗА НЕСРЕЋНОГ КОЧИЈАША!

ДОБРО ЈЕ, ДЕЦО! НЕЋЕ МИ БИТИ ПОТРЕБНА ВАША УСЛУГА, ПРЕЧАСНИ! САЛО МЕ ЈЕ СПАСЛО, МА ШТА О ЊЕМУ ГОВОРИО ТАЈ ГЛУПАК ДОКТОР!

ТАЧНО! МЕТАК СЕ ЗАДРЖАО У САЛУ!

ИМАМО СВЕ ШТО ТРЕБА НА РАНЧУ! ДЕСЕТ ГАЛОНА И ИНДИЈАНАЦ СЕ РАЗУМЕЈУ У РАНЕ!

УПОЗОРАВАМ ВАС, ДЕЦО! ПО ОНОМЕ КАКО ПУЦА, ВИШЕ БИ МУ ОДГОВАРАЛО ДА ЈЕ КАУБОЈ!

КАУБОЈА ОВДЕ ИМА МНОГО! ПОТРЕБАН ВАМ ЈЕ И НЕКО КО ЋЕ ВАС ОДУЧИТИ ОД ПСОВКИ?

ХЕЈ! КО-МАНЧА! ВИДИ КО ДО-ЛАЗИ!

ТОБИ! КЛЕМЕ! ШТА СЕ ДОГОДИЛО? ГДЕ ЈЕ СИД БАЛОК?

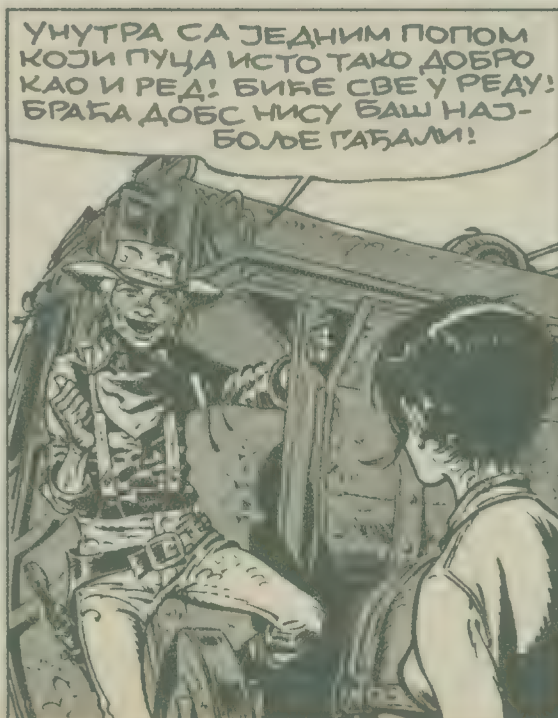
УНУТРА СА ЈЕДНИМ ПОПОМ КОЈИ ПУЦА ИСТО ТАКО ДОБРО КАО И РЕД! БИЋЕ СВЕ У РЕДУ! БРАЋА ДОБС НИСУ БАШ НАЈ-БОЉЕ ГАЂАЛИ!
© EDITIONS LOMBARD
6

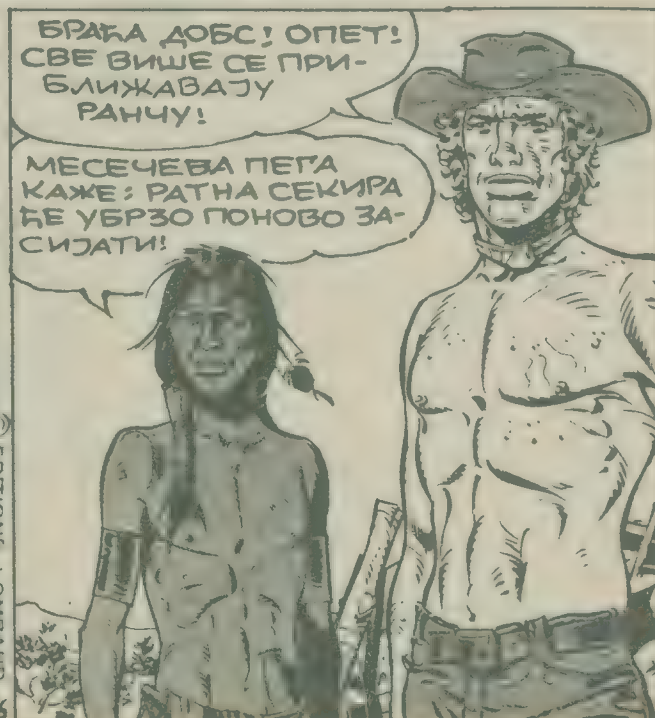
БРАЋА ДОБС! ОПЕТ! СВЕ ВИШЕ СЕ ПРИ-БЛИЖАВАЈУ РАНЧУ!
МЕСЕЧЕВА ПЕГА КАЖЕ: РАТНА СЕКИРА ЋЕ УБРЗО ПОНОВО ЗА-СИЈАТИ!

СЕСТРО, ЗОВЕМ СЕ БРАЈАН БРЕГШО! ПРОПОВЕДАМ ПО ЗАБАЧЕНИМ КРАЈЕВИМА!
ДОБРО ДОШЛИ! ОВДЕ МЕ СВИ ЗОВУ КОМАНЧА!

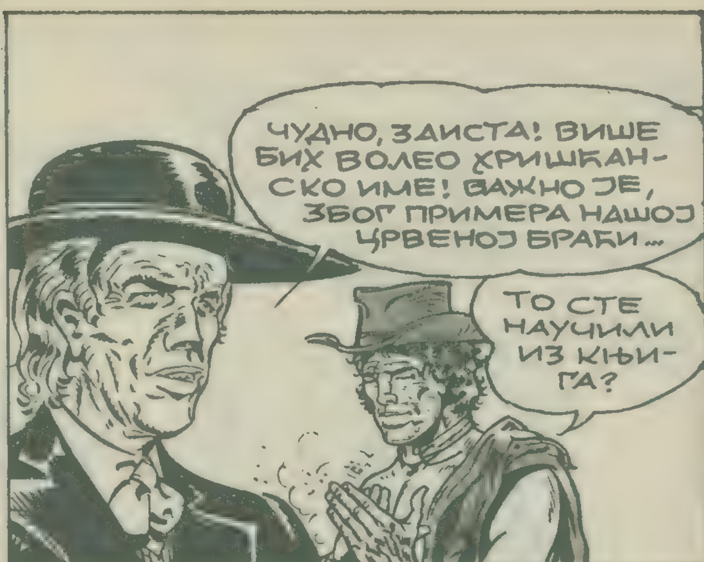
ЧУДНО, ЗАИСТА! ВИШЕ БИХ ВОЛЕО ХРИШЋАНСКО ИМЕ! ВАЖНО ЈЕ, ЗБОГ ПРИМЕРА НАШОЈ ЦРВЕНОЈ БРАЋИ...
ТО СТЕ НАУЧИЛИ ИЗ КЊИГА?

ЈОШ ЈЕДАН КАУБОЈ... ПРЕТПОСТАВЉАМ?
РЕД ДАСТ, МОЈ НАДЗОРНИК! РЕДЕ, ЕВО...
ЧУО САМ!

МНОГИ ПРОПОВЕДНИЦИ ПОПУТ ВАС, БРЕГШО, КРСТАРЕ ЗАПАДОМ! ЧУО САМ ДА СУ НЕКИ... ОД ЊИХ ЧАК И ДОБРИ...

ОВИ КРАЈЕВИ СУ ЈОШ ТЕРИТОРИЈА ЂАВОЛА! ДОК НЕ ПРОДРЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈА, ЈЕДИНО ЈЕ ВАЖНА ВЕРА И ВОЉА!
ЗНАЧИ, НЕ ПРИПАДАТЕ НИЈЕДНОЈ ОДРЕЂЕНОЈ ЦРКВИ!

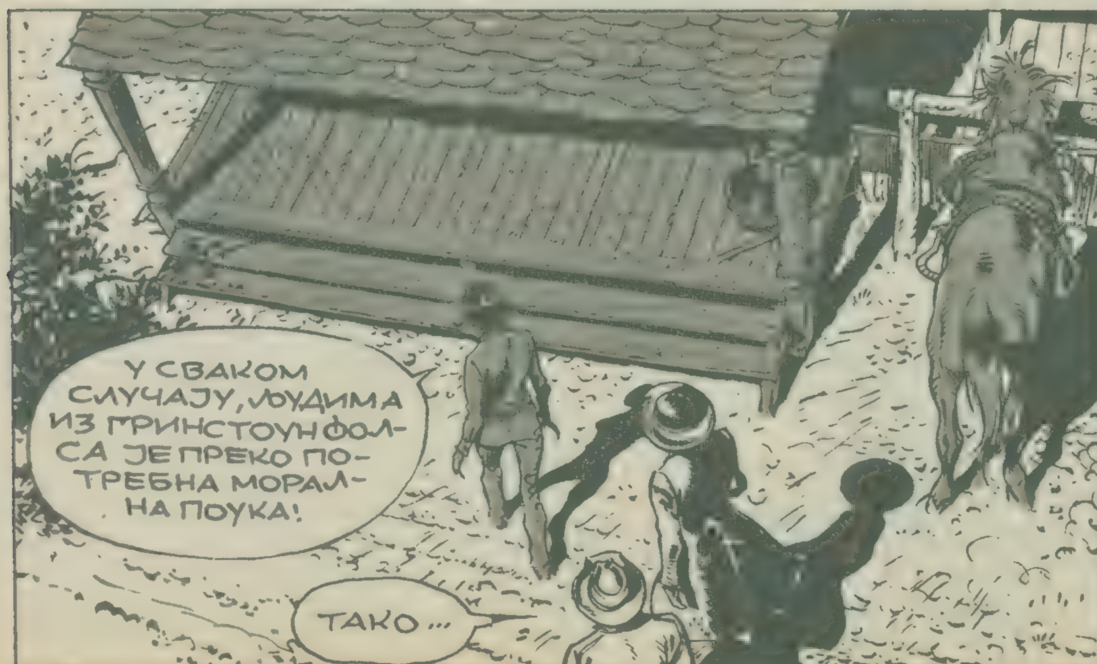
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, ЉУДИМА ИЗ ГРИНСТОУН ФОЛСА ЈЕ ПРЕКО ПОТРЕБНА МОРАЛНА ПОУКА!
ТАКО...

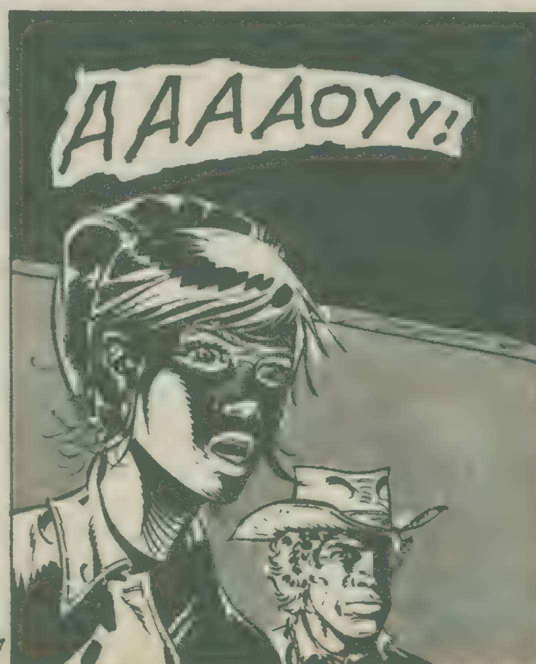
ДАААОУУ!

КОГА ТО КОЉУ?
НЕ УЗБУЂУЈТЕ СЕ! ОНИ НАЈДЕБЉИ СЕ УВЕК НАЈВИШЕ ДЕРУ!
МЕСАРУ! КРВНИЧЕ!

НЕ МИЦАТИ! ТРАВЕ НОЋИ ЋЕ УСКОРО ЗАТВОРИТИ РАНУ...
НИКАДА НИСАМ ПОДНОСИО ЛЕКОВЕ!

ТО ВИШЕ ВОЛИМ! ЕВО НЕКОГ КО МЕ РАЗУМЕ!

ДА ЛИ СУ ВЕЋ УСТАНОВИЛИ ОД ЧЕГА У ОВОМ КРАЈУ ЉУДИ НАЈЧЕШЋЕ УМИРУ: ОД ОРУЖЈА ИЛИ ПИЋА?
СИД! ДОВОЉНО ЈЕ!

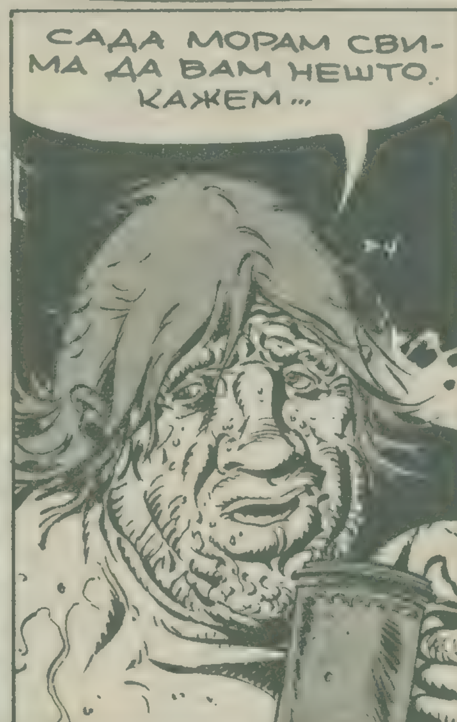
САДА МОРАМ СВИМА ДА ВАМ НЕШТО КАЖЕМ...

ШТО СЕ ПРОПОВЕДНИК НАЛАЗИО У МОЈОЈ КОЧИЈИ НЕМА НИКАКВЕ ВЕЗЕ СА НАПАДОМ БРАЋЕ ДОБС! НИСУ БИЛИ ЖЕЉНИ ЊЕГОВОГ НОВЧАНИКА ВЕЋ САНДУКА КОЈИ СЕ НАЛАЗИО НА КРОВУ...
...ВЕЛИКИ НОВАЦ?
НЕ, САНДУК ЈЕ ПРАЗАН! БИО ЈЕ ТО МАМАЦ И ОНИ СУ ЗАГРИЗЛИ! НЕКИ ИМ ДОУШНИК ЈАВЉА ЗА СВАКИ УНОСАН ТОВАР!

АЛИ, СИДЕ... ЗНАМ ДА У ГРИНСТОУН ФОЛСУ ЧЕКАЈУ НА НОВАЦ! ПОТРЕБАН ИМ ЈЕ ЗА НОВА ПОСТРОЈЕЊА...
ТАЧНО! И ЖУРИ ИМ СЕ!
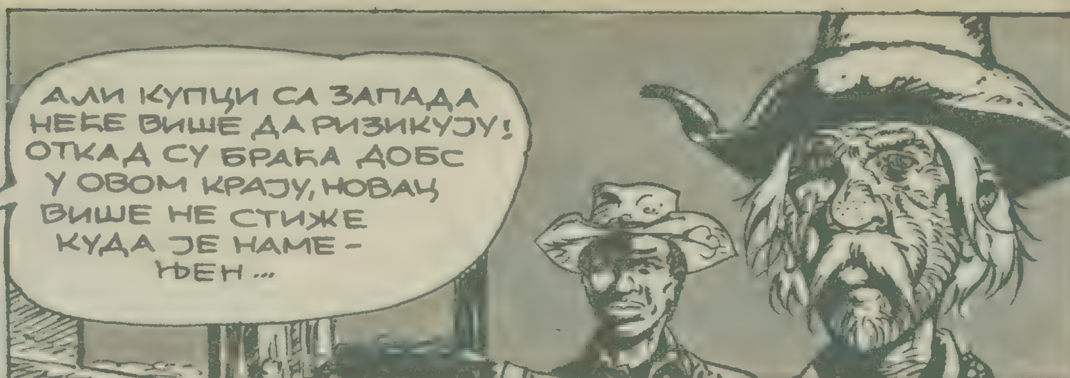
АЛИ КУПЦИ СА ЗАПАДА НЕЋЕ ВИШЕ ДА РИЗИКУЈУ! ОТКАД СУ БРАЋА ДОБС У ОВОМ КРАЈУ, НОВАЦ ВИШЕ НЕ СТИЖЕ КУДА ЈЕ НАМЕЊЕН...

И ТАКО САМ СЕ ПРИХВАТИО ЗАДАТКА ДА БРАЋУ ДОБС ПРЕВАРИМ! НОВАЦ НОСИ ФАРАОН КОЛОРАДО НА МАЗГИ!

ФАРАОН КОЛОРАДО! ТА ПИЈАНИЦА КОЈА НИЈЕ У СТАЊУ ДА ПОГОДИ КРАВУ НА ДВА МЕТРА!

ЗАР ТАКО?
ЈОШ ГОРЕ! ФАРАОН ЈЕ ДОБРИЧИНА, АЛИ ДА ИЗВРШИ ОДРЕЂЕН ЗАДАТАК... НЕ БИХ СЕ КЛАДИО НИ У ЦРВЉИВИ БОБ...
АЛИ, ДА САМ РЕКАО КАКО СТВАРИ СТОЈЕ БАНКАРИ БИ ПОТПИСАЛИ УГОВОР СА ЖЕЛЕЗНИЦОМ...

А САДА НАМ РЕЦИ ГДЕ ДА НАЂЕМО ФАРАОНА...
НЕ ЗНАМ... ПУСТИО САМ ГА ДА УРАДИ КАКО ЖЕЛИ...

ЛОШЕ САМ ПРОРАЧУНАО ПУТ... ХИК... ОВАЈ ОСТАТАК У БОЦИ МИ НЕЋЕ БИТИ ДОВОЉАН... ХИК!

...МОРАЋЕМО МАЛО ДА СКРЕНЕМО СА ПУТА ...ХИК... ДА СЕ СНАБДЕМО...ХИК... ДИСКРЕТНО!
ПОДЕЛИЋЕМО СЕ! ТОБИ И ЈА, КЛЕМ И МЕСЕЧЕВА ПЕГА! ДЕСЕТ ГАЛОНА, ТИ ЋЕШ ПАЗИТИ НА СИДА И КОЊЕ...

ЈА ЋУ ПОЋИ САМ!

НИКАКО! ЈЕДАН ГРЕШНИК ЈЕ У НЕВОЉИ! ЗНАМ ШТА МИ ЈЕ ДУЖНОСТ! И КО ЗНА, ДАСТЕ, ДОБРО ЋЕ ВАМ ДОЋИ НЕКОЛИКО МУДРИХ САВЕТА!

МИСЛИО САМ ДА СТЕ ВЕЋ СХВАТИЛИ! НИ ГОВОРА!
РЕДЕ!

ДОСТА ЈЕ ТАШТИНЕ! СВАКА ПОМОЋ ЋЕ НАМ ДОБРО ДОЋИ! ПРИСТАЈЕМ ДА ПРОПО... ГОСПОДИН БРЕГШО ПОЂЕ! У СЕДЛО!

ТРЕБАЛО БИ ДА ОТКОПЧАТЕ КОШУЉУ, БРАТЕ ДАСТЕ! ЧИНИ МИ СЕ ДА СЕ ГУШИТЕ!
ЈЕДАН САВЕТ: АКО ЖЕЛИТЕ ДА САЧУВАТЕ ЗУБЕ, ДРЖИТЕ ИХ ЧВРСТО СТИСНУТЕ...

НЕ РАЗУМЕМ, ГАЗДАРИЦЕ! РЕД НЕ МОЖЕ ДА ПОДНЕ-СЕ ПРОПОВЕДНИКА! ЗАШТО СТЕ ГА НАТЕРАЛИ ДА ПОЂЕ СА ЊИМ?
МОГЛА БИХ ДА ТИ КАЖЕМ ДА ТЕ СЕ ТО НЕ ТИЧЕ...
АЛИ ВРЕМЕНОМ ЋЕ НАМ ДОЛАЗИТИ СВЕ ВИШЕ НОВИХ ЛИЦА! ТО ЈЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈА А ЊУ РЕД НЕ ВОЛИ! МОРА ДА СЕ НАВИКНЕ...
РАЗУМЕМ! САМО ШТО НАМ ТА ВАША ЦИВИЛИЗАЦИЈА НЕ ДОВОДИ БАШ АНЂЕЛЕ, ИАКО ДРЖЕ БИБЛИЈУ ИСПОД МИШКЕ!

ИАКО НИЈЕ ПРАВИ СВЕШТЕНИК, БРЕГШО ЈЕ ЧОВЕК НА СВОМ МЕСТУ И...

РЕКАО САМ ТИ, РАСЕ! ХТЕЛИ СУ ДА НАС ПРЕВАРЕ! САДА ЋЕ ДА ИСКОПАЈУ САКРИВЕН НОВАЦ!
ЖАЛОСНО ЈЕ ИМАТИ ТАКО ГЛУПОГ БРАТА КАО ШТО СИ ТИ, РОДИ!

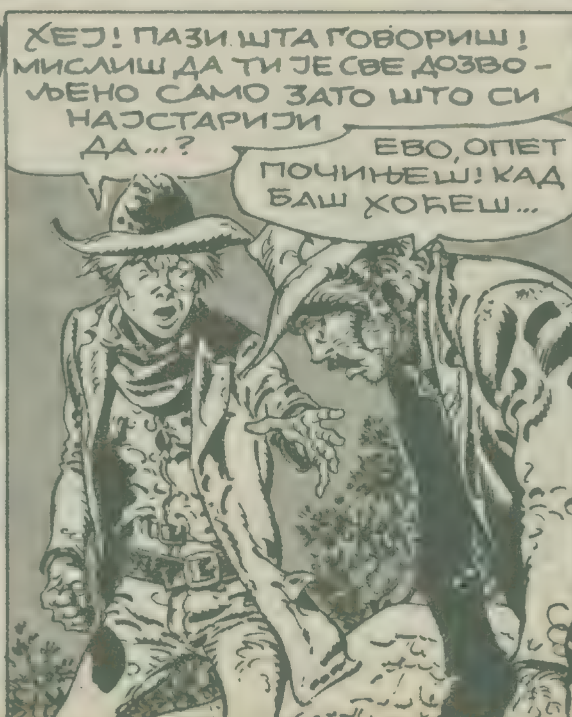
ХЕЈ! ПАЗИ ШТА ГОВОРИШ! МИСЛИШ ДА ТИ ЈЕ СВЕ ДОЗВОЉЕНО САМО ЗАТО ШТО СИ НАЈСТАРИЈИ ДА...?
ЕВО, ОПЕТ ПОЧИЊЕШ! КАД БАШ ХОЋЕШ...

УДАРИО СИ МЕ! УСУДИО СИ СЕ! ЈА ЋУ...

ААAХ!

САДА МЕ СЛУШАЈ: ОНАЈ КО СЕ СУПРОТСТАВЉА РАСУ ДОБСУ ОЧИГЛЕДНО НЕ МАРИ МНОГО ЗА СВОЈ ЖИВОТ!

...ПОКУШАВАТЕ ДА МЕ ЗАПЛАШИТЕ, ДАСТЕ! ТА БРАЋА ДОБС НЕ МОГУ БИТИ ТАКВИ ДИВЉАЦИ КАО ШТО ВИ КАЖЕТЕ...

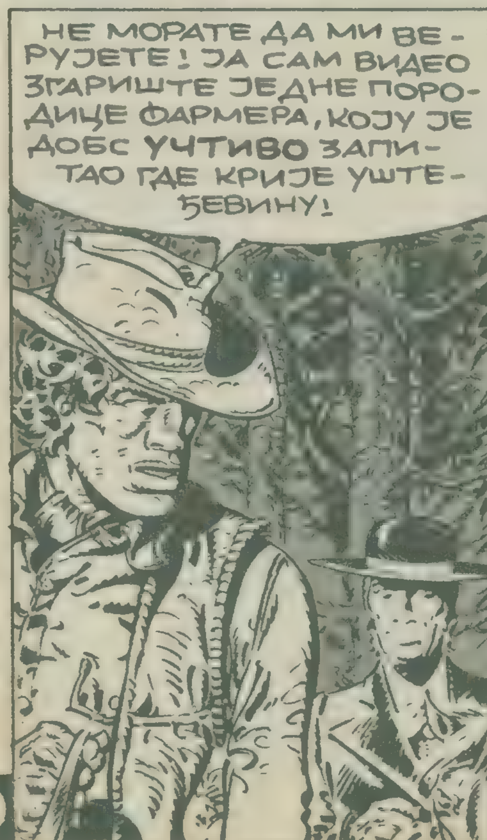
НЕ МОРАТЕ ДА МИ ВЕРУЈЕТЕ! ЈА САМ ВИДЕО ЗГАРИШТЕ ЈЕДНЕ ПОРОДИЦЕ ФАРМЕРА, КОЈУ ЈЕ ДОБС **УЧТИВО** ЗАПИТАО ГДЕ КРИЈЕ УШТЕЂЕВИНУ!
© EDITIONS LOMBARD

ХАНС ТРАПЕР! НАЈВЕЋИ РАКИЈАШИЈА ВАЈОМИНГА! ЈЕДАН ГУТЉАЈ...ХИК...И СПРЕМАН САМ ДА ДОЧЕКАМ БАНДИТЕ! ХА! ХА! ХА!

ХЕЕ-ХОУ! ХАНСЕ! НЕМОЈ ДА СЕ ПРАВИШ ДА НИСИ КОД КУЋЕ! ОСЕЋАМ ПО МИРИСУ! ГРЛО МИ СЕ ОСУШИЛО!

РЕЦИ СВОЈЕ ИМЕ ДА ЗНАМ ШТА ДА ТИ НАПИШЕМ НА ГРОБУ!

ЗНАО САМ ДА СИ ТУ! ПО ГЛАСУ ВИДИМ ДА СЕ НИСИ ПРОМЕНИО! ВЕРОВАТНО СИ САМО ПРЉАВИЈИ КАО И ТВОЈА ПУШКА!

ФАРАОН КОЛОРАДО! ОД МЕСА И ВИСКИЈА! КАКВО ИЗНЕНАЂЕЊЕ!

ДОБРО ЈЕ ШТО СИ НАИШАО! НЕМАМ С КИМ ДА ПОРАЗГОВАРАМ! ШТО ТЕ ЈЕ ДОВЕЛО?
Е ПА, МАЛО САМ ЖЕДАН!

СПРЕМИ НАЈВЕЋИ КРЧАГ, ТРАПЕРУ...
ТРЕНУТАК! ТО НЕЋЕ БИТИ ЏАБЕ! МОРАЋЕШ ДА СУДЕЛУЈЕШ У ТРОШКОВИМА!

!
МОЈИ ПОСЛОДАВЦИ СУ ПРЕДВИДЕЛИ ДА ЋУ ПУТЕМ ИМАТИ ТРОШКОВА...

МОРА ДА ЈЕ ЛАЖАН! ТОЛИКО НОВЦА НЕМА НИ НА ЦЕЛОМ СВЕТУ!
ТРЕБАЛО БИ ДА ВИШЕ ПУТУЈЕШ ...

...ХИК... ДА ПРАВИШ ПОЗНАНСТВА! ЈА ПОЗНАЈЕМ САМО МИЛИЈАРДЕРЕ! СВИ СУ МИ ДРУГАРИ! ХИК! МНОГО ЗНАЧИ БИТИ ОБРАЗОВАН!

ТАЈ НОВАЦ ПРЕДСТАВЉА ГОДИНЕ И ГОДИНЕ У ОВОЈ ПРОКЛЕТОЈ ПЛАНИНИ! ГОМИЛЕ И ГОМИЛЕ КРЗНА...

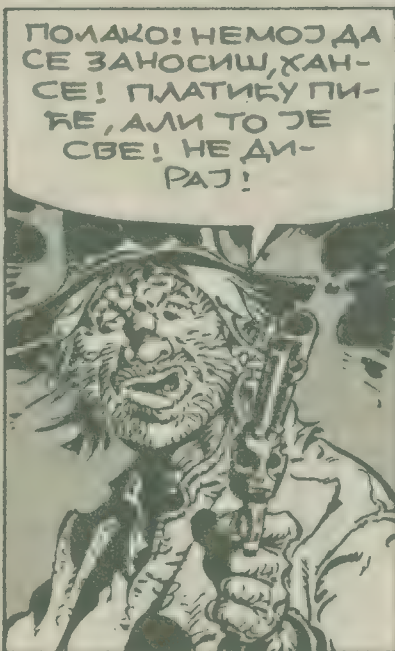
ПОЛАКО! НЕМОЈ ДА СЕ ЗАНОСИШ, ХАНСЕ! ПЛАТИЋУ ПИЋЕ, АЛИ ТО ЈЕ СВЕ! НЕ ДИРАЈ!

Е, ТО МИ СЕ НЕ ДОПАДА!

САМО МИ ЈЕ ЈЕДНО ОСТАЛО У ЖИВОТУ: ПОШТЕЊЕ! ОПРОСТИЋУ ТИ ТЕ УВРЕДЉИВЕ РЕЧИ!
У РЕДУ... ХИК... СЛАЖЕМ СЕ!
© EDITIONS LOMBARD 14

ЗАШТО НЕ ПРАТИМО ОНЕ СА РАНЧА, РАСЕ? СИГУРНО БИ НАС ДОВЕЛИ ДО НОВЦА!

НЕ! **ОНИ ТРАЖЕ НЕКОГА!** ПОГЛЕДАЈ ИХ САМО! А МИ ЋЕМО ГА НАЋИ ПРЕ ЊИХ! НА КОЊА!

ДОБРО! РЕЦИМО ДА СИ У ПРАВУ!
ЈА И ЈЕСАМ У ПРАВУ!

ЧОВЕК КОГА ТРАЖЕ ЉУДИ СА РАНЧА НОСИ НОВАЦ КОЈИ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА БУДЕ У ПОШТАНСКИМ КОЛИМА... ЈЕ ЛИ ТАКО?
ТАКО ЈЕ!

РАЗЛОГ ВИШЕ ДА ИХ ПРАТИМО! НЕМАМО ПОЈМА КУДА ТАЈ ТИП ИДЕ...
НИ ОНИ, КРЕТЕНУ!

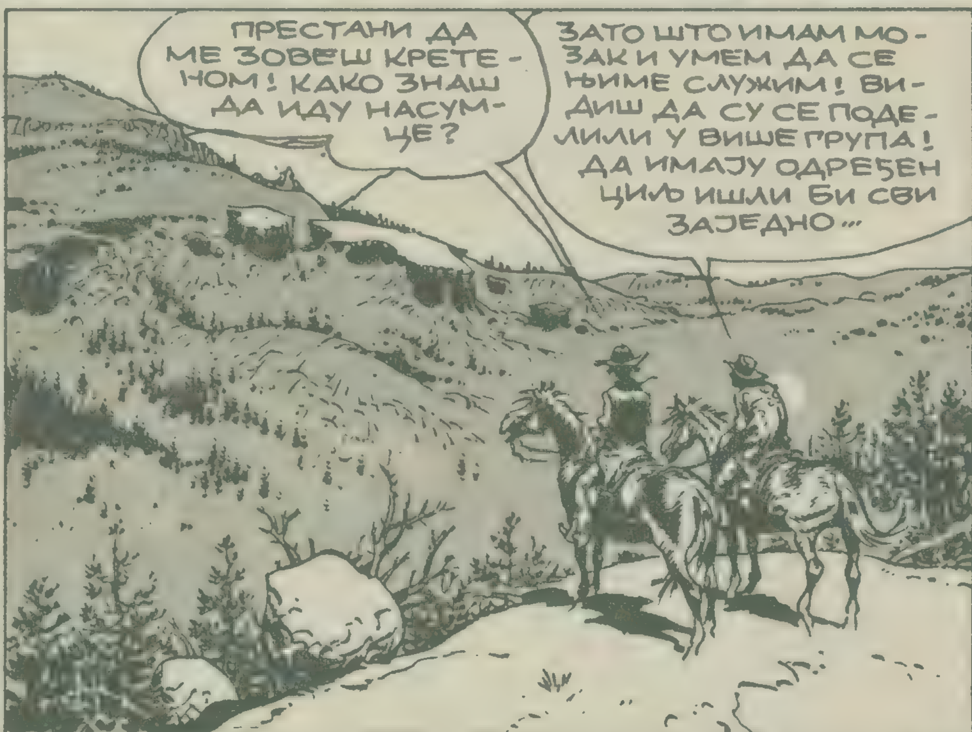
ПРЕСТАНИ ДА МЕ ЗОВЕШ КРЕТЕНОМ! КАКО ЗНАШ ДА ИДУ НАСУМЦЕ?
ЗАТО ШТО ИМАМ МОЗАК И УМЕМ ДА СЕ ЊИМЕ СЛУЖИМ! ВИДИШ ДА СУ СЕ ПОДЕЛИЛИ У ВИШЕ ГРУПА! ДА ИМАЈУ ОДРЕЂЕН ЦИЉ ИШЛИ БИ СВИ ЗАЈЕДНО...

ВИДИ ТАМО! ДРУГА ДВОЈИЦА! ИНДИЈАНАЦ ТРАЖИ ТРАГОВЕ! НИЈЕ ИХ НАШАО, ИНАЧЕ БИ ЈАХАЛИ БРЖЕ...
ДОБРО, ДОБРО! РАС ДОБС, ПАМЕТНА ГЛАВА КОЈА СВЕ ЗНА... ТИ ЋЕШ ТЕ ТРАГОВЕ, ВЕРОВАТНО, НАЋИ?

ДА! ИДЕМО У КОЛИБУ ПО ОСТАЛЕ И КРЕЋЕМО У ПОТРАГУ!
?

ДАСТЕ, ТО ЈЕ ВЕЋ ЧЕТВРТИ ПУТ КАКО СТЕ КЛЕКЛИ НА ЗЕМЉУ! ЗАР ДА ПОМИСЛИМ ДА СУ ВАША ВЕРСКА ОСЕЋАЊА...
УМУКНИ-ТЕ, БРЕГШО...

ПОСТОЈЕ ДВА РАЗЛОГА ЗБОГ КОЈИХ НЕ ВРЕДИ ВИШЕ ГУБИТИ ВРЕМЕ...

ФАРАОН ЈЕ МО-ГАО ДА ПРЕЂЕ РЕКУ НА **ЧЕТИРИ** МЕСТА! НИГДЕ НЕМА ТРАГОВА...

ЗНАЧИ, ЈОШ НИЈЕ СТИГАО! А ДРУГИ РАЗ-ЛОГ?
ТАМО ГОРЕ...

НА ТОЈ СТРАНИ ЈЕ КОЛИБА ДОБСОВИХ И ФАРАОН ТО ЗНА! ЧАК И АКО ЈЕ ПИЈАН УМЕ ДА СЕ ЧУВА...

НЕПОТРЕБНО ЈЕ ДА ОВДЕ ДУЖЕ ТРАГАМО! ПРИДРУЖИМО СЕ КОМАНЧИ И ТОБИЈУ!
НЕ СЛАЖЕМ СЕ, ДАСТЕ!

НЕПРЕКИДНО МИСЛИТЕ О БРАЋИ ДОБС И ТРАЖИТЕ СВЕ МОГУЋЕ РАЗЛОГЕ ДА ИХ ИЗБЕГНЕТЕ! **ПЛАШИ-ТЕ СЕ, РЕДЕ ДАСТЕ!**

ДАСТЕ! ЛЕВО, У ШУМИ!
ВИДЕО САМ!

ЕВО ЈОШ ЈЕД-НОГ!

БЕНГ!
КОЛИКО СУ БРАЋА ДОБС ЗЛИ ТОЛИКО СУ...

...ЛЕЊИ!

ПУШКЕ СУ ИМ ПР-ЉАВЕ И НИКАД НИСУ У РЕДУ!

ЂУБРЕ ПРЉАВО! ПРОКЛЕ-ТА, ШТО СИ СЕ ЗАКОЧИ-ЛА...
ЗАР НИЈЕ ТАКО, МЕЛВИНЕ?

НЕ НЕРВИРАЈ СЕ! ТО НЕ ПОМАЖЕ!

ДАСТЕ! ДОЛАЗИМ!

СМРСКАЋУ ТИ ТУ РИЂУ ГЛАВУРДУ...
ДОСТА, МЕЛВ...

ПУСТИ ТО! ХЕЈ!?

ААААХ!

СТА-НИ, ИЛИ ЋЕШ ОСТАТИ БЕЗ ГЛА-ВЕ!

УУУХ!
БЕНГ!
!

ЗАШТО СТЕ ПУЦАЛИ, БРЕГШО? ИМАО САМ ГА У РУКАМА!
ПРИ НАЈМАЊОЈ НЕ-ПАЖЊИ, ПРЕВАРИО БИ ВАС... ТАЈ ТИП ЈЕ ДИВЉАК БЕЗ ДУШЕ!
© EDITIONS LOMBARD
18

ШТА ЈЕ, ТУ ЈЕ! МОРАМО ГА ШТО ПРЕ ОДНЕТИ ДО КОЛИБЕ!
ШТА? ПРАВО У ВУЧЈЕ ЛЕГ-ЛО?

ЈА ГАЂАМ ДОБРО, ДАСТЕ! УЗАЛУД СЕ ТРУДИТЕ! НЕЋЕ СЕ ИЗВУЋИ!
НА ТРЕНУТКЕ ВАША БЛАГОСТ ПОСТАЈЕ ПРОСТО ДИРЉИВА, ПОПЕ!

СПАСАВАМ ЉУДСКЕ ЖИВОТЕ АКО ПОСТОЈИ И ТРАЧАК НАДЕ! ЗАТО ЋУТИТЕ И ПЕЊИТЕ СЕ!

АКО ПУЦАЈУ?
ДА ПОКУШАМО СА БЕЛОМ ЗАСТАВОМ! ВИ ЋЕТЕ...

НЕ! ТРЕНУТАК!
КАРТЕРЕ! МЕЛВИНЕ! СВИ НА КОЊЕ! ЏУДЕ!

НА КОЊИМА СУ СВА БРАЋА ДОБС! НЕШТО СЕ ДОГАЂА?

МЕЛВ НИЈЕ ОВДЕ! ЧУЛИ СМО ПУЦЊЕВЕ У ШУМИ! НЕКА НЕПРИЛИКА, РАСЕ?
ШТО СЕ НАС ТИЧЕ, НЕ! ВЕРОВАТНО ЈЕ ПРИМЕТИО ЉУДЕ СА РАНЧА! НЕМАМО ВРЕМЕНА ДА ГА ЧЕКАМО!
НА КОЊЕ! ЗНАМ КАКО ЋЕМО СЕ ДОЧЕПАТИ НОВЦА КОЈИ НАМ ЈЕ ИЗМАКАО!
А ЈА? МОГУ ЛИ И ЈА ДА ПОЂЕМ, РАСЕ? МОЛИМ ВАС...

НЕМАМ ЧАК НИ КОЊА! ПОВЕДИТЕ МЕ! ХОЋУ ДА ВИДИМ НЕШТО ДРУГО! ДОСТА МИ ЈЕ ОВЕ ШУМЕ!
ВИ ОСТАЛИ, ПОЛАЗИТЕ!
ПРЕСТАНИ ДА ЦМИЗДРИШ, ХОВИ, ПЛАШИШ МИ КОЊА! ДОК СЕ НЕ ВРАТИМО, ПОЧИСТИ МАЛО ОВАЈ СВИЊАЦ!

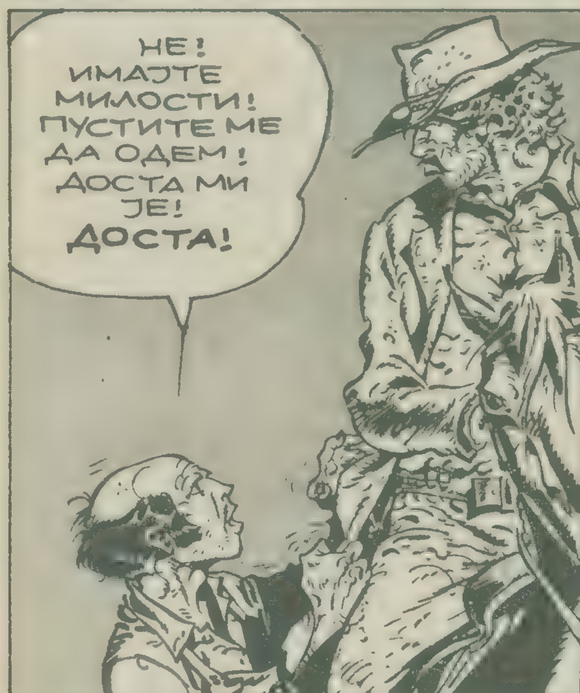
НЕ! ИМАЈТЕ МИЛОСТИ! ПУСТИТЕ МЕ ДА ОДЕМ! ДОСТА МИ ЈЕ! ДОСТА!

ДА ТИ НИЈЕ ПАЛО НА ПАМЕТ ДА БЕЖИШ ДОК СМО НА ПОСЛУ! НЕ БИ ДАЛЕКО СТИГАО А МОГАО БИ ДА НАТРАПАШ НА МЕЛВИНА!

ПА ТО ЈЕ БИВШИ КОМЕСАР У ЦЕНТРУ ЗА СТАРАЊЕ О ИНДИЈАНЦИМА! ЈЕДНОГА ДАНА ЈЕ ПОБЕГАО СА БЛАГАЈНОМ! КАКО ИЗГЛЕДА, НИЈЕ БАШ ИМАО СРЕЋЕ!
© EDITIONS LOMBARD

НИТКОВИ! СВИ СУ ОНИ НИТКОВИ! ОСВЕТИЋУ ИМ СЕ!
АКО ИКАДА У ТОМ ВАШЕМ ВАЈОМИНГУ СРЕТНЕМО НЕКОГ ПРИСТОЈНОГ ЧОВЕКА, УПОЗОРИТЕ МЕ, ДАСТЕ!
ЗАШТО? ДА ГА ЗАРАЗИТЕ?

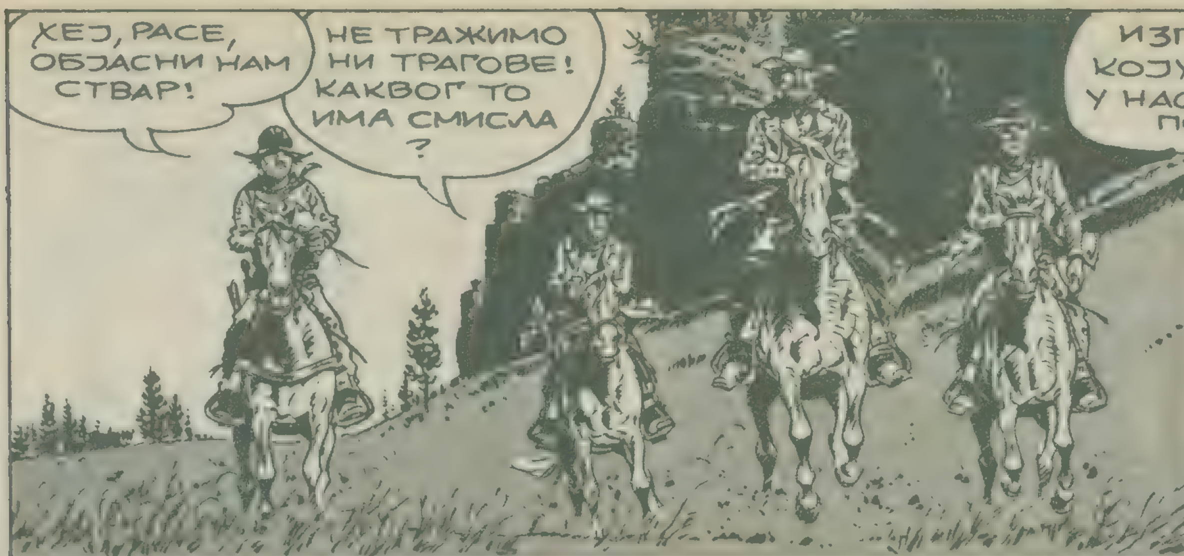
ХЕЈ, РАСЕ, ОБЈАСНИ НАМ СТВАР!
НЕ ТРАЖИМО НИ ТРАГОВЕ! КАКВОГ ТО ИМА СМИСЛА?

ИЗГЛЕДА ДА СВУ ПАМЕТ КОЈУ НАМ ЈЕ ТАТА ОСТАВИО У НАСЛЕДСТВО, ЈА САМ ПОКУПИО!

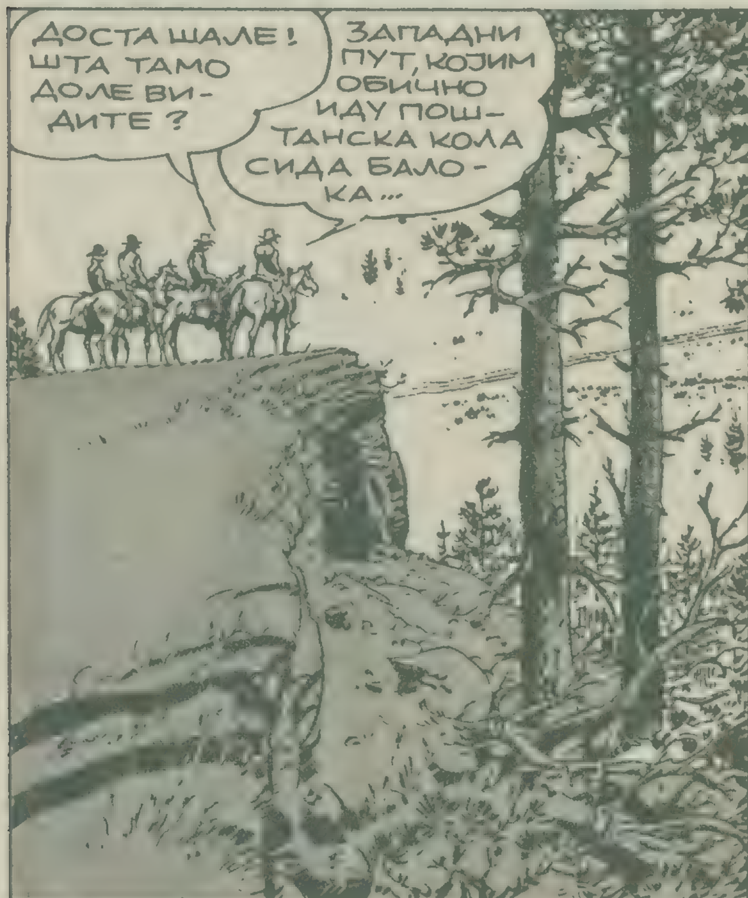
ДОСТА ШАЛЕ! ШТА ТАМО ДОЛЕ ВИ-ДИТЕ?
ЗАПАДНИ ПУТ, КОЈИМ ОБИЧНО ИДУ ПОШ-ТАНСКА КОЛА СИДА БАЛО-КА...

ПОШТАНСКА КОЛА **КОЈА СУ ПРЕНО-СИЛА ПРАЗАН КОВЧЕГ!**

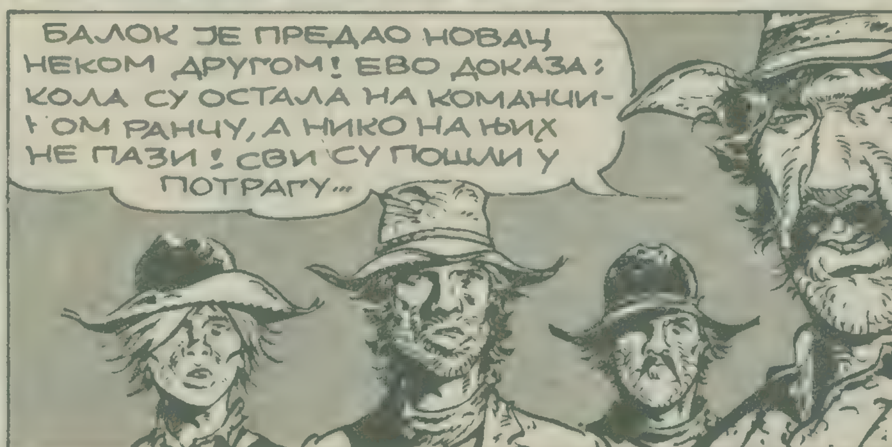
БАЛОК ЈЕ ПРЕДАО НОВАЦ НЕКОМ ДРУГОМ! ЕВО ДОКАЗА: КОЛА СУ ОСТАЛА НА КОМАНЧИ-ЈОМ РАНЧУ, А НИКО НА ЊИХ НЕ ПАЗИ! СВИ СУ ПОШЛИ У ПОТРАГУ...

СВАКО БИ ДО-ШАО ДО ИСТОГ ЗАКЉУЧКА! ЊИХОВА ЈЕ ВЕЛИ-КА ГРЕШКА ШТО СУ ПОШЛИ УЗ-ВОДНО...

БАЛОК ЈЕ НАПУСТИО КОПЕРТАУН **СА** НОВЦЕМ, ВИДЕЛИ СМО КАКО ГА ТОВАРИ! ДАКЛЕ, ПРЕДАО ГА НЕКОМЕ **КАСНИ-ЈЕ!** МОРАМО ПРОНАЋИ МЕСТО ГДЕ СЕ ТО ОДИГРАЛО И ОДА-ТЛЕ ЋЕМО ТРАЖИТИ ТРАГОВЕ „ГОСПОДИНА СА 3.000 ДОЛАРА"!

ОВДЕ СЕ ЗАВРШАВА ПУТ, ГАЗДАРИ-ЦЕ! АКО ЈЕ ФАРАОН ПОШАО ОВУДА, МОРАО БИ ДА ГАЗИ КРОЗ ВОДУ...
...А ТО НИЈЕ ВЕРОВАТНО!

РЕКА ДАЉЕ ТЕЧЕ КРОЗ УЗАН КАЊОН! ЧАК НИ **ПИЈАН**, ФАРАОН СЕ НЕ БИ СА НОВЦЕМ УПУТИО У КЛОПКУ...

ПОШЛИ СМО ПОГРЕШНИМ ПУТЕМ! ЧИМ СЕ КОЊИ НАПОЈЕ, ВРАТИЋЕМО СЕ! ЖЕДНИ СУ КАО И ФАРАОН...

ЖЕДНИ? ТАКО ЈЕ! КАКО МИ ТО САМО НИЈЕ РАНИЈЕ ПАЛО НА ПАМЕТ!

ХЕЈ, КАЖИ, **КОЛО**... ХИК... **РАДО**, ЗАР НЕ МИСЛИШ ДА БИ СМО МОРАЛИ НОЋУ ДА ОРГАНИЗУЈЕМО... ХИК... ЧУВАЊЕ НОВЦА?
ХИК! ДА ГА ЧУВАМО? А ОД КОГА? ХИК! САМИ СМО... А ИМАМ И ПУЦАЉКУ...

ТО СТЕ ВИ ТАКО УДЕСИЛИ, МЕЛВИНА? ДА ЗНАТЕ, ДАСТЕ, ЈА ЗАПРАВО НЕ ПРИПАДАМ ДОБСОВОЈ БАНДИ!
ДОСТА, КЕЛХАУНЕ! НИКО ВАМ НИШТА НЕЋЕ УЧИНИТИ!
ТАЧНО! ОН ПРИПАДА ТИПУ ЉУДИ КОЈИ ОДАПНУ ЈЕДНОГА ДАНА БЕЗ ТУЂЕ ПОМОЋИ...

ТАКО ГОВОРИТЕ ВИ, КОЈИ СТЕ ПРОПОВЕДНИК?
ГОСПОДИН БРЕГШО СЕ РАВНА ПО СВОЈОЈ СОПСТВЕНОЈ ВЕРИ...

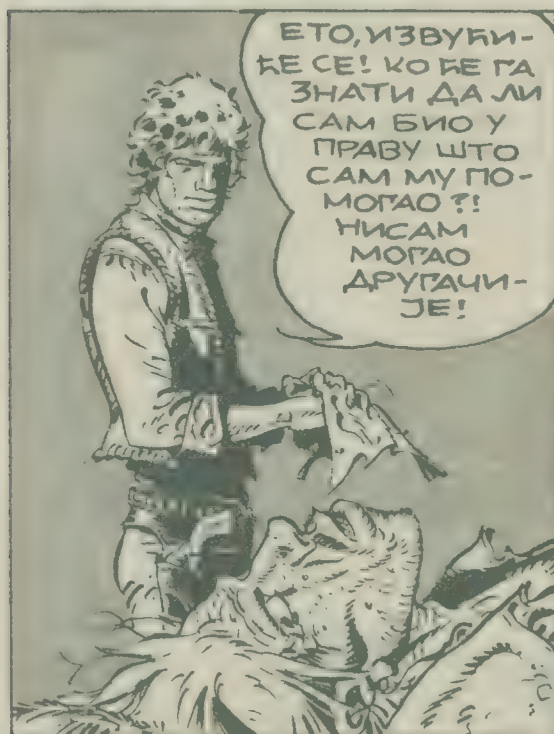
ЕТО, ИЗВУЋИ ЋЕ СЕ! КО ЋЕ ГА ЗНАТИ ДА ЛИ САМ БИО У ПРАВУ ШТО САМ МУ ПОМОГАО?! НИСАМ МОГАО ДРУГАЧИЈЕ!

СВАКО У ДОЛИНИ ЗНА ДА СТЕ ПЛЕМЕНИТИ, ГОСПОДИНЕ ДАСТЕ! ПОМАЖЕТЕ И НИТКОВИМА... ПОМОЗИТЕ И МЕНИ! ДОБСОВИ СУ МИ УЗЕЛИ САВ ОНАЈ НОВАЦ КОЈИ САМ УКРАО...
АЛИ ОСТАВИЛИ СУ ВАМ ЖИВОТ! И ТО ЈЕ ПРАВО ЧУДО! НЕ ТРАЖИТЕ ВИШЕ... ЧАК НИ ОД МЕНЕ!

ПОЛАЗИМО, БРЕГШО!
А ЈА? НА МЕНЕ НИКО НЕ МИСЛИ...

ВИ СТЕ ИСТИ КАО И СВИ ОСТАЛИ! СВИ СТЕ ПРОТИВ МЕНЕ! ЈА ЋУ ВАС...

ШТА ЋЕ БИТИ С НЕСТАЛИМ НОВЦЕМ? ТО ЋЕТЕ САЗНАТИ У ИДУЋЕМ БРОЈУ!

МИЦКО

ГУБИ СЕ! ТРЕБА ДА НАМЕСТИМ ГАЗДИН КРЕВЕТ!

ДРЕМНУЋУ НА ПРОСТИРЦИ...

ГУБИ СЕ! МОРАМ ДА ЈЕ ИСТРЕСЕМ!

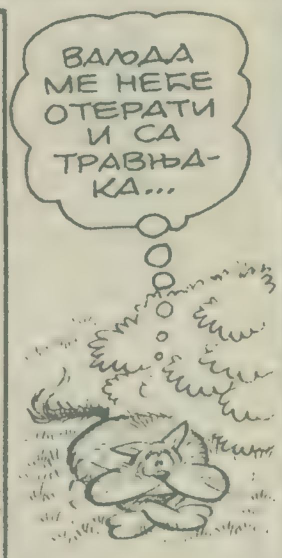
ВАЉДА МЕ НЕЋЕ ОТЕРАТИ И СА ТРАВЊАКА...

МИЧИ МИ СЕ! ВИДИШ ДА ШИШАМ ТРАВУ!

Е... ОВДЕ НИКОМ НЕ СМЕТАМ!

НАЂИ У СТАКЛЕНОЈ БАШТИ НЕКУ ЛЕПУ БИЉЧИЦУ! 'ОЋУ ДА УЧЕСТВУЈЕМ НА ИЗЛОЖБИ!
ИЗЛОЖБА ЦВЕЋА У САКСИЈАМА!

АЛ' ПАЗИ... НЕКА БУДЕ НЕШТО ЕКСТРА!
ШТА КАЖЕТЕ ЗА ОВО? КЛАДИМ СЕ ДА НИКО ТАКО НЕШТО НЕМА...

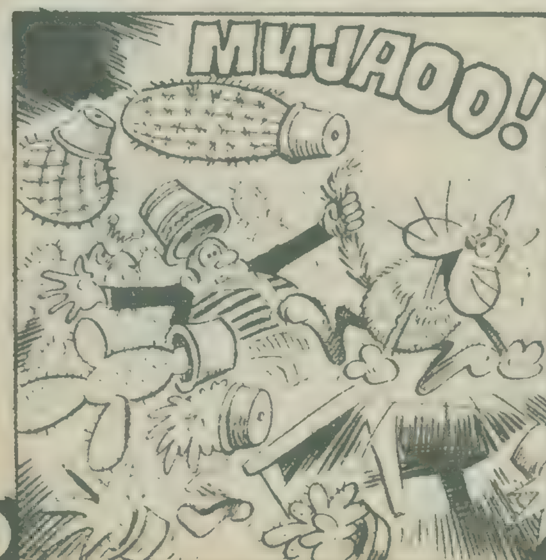
МИЈАООО!

УПРОПАСТИ МИ СВЕ КАКТУСЕ!
НЕ ЧУЈЕМ ТЕ... С ТОМ САКСИЈОМ НА ГЛАВИ!
ЗАГЛАВИЛА СЕ...

ЧИМ МИ ИЗВАДИШ БОДЉЕ... СКИНУЋУ МУ И САКСИЈУ И ГЛАВУ!
ДОК СУ ОНИ ЗАУЗЕТИ... ЈА НА МИРУ ДА ОДРЕМАМ!

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

ОЛИВА РЕЧЕ ДА ЈЕ ЧЕКАМ ИЗМЕЂУ АПОТЕКЕ И РЕСТОРАНА!

НЕ ЗНАМ ДА Л' ЈЕ БОЛЕСНА ИЛ' ГЛАДНА!

ЗДРАВО, МАЛЕЦКА! ЗНАШ ЛИ ТИ КОЛ'КО СИ ЛЕПА? И ГДЕ СИ ДОСАД КРИЛА ТУ СВОЈУ ЛЕПОТИЊУ?

ЈЕ Л' СЕ ВИ ТО МЕНИ ОБРАЋАТЕ?

?

ОБИШ'О САМ ЦЕО СВЕТ И СВЕ МОРСКЕ ЛУКЕ... АЛ' ТАКО БОЖАНСТВЕНО И МИЛО ЛИЦЕ ЈОШ НЕ СРЕТОХ!

ГОСПОДИНЕ! МИ СЕ НЕ ПОЗНАЈЕМО!

ТРИ ДАНА ДА ПРИЧАМ НЕ БИХ ИЗГОВОРИО СВЕ ПОХВАЛЕ КОЈЕ ЗАСЛУЖУЈЕТЕ!

! !

КАКО СЕ УСУЂУЈЕТЕ?

ДУМ

? ? ?

ЗАВИДЉИВЧЕ! МОГ'О СИ БАШ И ДА ГА ПУСТИШ ДОК НЕ ЗАВРШИ!

ПАУ!

? ?

Bud Sagendorf

КАЖЊЕНО БРАТОУБИСТВО

За само годину и по дана три владара сменила су се на турском престолу и то — окрвавивши руке злочином...

Султан Мустафа IV

Сунце се високо дигло над Босфором 28. маја 1807. године, када се из мноштва цариградских улица и сокака винуо у небо бојни врисак јањичара на коњима, који су се, попут живе реке, исуканих сабљи и јатагана сливали на пут за султанске двсре. Желели су главу Селима III који је на престолу у Топкапи-сарају седео већ осамнаест година, а сада је, у јеку руско-турског рата, покушао да спроведе војну реформу, да преуреди њихове трупе на западњачки начин, штавише, да у Часну Порту уведе европско сдевање. За султана, неспособног да остави потомство, разбеснели јањичари захтевали су — смрт.

Побуњеничке трупе ушле су у унутрашњост Топкапи-сараја без икаквог отпора. Уплашени Селим пожурио је мрачним ходницима своје палате да потражи брата по оцу, Мустафу, одређеног да после њега седне на турски престо. Када га је пресрео, задихан, без икаквог објашњења рече му:

— Решио сам да оставим престо у твоју корист.

Збуњени Мустафа још није стигао да проговори ни реч, а његов полубрат већ је замицао иза тешких завеса у унутрашњост двора. Одлучио је да не дочека јањичаре: попиће чашу вина помешаног са власима косе и утуцаним стаклом. Био је то сигуран начин да се умре — полако и у најгрознијим мукама.

ПОБУЊЕНИЦИ ИЗ РУШЧУКА

У престоној сали јањичари су затекли двадесет деветог по реду султана, Мустафу IV, и то их је обесхрабрило. Нису имали разлога да мрзе овог младића и они му се поклонише и пољубише скуте. Селимова даља судбина није их више занимала па га нису ни тражили. Мустафа није допустио Селиму да попије отров, послао га је у Кавез, неку врсту луксузног затвора за султане. Ту су проводили дане и године у друштву такозваних мутаваца, глувонемих чувара, и лепотица из харема...

Мустафа IV дошао је на престо Отоманског царства као да је „пао с неба". Овај помало ограничени младић не само да није био упознат са проблемима спољне политике, него није знао ни шта се „кувало" између дебелих застора Топкапи-сараја. Све је препустио сом великом везиру који је то — једва дочекао. Проводио је дане у ћаскању са људима из пратње и у посетама харему, а Царство је, без његовог знања и кривице, крупним корацима срљало у пропаст.

У августу 1807. године закључен је привремени мир са Русима. Ипак, међу рајом и међу великанима тињало је незадовољство, а јављале су се присталице Селимове политике. У врело лето 1808. године кренуо је из Рушчука на Дунаву, на челу до зуба наоружане коњице, Бајракдар-паша према Цариграду. Претпоследњег дана јула био је на улазу у Топкапи-сарај.

Ни овога пута стражари нису показали ништа више храбрости него када су, пре нешто више од годину дана, јањичари долазили по Селима. Паша од Рушчука несметано је прошао кроз капију султановог двора и одлучним гласом обратио се црним евнусима, чуварима двора:

— Желим да поздравим Селима.

Ови се поклонише у знак покорности и пожурише да изврше наређење. Бајракдар-паша остао је да чека у сенци једног чемпреса цртајући врхом мача по песку шаре само њему разумљиве.

БАЈРАКДАРОВ БЕС

У унутрашњости Топкапи-сараја завлада паника.

— Шта да чиним? — упита престрављени Мустафа свог великог везира.

— Да останеш једини из династије Османа! — одговори му овај.

То је значило да се сместа погубе и Селим и Мехмед, други Мустафин полубрат који је такође боравио у Кавезу. Мустафа нареди мутавцима да са свиленим гајтаном пођу у Кавез, па се нестрпљив и уплашен, и сам упути за њима да присуствује дављењу.

Када је Селим угледао убице како му прилазе, зграби сабљу и уз урлик полете на њих. Двојицу је ранио, али трећи га шчепа и стеже врпцу око његовог врата. Видећи Селимову храброст, Мехмед побеже у двориште и сакри се иза једне пећи која је стајала ту, покривена старим крпама.

Селимова смрт потресла га је до суза. У дугим, једноличним данима у Кавезу, два полубрата су се веома зближила водећи разговоре у којима је мудри Селим учио Мехмеда шта би ваљало учинити да се политички и друштвени живот у трулом Отоманском царству измени најбоље.

Бајракдар-паши постало је сумњиво што се нико не појављује да удовољи његовом захтеву. Одлучио је да сам пође у султанову резиденцију. Дивни, сеновити вртови и палате унутар Топкапи-сараја били су сасвим пусти, као да се нешто спрема. Пустим ходницима корачао је бесан тражећи пријатеља, јединог кога је признавао за султана и због кога је повео побуњенике из далеког Рушчука.

Када је стргнуо завесу са последњих дворских врата, тишину поремети пискав, уплашени глас:

— Ако тражиш Селима, ево ти га!

Пред Бајракдарове ноге докотрља се прашњаво тело убијеног султана. Бајракдар-паша клекну крај њега и поче да га љуби, а плач му нахрупи из груди: искрено је волео Селима. Онда се подиже, и севајући очима, појури ка престоној сали цепајући у бесу завесе на које је наилазио.

ТРОЈКА СМРТИ

На престолу је, бледа лица али одевен у султански огртач, седео унезверени Мустафа. У кобном метежу сакупио је снаге да достојанствено дочека разјареног пашу.

Бајракдар се бацио на њега. Уто се, чађав и прашњав на вратима појави Мехмед и повика паши да престане. Стисак руку око Мустафиног врата попусти, устадоше обојица. Паша од Рушчука спусти се ничице пред Мехмедове ноге и пољуби му скуте: био је то знак да га признаје за новог султана. Остали који су искрсли из разних скровитих делова султанске палате, почеше да прилазе и куну се на верност.

Ускоро је топ са куле Топкапи-сараја грунуо да обавести народ како се тридесети султан из династије Османа попео на престо. Нови султан имао је милости: Мустафу је чекала судбина какву је четрнаест месеци пре тога одредио Селиму — повратак у Кавез.

Али, само неколико месеци је прошло а јањичари су запалили дворе Рушчук-паше. Његова погибија значила је смртну опасност за султана Мехмеда. Желећи да сачува владарску чалму на глави, наменио је Мустафи — свилени гајтан.

Узалуд је младић покушао да побегне када је видео тројку смрти како улази у Кавез.

Мустафа IV сахрањен је без погребне церемоније: султан који није умео да влада није заслужио чи посмртне почасти. Мехмед II остао је на турском престолу пуних тридесет година, а једино сећање на кратотрајну Мустафину владавину представља убиство султана који му је уступио престо: Селима III.

М. К.

ТРАГИЧАН БИЛАНС РАТА

И ШУМЕ СУ ГОРЕЛЕ...

Шумарство је у нашој земљи у току последњег рата, претрпело огромну штету. Десетине хиљада хектара расадника потпуно је уништено, а 175 хиљада хектара под шумама је претворено у камењар. Уништено је и 1150 пилана и неколико већих фабрика за прераду дрвета и целулозе које су, како је познато, представљале пре рата један од најзначајнијих објеката извоза.

Југословенска индустрија била је једна од главних мета непријатеља — две петине објеката је уништено. Само материјална штета на зградама и постројењима износи 106 милиона долара или 36,5 од сто вредности целокупне индустрије. Највише су страдали објекти у хемијској, текстилној и металној индустрији — сваки други је нестао у вихору рата! Разорено је и осам фабрика дувана, осам фабрика шпиритуса, а тешко су оштећене и две фабрике шећера, четири пиваре и једини завод за израду новчаница. Опљачкано је и уништено и око 20 хиљада занатских радионица.

Нема ни једног рудника који за време рата није уништен или оштећен. Та судбина је, на пример, задесила 142 рудника угља. Потпуно је разорено дванаест топионица, а постројењима је нанета штета од близу 60 милиона долара.

НЕПОЗНАТИ ПОДВИЗИ НАШИХ ПОМОРАЦА

САМ ПРОТИВ ОЛУЈЕ

Унакажен, опустошен и сувише лак за подивљалу пучину, али вођен сигурном руком капетана Ника Сбутеге, чврсто привезаног за кормило, брод »Унико« се као страшило ваљао према марсејској луци.

Својим чврстим прамцем брик „Унико" је сигурно секао благо усталасану пучину Лионског залива. Овај велики брод, дугачак 30, а широк 9 метара, носивости 346 тона, с једанаест разних и вешто разапетих једара и двадесет добрих топова на две простране палубе, једрио је на једној од уобичајених путања. Његов заповедник, капетан Нико Антон Сбутега из Прчања, изданак по храбрости и честитости чувене поморске породице Сбутега из бококоторског залива, често је пловио од јадранских до шпанских и француских лука, успевајући да на јаком „Унику" превезе разну робу и онда кад су и море и политичке прилике у готово увек опасном Средоземљу били узбуркани и несигурни.

ЗАСТРАШУЈУЋИ УКРАС

Негде у касно послеподне, кад маестрал престаје и кад се обично површина мора умири и изглача, заповедник „Уника" угледао је с палубе како се на југоистоку, у даљини, скупља неколико сивобелих облака. Међутим, капетан Нико је одмах наредио посади да брзо скупи највећа једра и да се пловидба настави само с мањим и нижим једрима.

Слутећи изненадну и јаку олују на средоземној пучини, заповедник „Уника" наредио је посади да изврши све припреме да налет ветра и кише брод дочека што сигурније и спремније. Затворени су сви отвори на потпалубљу, очишћене обе палубе и све на њима учвршћено и привезано конопима, савијена и увезана готово сва једра. С првим налетом ветра, који је само наговештавао стравичну олују, кормило је узео сам капетан Сбутега, у свему му је храбро помагала његова жена.

Прчањски поморски капетани, нарочито они старији и искуснији, вековима су на море водили и своје супруге, а често су се и деца таквим породицама рађала на пучини. Многи бококоторски поморци рођени су на броду, на таласима или далеко од Прчања, Доброте или Бијеле и, настављајући породичну традицију да се живи на мору, с поносом су изговарали ко су и одакле су.

Иако је на „Унику" имао проверене и добре морнаре, капетан Нико је волео да му у многим лакшим пословима помаже његова жена. И сад, кад је олуја већ почињала, жена му је стално била при руци, ћутке и пажљиво извршавајући све његове заповести као обичан члан посаде.

ЈЕДРЕЊАК БЕЗ ЈЕДАРА

Ускоро су моћни таласи, ношени ветром који је злослутно звиждао кроз бродску ужад, почели да љуљају прчањски брик. Брод се тресао и шкрипао, вода је у снажним налетима запљускивала горњу палубу и с лакоћом носила готово све пред собом.

Док је готово цела посада била у својим кабинама, немоћна да се било како одупре беси ветра и воде, капетан Нико Сбутега је стајао за кормилом чврсто стежући рукама његове дршке, напињући вид да кроз олујну полутаму избегне јурише таласа и да једрењак окрене у положај у којем је ветар мање опасан, а брод стабилнији. Одупирао се олуји која је претила да га сваког часа однесе у подивљало море.

Кад су олујни ковитлац, таласи, киша и громови достигли врхунац, Никова жена је, борећи се с ветром и запљускивањем воде, допузала до мужа са чврстим ужетом у рукама. Капетан није смео ниједног тренутка да из руку испусти кормило. У његовом искуству, снази и вештини био је спас за све њих.

Држећи се за његове ноге, као укопане у даске палубе, храбра жена је почела полако и чврсто да га омотава ужетом и веже за кормило. Био је то једини начин да ветар и таласи не однесу капетана Сбутегу с „Уника". И док је завршавала посао, проломили су се, један за другим, два страховита треска. Следећег момента оба највиша јарбола, заједно с мокрим, тешким и увијеним једрима, пала су под налетом ветра на палубу.

КАКО НАДМУДРИТИ МОРЕ?

Оштећен и стално нагнут час на једну, час на другу страну, несигуран и сувише лак за побеснело море, „Унико" је ипак успевао да настави пловидбу. Вођен сигурном руком свог срчаног заповедника, једрењак се као чудовишно страшило ваљао према марсејској луци. Капетан Нико је знао да је то пристаниште најближе и да ће, упути ли се према њему, успети да надјача ветар и надмудри море.

После неколико часова мучног рвања с разбеснелом пучином, заповедник „Уника" је, још везан, утрнулог тела, озебао и мокар, али непоколебљив и упоран до ината, угледао кроз густу кишну завесу обрисе марсејске луке.

Усидрио је унакажен и опустошен брод, одвезао се и руком прешао преко укоченог лица. Био је уморан. Дао је посади кратка наређења за најхитније послове и отишао у своју кабину.

Али, није могао да мирује и спава. С мола је допирало мноштво јаких повика, пропраћених пљеском. По голој палуби чула се трка и бат корака. Изишао је.

Неколико стотина људи, окупљених у луци, са дивљењем је гледало уморног капетана Нику Сбутегу. Прилазили су му поморци у разним униформама и на језицима од којих неке није ни разумео честитали му на подвигу и тапшали га по рамену.

Он се на све само насмешио и отишао да пажљиво разгледа брод.

И. Лончар

КАКО ДА ШТЕДИМО

Од налепнице до стипендије

Видели смо у излогу лепу књигу, лопту, котураљке или смучке, приближава се и дан школског излета а ми — немамо уштеђевине. Сада смо већ ближе ономе што смо желели да кажемо: сам не можеш да штедиш. Чудно звучи а ипак је истина — и родитељи и учитељи нас подстичу да штедимо и помажу нам да у школама оснујемо штедионице. Међутим, да тако организована штедња добије прави облик и истински смисао, помаже нам и — **банка.**

Љубљанска банка је у многим школама већ организовала штедионице за своје најмлађе штедише. То су лепо опремљене просторије са благајничким шалтерима иза којих се налазе — ђаци. Над пословима сваке школске штедионице увек бди учитељ или наставник.

Ваша банка — Љубљанска банка — припремила је и пријатна изненађења — поклоне за своје најмлађе и најбоље штедише: **налепнице, значке, брошеве, хемијске оловке, постере, новчанике** или **мајице.** На свима је утиснута сличица једне од животињица **(бубамаре, јеленка, мравића и паука),** симбола омладинске штедње.

На крају школске године, као посебно признање најбољим и највернијим штедишама, биће додељена **и специјална Мусијева значка** (названа према оснивачу прве школске штедионице у Словенији). Најбољим ученицима — штедишама биће додељене, на предлог пионирске или омладинске организације, и **штедне књижице** — мањи везани улог са специјалном посветом.

Најбоље и највредније чека изузетан поклон! Пионире и омладинце који су активно сарађивали као радници у школској штедионици — **Љубљанска банка ће стипендирати и тако им омогућити школовање.** Пријатно изненађење, зар не?

Ако је од вашег места и школе **Љубљанска банка** сувише удаљена а ви желите да штедите и тако будете и један од добитника многих поклона и награда које су вам на дохват руке, онда без устручавања разговарајте са вашим учитељем или наставником:
замолите их да и у вашој школи оснујете школску штедионицу. Она филијала **Љубљанске банке** која је најближа вашем месту и вашој школи пружиће вам сву потребну помоћ а ви ћете имати двоструко задовољство: штедићете у вашој школи и као радници школске штедионице упознаћете многе нове и занимљиве ствари.

Ко штеди тај вреди, каже наш народ — а ви сигурно вредите!

НОВОГОДИ

БЛИЖИ СЕ НОВА ГОДИНА И У ЦЕЛОМ СВЕТУ...
РОБНА КУЋА
СРЕЋНА НОВА ГОДИНА

СВИ СЕ ПРИПРЕМАЈУ ЗА ВЕЛИКО СЛАВЉЕ...

САМО У ЈЕДНОЈ ДАШЧАРИ ИЗВАН ГРАДА...
СВАКИ ОД НАС ЋЕ ДОБИТИ ПО БУРЕ ДИЈАМАНАТА! ХЕ! ХЕ!

СА СВОЈИМ ДЕЛОМ ДИЈАМАНАТА КУПИЋУ НАЈБРЖИ ГУСАРСКИ БРОД... ДА ЈЕДНОМ ЗА СВАГДА УХВАТИМ ПЕТРА ПАНА!

А ЈА ЋУ ДА КУПИМ НАЈВЕЋА КЉУСА ЗА ПРАСЦЕ ПА ДА ОДЈЕДНОМ УХВАТИМ СВА ТРИ МАЛА ПРАСЕТА!

СПРЕМАТЕ РАЖАЊ А ЗЕЦ НАМ ЈОШ У ШУМИ! ПРЕЂИМО НА ПОСО... ПРВО ДА НАПИШЕМО ПИСМО И ПОШАЉЕМО ГА СЕДМОРИЦИ ПАТУЉАКА... У ДЕДА МРАЗОВУ РАДИОНИЦУ!

У ДЕДА МРАЗОВОЈ РАДИОНИЦИ СВИ ВРЕДНО ПРАВЕ ИГРАЧКЕ...
ХРМФ! НЕЋЕМО СТИЋИ!
ХОЋЕМО СИГУРНО!

ААА... ТОЛИКО САМ УМОРАН АЛ' ДОК НЕ ЗАВРШИМО НЕМА СПАВАЊА!

ПРЕПОРУЧЕНО ПИСМО АДРЕСОВАНО НА СЕДАМ ПАТУЉАКА!
ХМ! ЈА ЋУ ГА ОТВОРИТИ!

СВИ СУ С НЕСТРПЉЕЊЕМ ЧЕКАЛИ...
ОД СНЕЖАНЕ! ЗЛА ВЕШТИЦА ЈЕ ДРЖИ КАО ЗАРОБЉЕНИЦУ!

ШТА ДА РАДИМО?
НЕ МОЖЕМО ДЕДА МРАЗА ОСТАВИТИ НА ЦЕДИЛУ!

ПРВА ВАМ ЈЕ ДУЖНОСТ ДА СПАСЕТЕ СНЕЖАНУ! ЈА ЋУ СЕ НЕКАКО СНАЋИ!

ЊА БАЈКА

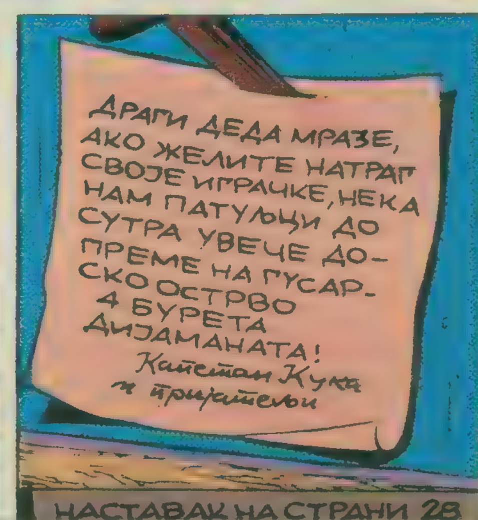

НАСТАВАК НА СТРАНИ 28

ПУСИКЕТ

(Мачкице — Pussycat)

Кантри музика поново осваја младе широм света. Да је тако сведок је и велика популарност коју ужива холандска група ПУСИКЕТ која је са својим хит-синглом „Мисисипи" за кратко време стекла велики број љубитеља. Њихова музика у стилу добро познате америчке кантри музике настала је пре нешто више од годину дана када су три сестре Тони, Бети и Маријана, приступиле саставу Тониног супруга. А све је почело случајно. Тони је радила као телефонисткиња у свом родном месту, док је њен супруг Лулу свирао у локалној рок-групи. Мада млад, брачни пар Тони и Лулу готово да се није ни виђао, јер је он радио ноћу а она дању. С обзиром да је Тони са својим сестрама у слободном времену свирала и певала у црквеном хору као и на венчањима и сеоским забавама одлучила је да напусти посао телефонисткиње и придружи се мужу како би сачувала брак. Али, тада је запретила опасност да се трио сестара Ковалекис распадне, јер је Тони, иако најмлађа од сестара, била вођа и први вокал. Ипак, нађено је решење. Тони, Бети и Маријана одлучују да заувек нестане њихов трио „Слатка реакција" и да се све три прикључе саставу Тониног мужа, Лулуа. Пошто су и Бети и Маријана удате то се саставу придружују и њихови мужеви као помоћници за лајт-шоу и целокупну технику на бини.

Плоча „Мисисипи" групе ПУСИКЕТ није њихово прво диско-остварење. Претходно су биле снимљене четири, међутим, ниједна од њих није постигла већи успех. Тек синглом „Мисисипи" и композицијом „Џорџи" преко ноћи су се прославили.

На крају да поменемо да је овај седмочлани вокално-инструментални састав већ добио златну плочу за хит „Мисисипи". Како то обично бива одмах после тога уследио је и позив за велику турнеју по САД, почетком следеће године.

Водећи вокал је Тони (плаве очи и плава коса, рођена 26. јуна 1953. године, висока 165 сантиметара); други вокал је Бети (смеђа коса, смеђе очи, рођена 23. јуна 1952. године, висока 161 сантиметар) док је најстарија Маријана (црвена коса и смеђе очи, рођена 16. маја 1951. године, висока 163 сантиметара). Поред њих у групи су већ поменути двадесет петогодишњи гитариста Лулу Вил, двадесет седмогодишњи соло-гитариста Џон Тернисен, двадесет четворогодишњи басиста Тео Ветесл, док бубњеве свира Тео Комана, стар двадесет и седам година.

ПЕСМА за ову недељу

ЏОРЏИ (GEORGIE)

Текст и музика: Тенисен

Изводи: Група ПУСИКЕТ

Georgie
Your love reminds me of a song
When it's new you put it on
And its refrain you remember
Georgie
But when the song's been often played
Another song that has been made
Makes you forget what you liked the other day
Georgie
There was a time you played our love
Remember
I'm not a record you can play and turn it off
Georgie
Like many songs you will return
Ev'ry minute I will yearn
And when it comes you can see me standing there
Georgie
I'm telling you I'll be standing there
To hold your hand
To kiss your lips
To say: I love you

КОЛИКО ПОЗНАЈЕТЕ ПОП-МУЗИКУ?

1) Да ли је група S.O.S снимала ЛП-плочу?

2) Како се зове нови бубњар групе ЦРНИ БИСЕРИ? Некада је био члан YU-групе, ОПУСА и групе ДАХ

3) Ко је добитник овогодишње награде СКОЈ-а за музику?

4) Да ли је група СОНОРИ из Бајмока снимила сингл-плочу?

5) Ко је свирао као пратећи ансамбл на самосталном албуму Радомира Михајловића-Точка?

6) Да ли је Златко Манојловић свирао на ЛП-плочи словеначке групе ОКО?

7) Да ли још постоји група ДИЈАМАНТИ из Пожаревца?

8) Како се зове нови бубњар YU-групе?

9) Бас-гитару свира у једној познатој групи, а соло-гитару у мањој. Који је то музичар и у којим групама свира?

10) Да ли је група ТОР из Македоније учествовала на овогодишњем БУМ-фестивалу?

ОДГОВОРИ:

1) Да, плочу „Први позив"; 2) Велибор-Бока Богдановић; 3) Марко Брецељ; 4) Да; 5) СМАК; 6) Да; 7) Да; 8) Драган Мишић; 9) Љубиша Рацић, а групе су БИЈЕЛО ДУГМЕ и ФОРМУЛА; 10) Да.

НОВЕ ПЛОЧЕ ПРОДУКЦИЈЕ SUZY

LEONARD COHEN

Ленард Коуин није непознат нашим читаоцима љубитељима популарне музике. Досада је снимио већи број сингл-плоча које су наилазиле на велико допадање и одличну продају. Највероватније то ће се поновити и са његовим синглом на коме се налазе композиције »Suzanne« и »Take this longing«.

TINA CHARLES

Све популарнија ТИНА ЧАРЛС својом хит-песмом „Играј, девојчице, играј" (Dance little Lady, Dance) постигла је велики успех. Захваљујући продуцентској кући Suzy, плоча је постала доступна и нашим дискофилима. На другој страни овог сингла је мелодија „Зашто" (Why).

NEW SEEKERS

Комерцијална група ЊУ СИКЕРСИ (New Seekers) већ низ година постоји у свету поп-музике. После неколико успеха о групи се неко време није писало а дошло је и до промена у саставу. У издању продуцентске куће Suzy, недавно се појавила мала плоча са песмама »It's so Nice« и »Hey, Look High«.

МИШО КОВАЧ

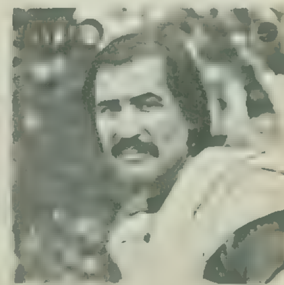

Мишо Ковач, по многима још непревазиђени југословенски певач, у последњих неколико месеци издао је три сингл-плоче. Последња са композицијом изведеном на фестивалу забавне музике у Загребу „Кад једном одеш не враћај се више" највероватније ће достићи златни тираж. На другој страни овог сингла је песма „То се зове љубав".

БЕРЗА ПЛОЧА

Купила бих плоче: Кемал Монтено — „Свирај ми о њој", „Једне ноћи у децембру"; Махир Палош — „На клупи крај старе куће"; Дадо Топић — „Живот мој".

Молим све оне који би ми продали било коју од ових плоча нека ми се јаве.

Илона Ферчик
23270 Ново Милошево
Јована Поповића 3

Купујем плочу групе SWEET — »THE SWEET 1971.« или сингл-плочу групе SWEET »Pappa Joe« и »Blockbuster«.

Предраг Бракуза
43214 Жабно
Загребачка 1/1

ЗНАТЕ ЛИ СВОЈЕ ЉУБИМЦЕ?

За оне наше читаоце који имају мало више времена ево краћег теста. На пет фотографија су ваши љубимци, познати певачи, које видите у мало неуобичајеним позама, нешто измењеног лика. На вама је да од три одговора заокружите прави. Уколико сте дали тачне дговоре за свих пет фотоса слободно се можете похвалити да имате изврсну моћ запажања.

1 На слици је познати певач чије сте песме играли по дискоклубовима. Знате ли како се он зове?

а) **Ван Мек Кој**
б) **Реј Чарлс**
ц) **Џими Џејмс**

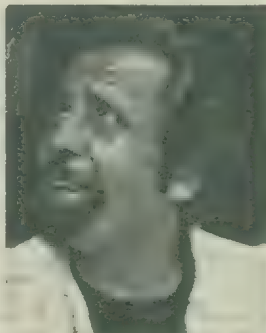

2 Познати италијански певач кога ипак боље памте нешто старије генерације. Победник је на многим фестивалима у Сан Рему. На овој слици поред обавезних бркова има и браду.

а) **Клаудио Вила**
б) **Доменико Модуњо**
ц) **Серђо Ендриго**

3 Познати певач на фудбалском игралишту покушава да се домогне лопте. И сам је пре него што је постао певачка звезда био активан фудбалер. Овога лета доста се писало о њему и његовој супрузи, бившој глумици.

а) **Род Стјуарт**
б) **Кет Стивенс**
ц) **Ричи Блекмор**

4 На фотографији је један од најпопуларнијих и најбоље плаћених певача на свету. Наочаре готово не скида, али дугу косу коју има на својој слици никада, па ни у почетку своје музичке каријере, није носио.

а) **Том Џонс**
б) **Мишел Полнареф**
ц) **Елтон Џон**

5 Певач на слици никада није био на Марсу али је зато певао о овој планети. У последње време мање снима плоче јер је одлучио да се докаже и као глумац тако да се чешће може видети пред камерем него поред микрофона.

а) **Ринго Стар**
б) **Мик Џегер**
ц) **Дејвид Боуви**

ОДГОВОРИ:

1) Ван Мек Кој; 2) Доменико Модуњо; 3) Род Стјуарт; 4) Елтон Џон; 5) Дејвид Боуви.

ТОП 3х

1. Домаћа листа

1. ЈОШ И ДАНАС ТЕКУ СУЗЕ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ — Мишо Ковач — SUZY
2. УСПОМЕНЕ, УСПОМЕНЕ — Златно Пејаковић — ПГП РТБ
3. ЖЕНО МОЈА — Душко Локин — ПГП РТБ
4. ВОЛЕО САМ ЈЕДНУ МАЛУ — Стаклено звоно — ЈУГОТОН
5. ЉУДИ, НИЈЕ ФЕР — Смак — РТВ ЉУБЉАНА
6. И ОНДА КРАДОМ ГЛЕДАМ ТВОЈЕ ЛИЦЕ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
7. ОЈ, НЕВЕНЕ — Сунцокрет — ПГП РТБ
8. ЈА ТЕ ВОЛИМ, АЛЕНСАНДРА — Душко Локин — SUZY
9. АХА-АХА — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ
10. ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕК БИЛА — Здравко Чолић — ЈУГОТОН

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. DOCTOR KISS, KISS — 5000 Volts — ПГП РТБ
2. DANCING QUEEN — Abba — ПГП РТБ
3. DEVIL WOMAN — Cliff Richard — ЈУГОТОН
4. RAMAYA — Black Connection — ЈУГОТОН
5. SAMBARIO — Drupi — ПГП РТБ
6. LOW RIDER — War — РТВ ЉУБЉАНА
7. SHOW ME THE WAY — Peter Frempton — ПГП РТБ
8. DANCE, LITTLE LADY DANCE — Tina Charles SUZY
9. IT'S A SECRET — Mungo Jerry — ПГП РТБ
10. SUZANNE — Leonard Cohen — SUZY

3. Енглеска

1. IF YOU LEAVE ME NOW — Chicago
2. MISSISSIPPI — Pussycat
3. WHEN FOREVER HAS GONE — D. Roussos
4. HURT — Manhattans
5. DON'T TAKE AWAY THE MUSIC — Tavares
6. SUMMER OF MY LIFE — Simon May
7. HOWZAT — Sherbet
8. DANCE, LITLE LADY, CAPTAIN — Paul Nicholas
9. PLAY THAT FUNKY MUSIC — Wild Cherry
10. LOVE AND AFFECTION — Joan Armstrading

ВЕЛИКИ УСПЕХ ДОКТОРА ФИЛГУДА

Енглеска група ДР ФИЛГУД (DR FEELGOOD), о којој смо више писали у броју од 14. маја ове године, постиже ових дана незапамћен успех како у Великој Британији, тако и у Европи.

Најновији албум овог састава „Глупост" (Stupidity) је према многим критичарима плоча године и само за првих десет дана продат је у више од сто хиљада примерака. Музички часописи оценили су овај албум веома позитивно.

Све је ово доказ за огромну популарност коју ова група ужива и то не само у својој земљи. Сетимо се да су код нас издате две плоче састава Др Филгуд, и то сингл „Повратак у ноћ" (Back In The Night) и „Лоша пракса" (Malpractice).

Албум „Глупост" снимљен је уживо, крајем прошле године и почетком ове године на концертима у Шефилду и Саутемптону. Већина песама на овој плочи су већ раније издаване као „Побуна у затворском блоку број 9", „Враћам се кући", „Повратак у ноћ"...

Међутим, сви они који су чули ову плочу, кажу да су „Филгуди" много убедљивији на концерту. Плочу „Глупост", као и претходне две издаје у Југославији, по лиценцном уговору са кућом UA Records, Продукција плоча и касета РТВ Љубљана.

Иначе чланови групе ДОКТОР ФИЛГУД су: Вилко Џонсон (Wilko Johnson), гитара, Ли Брилеј (Lee Brilay), певање и усна хармоника, Д Биг Фигер (The Big Figure), бубњеви и Spargo, бас.

НОВОГОДИШЊА БАЈКА

КРАЈ У ИДУЋЕМ БРОЈУ

ДУГО СУ СЕ НАУЧНИЦИ ПИТАЛИ ЗАШТО ОВЕ НЕОБИЧНЕ РИБЕ ИЗНЕНАДА НАПАДАЈУ КИТОВЕ, ЧАМЦЕ ИЛИ БРОДОВЕ. ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ РЕШЕЊЕ НАЂЕНО.

Изазов сабљарки

Морска површина била је потпуно глатка, без иједног таласа а црвено небо на западу наговештавало је ветар.

— Најзад! — гласно промрмља Џорџ Корлом, капетан великог једрењака „Стар". — Већ три дана нисмо се померили ни педаљ.

Стари кормилар који је беспослен стајао на прамцу и пушио лулу окреће према њему своје изборано лице, а затим се загледа у небо па у голе катарке. Отресао је лулу у море и тромим кораком упутио се према групи морнара који су прекраћивали време рез барећи фигуре у дрвету и играјући карте. Позвао је неколико доконих младића и рекао им да се попну на катарке како би разапели једра. И најмањи дашак ветра требало је одмах ухватити, јер брод је још пре недељу дана, са товаром уља и сасушене рибе, требало да уплови у малу луку Порт де Пе, на Хаитима.

Изненада, страшан потрес заљуља лађу. Два морнара на катаркама изгубише равнотежу и с раширеним рукама полетеше на ниже, они који су стајали на палуби треснуше о углачане чамове даске, а затим још страшнији ударац заљуља брод. Људи се збуњено згледаше, капетан појури у потпалубље и после неколико минута одоздо повика:

— Кроз три огромне рупе вода продире у унутрашњост брода. Напало нас је јато сабљарки!

ДАРВИН ЈЕ ПРЕСУДИО

У историји поморства забележено је на десетине сличних догађаја као што је овај који се десио у јесен 1898. године, када су сабљарке нападале бродове и тешко их оштетиле.

Један стари бродски дневник из 1856. године бележи да је таква морска неман безразложно напала енглеску лађу „Џајан", пробушила даске дебеле петнаестак сантиметара, после чега је због воде која је продрла у потпалубље, товар тканине био потпуно упропашћен. Капетан брода затражио је одштету од осигуравајућег друштва, али оно је одбило да исплати 1000 фунти, у то време басносновну суму, тврдећи да је брод налетео на неки подводни спруд.

Не желећи да га прогласе за преваранта, капетан је део сломљене сабље, дугачке око седамдесет сантиметара, коју је после несреће пронашао у унутрашњости брода, однео у Енглеско биолошко друштво.

Чланови Друштва имали су подељена мишљења о овом догађају. Не могавши да се сложе, позвали су Чарлса Дарвина, славног енглеског природњака и физиолога који је од 1831. до 1836. године, на броду „Бигл", опловио свет и упознао многе тајне морских дубина.

— Човек је у праву — рекао је Дарвин док је у рукама окретао сломљену сабљу. — Пошто се она ломи обично на половини, вероватно је била дугачка 1,5 а цела риба око 4,5 метра.

Капетан је затражио да му Дарвин све то и напише и са уверењем из познате научне установе отишао је у осигуравајуће друштво где су му одмах исплатили тражену суму.

АМОРТИЗЕРИ У КИЧМИ

Сабљарка (Xiphias gladias) живи у топлим тропским морима а може бити дугачка од тридесетак сантиметара до неколико метара. Просечна тежина ове рибе из породице Xiphiidae, које рибари хватају око Хавајских острва, износи око 110 килограма. Рекорд држи је дан уловљени примерак тежак до 540 килограма а дугачак 4,5 метра.

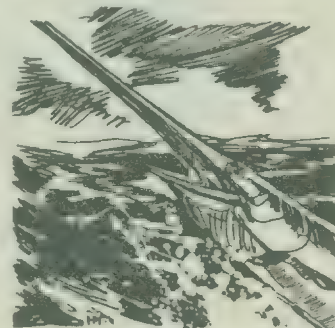

До данас ниједан акваријум на свету не поседује сабљарку, јер стаклени зидови за њу нису никаква препрека; може да плива брзином од 70 километара на час, готово исто колико коњ најбрже трчи, а њена снага једнака је мотору спортског аутомобила од 200 КС.

Најчудније је што ова риба, када удари у неки чврст предмет, не добије главобољу, нити јој попуцају кости. У њеном кичменом стубу „уграђени" су многобројни „амортизери": између сваког пршљена налази се везивно ткиво од меке хрскавице која спречава да се при сабијању додирну коштани делови. Сем тога, на задњем крају „рога" који је, у ствари, продужена горња вилица, налазе се многобројне шупљине испуњене уљастом течношћу (она, такође, ублажава јачину ударца). Величина сабље једнака је једној трећини укупне дужине ове рибе, а ако се сломи то јој не причињава никакав бол јер у том коштаном делу нема нервних завршетака.

КАКО ДА СЕ ПОЧЕШЕ?

Веома је опасно ићи у лов на сабљарке без добре опреме: великог чамца, јаког мотора и неколико харпуна завезаних за дебеле најлонске конопце. Погођена неман одмах се разбесни и у стању је да километрима вуче чамац а када се замори, нагло се окреће и напада га.

Јапански ловци на сабљарке досетили су се: они граде чамце који обликом подсећају на њих па се јату приближавају и на неколико метара. Ове немани никад не нападају своје „сроднике".

Научници су се дуго питали зашто су сабљарке тако ратоборне и тек последњих година нађено је, изгледа, решење загонетке.

На стомаку или испод пераја сабљарки, тамо где је кожа најмекша, настањује се једна врста глиста која рибе доводи до избезумљења. Овај паразит ствара око себе мехуре, када нарасту до величине ораха, нагло прскају и на тим местима настају велике ране. Нагризене сланом водом, ране почињу да сврбе и нервирају животињу. Пошто не може да их „почеше" раздражена сабљарка бесомучно јури кроз воду и искаљује бес на другим рибама или бродовима који јој се испрече на путу испирајући истовремено озлеђена места из којих испадају паразити.

Б. Јеремић

МАЛЕ СЛАБОСТИ ВЕЛИКИХ ЉУДИ

● Аустријски писац Захер-Мазох (1835—1895) пије могао да напише ниједну реч ако на крилу не би држао — мачку. Истовремено је левом руком стално гладио комад крзна. Када се осећао спокојно, гладио је самуровину, а када је био нервозан или љут, лисицу. Међутим, најгоре је било што нико од познаника, пријатеља или посетилаца није смео да уђе код њега, ако претходно, у ходнику, не би обукао крзнени огртач који је стајао спреман само за ту сврху!

● Волтер се сујеверно бојао гавранова: ако би негде зачуо њихово грактање, одмах се враћао кући и дуго остајао нерасположен. И Русо је имао малу опсесију: кад год је шетао парком или шумом, гађао је каменчићима неко дрво. Ако би га погодио, сматрао је да ће му тај дан протећи добро, а у случају да промаши догодиће му се некакав малер.

ПРИЧА О КАФИ

ОТКРИЛЕ ЈЕ КОЗЕ

ДВЕ ТРЕЋИНЕ ИЗ БРАЗИЛА — Прадомовина кафе, већ столећима широм света врло популарног напитка, је етиопска покрајина Кафа, по којој је и добила име. У 15. веку биљна култура кафе пренета је из Етиопије у Јемен. Отуд се проширила у друге земље Блиског и Средњег истока. Један млади француски морнар је, кажу неки подаци, под зрло тешким околностима успео да пренесе неколико младица ове биљне културе у Америку. Захваљујући погодним природним условима, гајење кафе је овде ускоро добило неслућене размере а потрошња у свету све више расла. Готово две трећине светске производње данас долази из јужноамеричке државе Бразил. Осим у Јужној Америци, кафа се гаји на Суматри, Јави, Шри Ланки, у јужној Арабији, Етиопији и другим крајевима. Рачуна се да на плантажама кафе и њеном припремању за извоз ради више од 20 милиона људи.

ШТА КАЖЕ ЛЕГЕНДА — Према једном рукопису из Националне библиотеке у Паризу, употреба кафе била је позната још 875. године. Постоји и легенда која каже: да је човек упознао њено стимулативно дејство захваљујући — козама: једући бобице са неких жбунова у покрајини Кафе оне су постале живахније.

САМО ЗА РАТНИКЕ — Још у 9. веку употребљавали су је ратници неких афричких племена. Пржењем и млевењем кафе и мешањем њеног праха са природним масним материјама справљали су куглице које су узимали пре одласка у бој. Тако су се лакше носили с непријатељем и били издржљивији.

ПРВЕ КАФАНЕ — За коришћење кафе као напитка везано је и отварање првих кафана у свету. У њима је служено само једно пиће — кафа. Као град са првим кафанама у свету помиње се Мека у 15. веку, а затим Каиро и неки градови у Сирији. У 16. веку уживање овог напитка пренето је са истока на запад: већ 1522. помињу се прве кафане у Београду, 1592. у Сарајеву, а онда у Венецији, Марсеју, Бечу. Прва кафана у Енглеској почела је да ради у Оксфорду 1650. године.

ЧЕТРДЕСЕТ ВРСТА — Биљна кафа (Soffea) јавља се у око 40 различитих врста. Међутим, само три, са више подврста, узгајају се за добијање кафе какву ми познајемо. Ова биљна култура расте као грм или као зимзелено дрво које има кожасте листове и беле цветове. Дрво кафе може да буде високо и до пет метара. а код неких врста чак и осам. Биљка цвета кад наврши четири године старости.

КАФИНЕ ТРЕШЊЕ — После периода цветања на биљци се јављају зелене бобице које временом постају црвене. Одгајивачи кафе називају их „кафине трешње". Код појединих врста оне на крају постају плаве. Свака „кафина трешња" садржи две семенке, два зрна кафе која се после бербе, процесом сушења или путем квашења, ослобађају меснатог омотача.

ЗАШТО МИРИШЕ? — Најзначајнији састојак кафе је кофеин — има га 1 до 1,3% — затим долази танин, шећер, минералне соли и етерична уља, која јој и дају познати пријатни мирис и укус. Пржењем на око 200 степени Ц, зрна кафе набубре и губе од тежине, а онда долази до стварања нових супстанци које повећавају пријатан мирис и укус.

СВАЂЕ У ПАРЛАМЕНТУ — Кафа делује на човека освежавајуће, стимулише рад срца, помаже савлађивање природне заморености, наравно ако се узима у умереним количинама. Уживање кафе и данас, као и у прошлости, има своје противнике. Некада су поједини турски султани, да би вернике из кафана вратили у богомоље, наређивали да се све кафане затворе или поруше. Познате су и бурне свађе у појединим парламентима између присталица и противника кафе.

ВИЛИЈАМ МОРИСОН

Није била ружна, само сасвим обична. И веровала је да се Фред баш због тога њоме оженио.

ЛЕПШИ ДЕО ПОРОДИЦЕ

Пробудила се и није се чак ни упитала где се налази. На првом месту је било осећање постојања (требало је да буде мртва) и страшан бол који је био обузео цело њено тело.

Касније, кад се други пут пробудила, заинтересовала се где је, али то није никако могла да одреди. Свуда око ње била је тама ... и тишина. Мрак је био густ и тежак. Поново је била свесна бола — овога пута није био оштар, него потмуо и раширен по целом телу. Болеле су је ноге и руке. Покушала је да их помери, али ништа се није десило. Хтела је да савије прсте, али није успела.

Била је парализована. Ниједан мишић није одговарао на заповести из мозга.

Један глас

Тишина је била застрашујућа. До ње није допирао никакав звук. Налазила се у васионском броду, али није чула уобичајене шумове. Није могла да чује ни Фредов глас ...

Није одмах хтела да прихвати објашњења која су јој се наметала, јер ју је од њих хватала паника. Тек после извесног времена била је сасвим сигурна.

Тишина је тако дубока зато што је она била потпуно глува. Мрак је онако непрозиран зато што је била слепа.

Остало јој је још једно питање: зашто не може да помера ноге и руке, а осећа болове у њима? Каква је то чудна парализа?

И то је убрзо схватила. Уопште није била парализована. Болови које је осећала били су само привидни болови.

После тога је пала у дубоку несвест. Њена свест је потражила уточиште у подсвести, од силне жеље за смрћу.

Пробудила се против своје воље. Проклињала је себе што није погинула кад су се сударили са астероидом. Фред је сигурно мртав. И боље је тако, мислила је. Фред је био веома леп човек и не би могао да поднесе да гледа себе као богаља. Она никад није могла да се назове згодном, а каква ће тек бити сада? Никад јој није било јасно зашто је Фред изабрао баш њу за жену, поред толико лепотица ... Ох, боже!

Тај звук ... Она га није изрекла, само га је чула у својим мислима. Она чак није могла ни да говори. *Ко ју је спасао смрти? И зашто?* Фред и она су били сами на броду.

Тишина око ње била је неумољива. Поново је утонула у дубок сан.

Када се пробудила, један глас је упитао:

— Осећате ли се боље?

„Ја чујем!" повикала је у себи. „Значи, нисам глува! Можда могу и да видим ..."

— Знам да не можете да ми одговорите, али не бојте се. Ускоро ћете и то моћи.

Пријатан глас ... ко то може бити? Доктор? Немогуће.

— Ваш муж је жив. Нашли смо вас у последњем тренутку. За удове немојте да бринете, поново ћете их имати. Повратићемо вам и сензитивне органе.

„Какве су ово сад глупости?" помислила је. „Медицина је успела да створи вештачке органе, али овај обећава праве. Сигурно хоће да ме утеши".

— Вероватно сте већ схватили да ја нисам оно што ви називате људским бићем. Али, не брините због тога. Водићу рачуна да вас оспособим за живот по вашим стандардима.

То је било последње што је чула, и поново се нашла сама у мраку. Осећала се ужасно, са безброј питања која се није усуђивала да постави. Рекао је да није људско биће. Ко је онда? Шта ће да учини с њима кад их реконструише, како је казао? И како ће изгледати после те његове реконструкције?

Зар је то важно?

Неколико дана је спавала, будила се, мало размишљала и опет се губила. Онда је, једног дана, поново чула глас.

ВЕЛИКИ У ШКОЛСКОЈ КЛУПИ

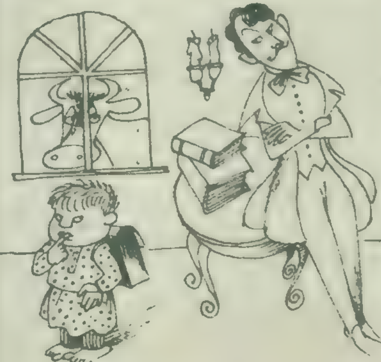

— ЗНАЧИ ВИ, ЛАВЕ ТОЛСТОЈУ, УПОРНО НАСТАВЉАЈЕ ДА НА ЧАСОВЕ ДОЛАЗИТЕ БОСИ!

— Све је одлично — рекао је. — Лепо се опорављате.

— Како изгледам? — упитала је. — Мора да сам грозна.

— Не, нисте. Само сте непотпуни.

— Мој муж ... како он изгледа?

— У истом је стању као и ви. Биће добро, иако је ово што радим, морам вам признати, експеримент. Мислим да ће потпуно успети; имам довољно знања из биологије, а о људима сам учио из књига. Треба ми само времена. Не бих желео да ми се деси да направим неки орган који ће имати погрешну функцију, или да лучи погрешан хормон.

— Хвала, докторе ... Још само једно питање: којој раси припадате и како сте се нашли на месту удеса?

— То ме је питао и ваш супруг. Мој народ је нешто изнад вашег у развоју. Вероватно смо имали боље услове — додао је учтиво. — Иначе, ја сам лекар и радим у једној извиђачкој експедицији. Сретали смо се с људима, али смо се на све начине трудили да нас не примете.

— Зашто сте нас онда спасли?

— Морали смо. Нисмо људи, али се може рећи да имамо људска осећања. Не волимо да гледамо како неко умире и пати. Кад се десио судар, наш брод је био само неколико хиљада миља далеко од вашег. Реаговали смо муњевито ... Кад поново будете комплетни, послаћемо вас вашима.

— Кад поново будем цела, докторе — рекла је она са страхом — хоћу ли бити иста као некада?

— Можда чак и боља — одговорио је. — Можете бити сигурни

да ће вам сви органи функционисати без грешке.

— Не мислим то, него... хоћу ли исто изгледати?

Осетила је да доктор мало оклева.

— Зар је то важно?

— Ох, да! Важније од свега!

Мора да је био изненађен. Можда његов народ не придаје толику важност спољашности. Рекао је:

— Наравно, радо бих вас начинио као што сте били, али ја не знам како сте изгледали.

— То ме се не тиче! — повикала је. — Морате ми вратити мој изглед! Морате!

Друкчији глас

Спавала је. Кад се пробудила, чула је неки глас. Рекао је:

— Здраво, Маргарета? Како си?

— Фреде! Јеси ли то ти? Глас ти је потпуно друкчији!

— И твој... Требало је да будемо спремни на то, зар не?

— Јесте, Фреде, али мене више брине наш изглед.

— Доктор ми је рекао да си забринута, али нема разлога. Он има књиге и пажљиво проучава...

— Какве књиге? Мени не треба физиолошки исправно лице, већ моје, оно на које сам навикла и на које си ти навикао. Не желим да будем лепа, зато што знам да ни ти то не желиш...

— Откуд ти идеја да не желим да будеш лепа? — упитао је Фред зачуђено.

— Мислиш ли да ми после две године брака није све јасно? Могао си да узмеш неку лепотицу, Фреде, али ниси, јер би у том случају твоја лепота била угрожена. Овако, можеш да се хвалиш да си ти лепши део породице.

— Маргарета, шта то говориш? Зар мислиш да си ружна?

— Нисам ружна, али сам сасвим обична, и то ти одговара. Зато си ме и узео за жену.

— Оженио сам се тобом зато што те волим, Маргарета. Не дајем ни пет пара за то да ли си лепа или ружна. Ти си за мене моја Маргарета коју волим, а не размишљам зашто... Нећемо више разговарати о томе. Ова несрећа је, изгледа, много утицала на тебе. Разговараћу с доктором. Можда ће нешто моћи да се учини.

— Хоћу да будем потпуно иста! Фреде, у броду смо имали неколико фотографија. Можда су остале читаве.

— На то сам и ја мислио. Видећу са доктором.

Да се рукујемо...

Онда је дошао дан кад је доктор рекао:

— Оправили сте се. Сутра ћу вам скинути завоје.

Осетила је како јој се сузе скупљају у новим очима.

— Докторе, не знам како да вам захвалим.

— Нема потребе. Само сам обавио свој посао.

— Шта ћете сада учинити с нама?

— Оправили смо ваш брод и опремили га намирницама. Мислим да ће бити довољно до Земље.

— Ако већ не дозвољавате да вас видим, могу ли да се рукујем с вама? — упитала је бојажљиво.

— Ја немам руке.

— Немате... Па како сте обавили овакав посао?

— Не могу вам на то одговорити. Молим вас, доста је питања о мени; ви сте важни. Спаваћете још неко време, а онда ћете бити потпуно спремни да се вратите међу своје. Ја вас сада напуштам. Више се нећемо чути... Збогом!

За тренутак је осетила нешто хладно и храпаво како се благо спустило на њено чело. Покушала је да га дотакне, али руке су јој биле везане. Кроз сузе је рекла:

— Збогом, докторе.

Више га није чула. Заспала је.

Где је огледало?

Овога пута буђење је било друкчије. Пре него што је отворила очи, чула је буку бродских мотора. Придигла се и почела да скида са себе завоје којима је била везана за лежај. Затим је погледала своје руке. Заиста лепе руке, помислила је. Скинула је преостале завоје и погледала ноге, тело... као да посматра неку страну особу. Све је било нормално... чак веома лепо.

Али, лице!

Освртала се око себе, не би ли нашла огледало, и зачула Фреда:

— Маргарета!

Ушао је у собу. Њихове очи су се грозничаво испитивале.

— Мора да има негде неко огледало — рекао је Фред нервозно. — Морам да се погледам.

Најзад су нашли огледало. Упили су се погледима у њега и ћутали.

Уметник је био тај доктор. Посматрали су црту по црту: биле су као пре. Све је било као пре... или готово све. Јер, Маргарета више није била жена обичног изгледа. Била је лепа. А опет, била је иста. Некад видите две сестре, или мајку и ћерку; једна је лепа, друга ружна... а црте су исте. Многи уметници се баве копирањем, али мало који може без грешке да имитира, било ружноћу било лепоту. Тако је и доктор мало подбацио у копирању, али Маргарета му је била захвална на томе.

Није било тако и с Фредом. Није више био леп... није био ни ружан. Био је обичан, као она некада; чак нешто оштријих, мужевнијих црта. Маргарети се сада више допадао. „Али, он неће моћи да поднесе да сам ја лепша", помислила је у паници.

— Жао ми је, Фреде — рекла је.

— Зашто? Зато што сам мало ружнији него пре, а ти лепша?

— Не претварај се. Мора да си очајан.

— Маргарета, ја сам задовољан што је овако.

Није јој рекао да је сам замолио доктора да је улепша колико може. Додуше, мислио је да ће он мало боље испасти, али није важно...

— Ох, Фреде! — полетела му је у загрљај. — Тако те још више волим!

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Најдрагоценије сазнање стиче се најкасније.

(Ф. Ниче)

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) ПОЗНАТИ СЛОВЕНАЧКИ ФИЛМ ЗА КОЈИ ЈЕ СЦЕНАРИО НАПИСАО ПРИПОВЕДАЧ СА СЛИКЕ, 12) старина, 13) планине у СССР-у (Алтајске), 14) времешне, 15) тржишно место, 17) звук. глас, 18) драге воље, 19) језеро у Туранској низији, у СССР-у, 21) немачки предлог, 23) француска филмска глумица (Жирардо), 24) река у Италији, 25) пас (деминутив), 26) део молекула, 28) ауто-ознака за Сарајево, 29) црна креда, 30) седмо и друго слово ћирилице, 33) лична заменица, 34) облик, форма, 36) страно мушко име (Едвард), 38) геометријска слика, **40) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ СЛОВЕНАЧКОГ ПРИПОВЕДАЧА (види слику!),** 46) упитна заменица, 47) регулатор јачине електричне струје, 48) иницијали нашег књижевника (Шандор), 49) стара турска титула, 51) дворана за уметничке приредбе, 52) аждаје, 53) земљиште, тле, 54) место на Црногорском приморју, 55) друга, 56) амерички шаховски велемајстор (Лари), 57) зоље.

УСПРАВНО:

1) Школско предавање, 2) име књижевника Чехова, 3) просторија за становање, 4) вртлог, 5) жута боја (стр.), 6) лична заменица, 7) мноштво птица у лету, 8) опака, рђава, 9) вулкан на Сицилији, 10) град у Индији, 11) четрнаесто и једанаесто слово ћирилице, 15) скраћеница за шаховско друштво, 16) плитко место на реци, газ, 20) врста мирођије, 22) заповедник мање војне јединице, 24) средњовековни путописац, пореклом са Корчуле, 25) насилно обарање власти, 27) лична заменица, 31) планина у Црној Гори, 32) боцкати, дражити, 35) скраћеница за немачку новчану јединицу, 37) чувени хеленски филозоф, **39) ДЕЛО ПРИПОВЕДАЧА СА СЛИКЕ,** 41) италијански државник и политичар (Ђовани), 42) при, уз, 43) спуштање морског нивоа, 44) троцифрен број, 45) рука (лат.), 48) градић недалеко од Сплита, некад јако утврђење, 50) врста папагаја, 52) име књижевника Шопова.

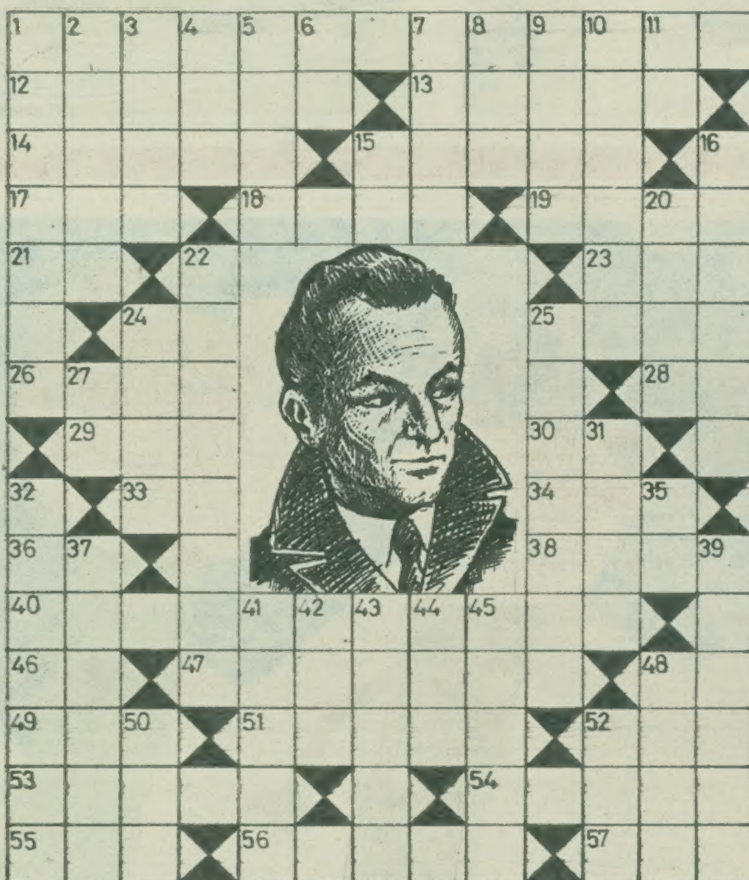

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) кувар, 6) кајак, о, 11) сиве, 12) ороз, м, 14) катран, 16) ледина, 18) Уна, 19) напон, 21) јон, 22) лан, 23) Стана, 24) Аки, 25) анал, 27) Ана, 28) Итал, 29) ракун, т, 31) елита, 32) Торонто, 33) падеж, м, 36) Анкона, 40) ивер, 41) тис, 43) Амон, 44) рал, 45) Симон, 47) ора, 48) ала, 49) ораде, 50) ран, 51) навика, 53) оптика, 55) елан, 56) Марк, с, 57) Крека, 58) алкар.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525. Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тромесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тромесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—, Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ШВРЋА
„ТАЈ САПУН ШТО ШТИПА ЗА ОЧИ...“

„ПА ПЕШКИР...“

„ШТА МЕ ТИМАРИ, НИСАМ ЈА КОЊ...“

„САД МЕ ГЛАДИ КО КАКВУ ЏУРИЦУ...“

„А ТЕК ОВО ШТО МРЗИМ...“

ЗДРАВО, ЛЕПОТАНЕ!
Copyright © Walt Disney Productions World Rights Reserved
12-28

ПЉУС

ОХ! ПА ТО СИ ТИ, ШВРЋО! НИСАМ ТЕ ОДМАХ ПОЗНА-ЛА!
34

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ЈУГОСЛОВЕНИ У ОКТОБРУ

Интересује ме да ли ти је познато колико је Југословена учествовало у октобарској револуцији?

Петар Цветковић, Београд

У време првог светског рата на територији Русије нашла се огромна маса ратних заробљеника из свих крајева наше земље, бивших војника и официра аустроугарске војске. Већина њих није хтела да ратује против руског народа и добровољно се предавала.

За победу социјализма, с оружјем у руци, борило се преко 30.000 Југословена, од 200.000 колико се затекло у Русији. Број је велики када се има у виду да је, према проценама, у борби за совјетску власт укупно учествовало нешто преко 50.000 интернационалиста.

Југословени су издавали своје новине, организовали војне јединице и комунистичке групе. Први организатори одреда и њихови команданти били су комунисти или њима блиска лица: Данило Срдић, Боривоје Агатоновић, Максим Чанак, Алекса Дундић, Густав Барабаш, Никола Груловић, Емил Чоп, Никола Ковачевић, Вилко Марион, Владимир Жерјавић, Антун Радић и многи други, знани и незнани.

БАЛОН НА МОТОР

Занима ме каква је разлика између балона и дирижабла.

Јаков Стубић, Загреб

Балон је летелица ограничене способности. Наиме, његов лет условљавају ветрови, који се често мењају, тако да посада балона зависи од хира природе.

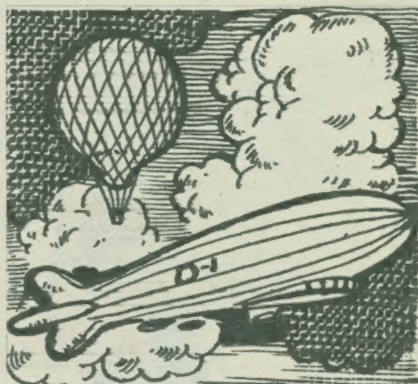

Пошто је балон ретко могао да лети у одређеном правцу, јавила се потреба за летелицом којом се може управљати. Створен је — дирижабл. Прву идеју дао је Француз Бланшар 1784. године када је уградио велика крила на гондолу свога балона. Тек када је балону дат издужен облик и када је створена снага мотора која је могла да се супротстави сили ветра, омогућено је да се балон повинује командама управљача. Ово је успело француском инжењеру Анри Жифару који је 1852. године у дирижабл уградио парну машину од 3 КС и она је покретала велике елисе.

Два наша сународника допринела су даљем усавршавању дирижабла: инжењер Огњеслав Костовић из Бечеја и Загрепчанин Давид Шварц. Дирижабл Давида Шварца био је непосредни претходник конструкција немачког генерала Цепелина, познатог творца ваздушних џинова.

ПАС ЗА ИСТОРИЈУ

Шта је било са псом Лајком, првим живим путником за космос?

Нисвета Ремовић, Бихаћ

Лајка, псић за историју, полетела је 3. новембра 1957. године у совјетској космичкој летелици „Спутњик II". Она је лансирана у Земљину орбиту као претходница човековог похода у свемир.

Пас је свесно жртвован (добио је смртоносну пилулу) јер је летелица према програму, ушла у гушће слојеве атмосфере и изгорела. Захваљујући лету Лајке човеков пут у космос постао је безбеднији. У току њеног лета добијени су драгоцени подаци о понашању живог бића у бестежинском стању, о отпорности према радијацији, о заштити и о свему другом што је требало да омогући сигуран продор човека у свемир.

СПОМЕНИК ЗА МАЈМУНА

Била сам недавно у зоолошком врту и одушевила се мајмунима павијанима. Реци ми нешто више о њима?

Јелка Лукач, Суботица

Павијан (Papio) је врста веома интелигентних мајмуна. Настањен је на територији целе Африке, борави у пећинама а неке врсте се пењу и на дрвеће. Најпознатији су **гривасти** и **краткорепи** павијани.

Обично живе у великим чопорима и показују смисао за извесну друштвену организацију јер се потчињавају најстаријем и најискуснијем мужјаку.

У нашим зоолошким вртовима често сусрећемо тзв. **јужног павијана**, типичну јужноафричку животињу која се лако прилагођава животу иза решетака.

Домороци су често на муци јер су павијани превејани лопови и често су у стању да, кад се нађу у близини села или обрађених поља, покраду све што се може појести.

У част павијана, у старом Египту подигнуто је много споменика. Добро очуване мумије ових животиња нађене су у старим гробницама. Египћани су, наиме, павијане сматрали светим животињама, веома их ценили и припитомљавали да би им помагали приликом бербе воћа.

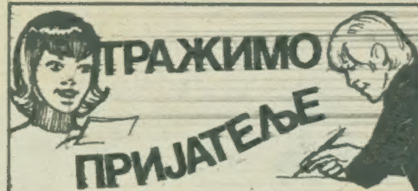

Желео бих да се дописујем са младима из целе Југославије и стекнем што више пријатеља. Волим спорт и забавну музику. **Катица Шрај, 26300 Вршац, Другог октобра 16**

Имам 12 година и желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље. Скупљам салвете и постере Здравка Чолића. **Татјана Неговановић, 35000 Светозарево, Маршала Тита 162/4**

Четрнаест ми је година и волела бих да путем дописивања стекнем пријатеље из целе наше домовине. Скупљам салвете и значке. **Снежана Каевска, 91000 Скопље, Римска 7а**

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из свих крајева наше земље. Имам 15 година а хоби ми је скупљање поштанских марака и салвета. **Радмила Кецић, 11450 Сопот, Космајска 8/11**

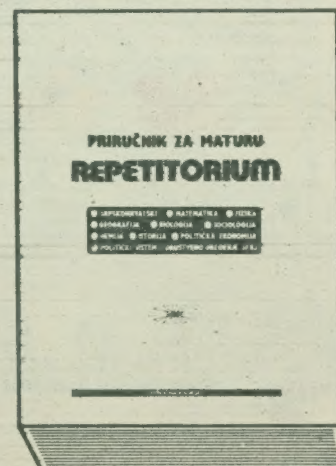

WALT DISNEY
МИКИ

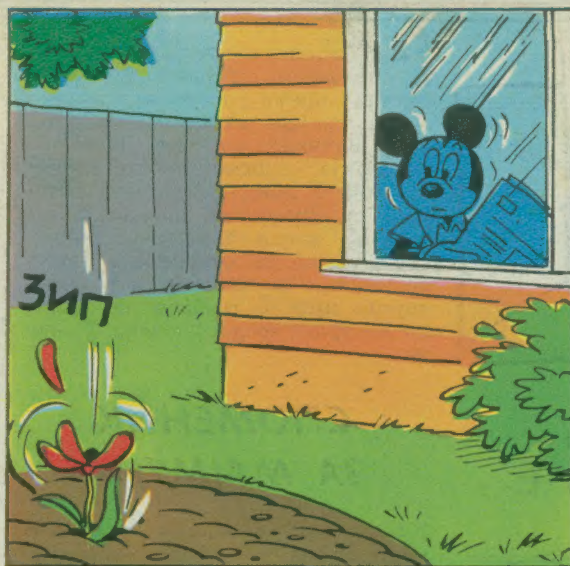
ЗИП

ТА РОВЧИЦА ... УНИШТИ МИ И ПОСЛЕДЊИ ЦВЕТ!

Е... САД ЈЕ ДАРА ПРЕШЛА МЕРУ!

НИЈЕДНО ЦВЕЋЕ ДА МИ СЕ ОДРЖИ... СВЕ УНИШТИШЕ РОВЧИЦЕ!

НЕМА МИ ДРУГЕ... МОРАМ ИМ НЕКАКО ...
ЂУБРИВО

... ДОСКОЧИТИ!

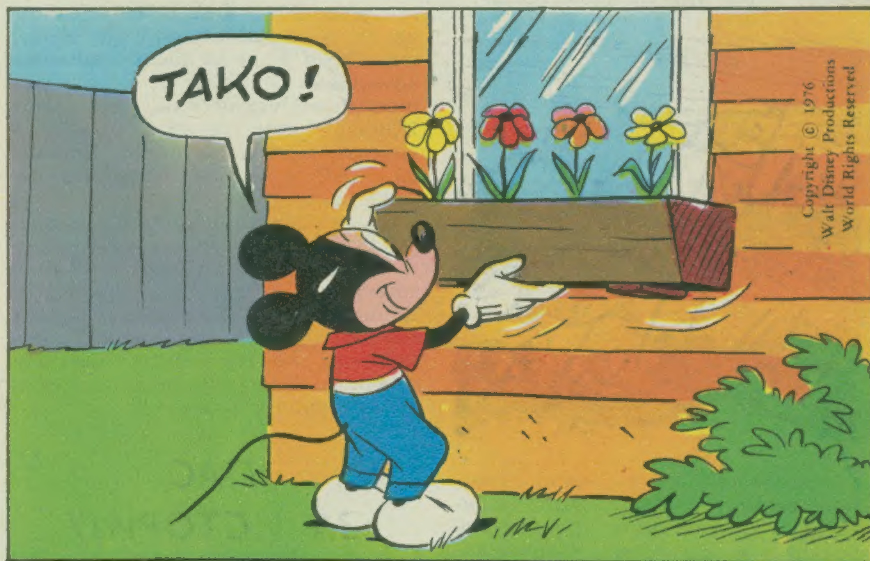
ТАКО!

САД ДА ВИДИМ ШТА ЋЕ И КАКО ЋЕ!